

C 814

GONS

40

jaren

TNO
8148

1949-1989:

Veertig jaren personeelsvereniging GONS

Gezamenlijke Ontspanning na Speurwerk

Samenstelling en redactie

Hans-Peter Baars

Hans de Groot

Delft, 19 mei 1989

GONS is Gezamenlijke Ontspanning Na Speurwerk

INHOUD

I	Inleiding	5
	Voorwoord van de samenstellers	7
	Het ontstaan van GONS	11
	GONS nu	13
	GONS in TNO-verband	15
II	GONS door de jaren heen	17
	De wortels van GONS	19
	K(R)I en CL, wat deden ze?	22
	GONS geschiedenis	27
	1949 t/m 1954	27
	* Statuten, geen kwestie van minuten	34
	* Ode aan GONS	37
	1955 t/m 1969	38
	* Voetbal	43
	* Ereleden	44
	1960 t/m 1964	46
	1964 t/m 1969	49
	* Het Boek	52
	1969 t/m 1974	53
	* Polygons film	57
	* Contributie	58
	1974-1979	61
	* Samenwerking met andere personeelsverenigingen	63
	* GONS' gevecht om eigen ruimte	64
	1980-1982	68
	1982-1985	69
	* Trimmen	70
	* Tennis	72

* *Kader*

III	GONS actief	77
	Excursies	79
	Muziek	83
	Lichte GONS-muziek	83
	De klassieke muziek(club)	88
	Toneel	91
	Toneel en Grote Avond van toneelvereniging KITNO 1951 t/m GONS 1977	91
	Toneel 1977-1988	102
	Cabaret	109
	1956-1973	109
	1982-1988	124
	Grote Klaas	127
	Kleine Klaas	131
	Nachtelijk spuurwerk met GONS	137
IV	GONS Statistieken	143
	GONS-bestuur door de jaren heen	145
	Oudleden-lijst	149
	GONS-ledenlijst	153
	Financiële kentallen	155
	Ontwikkeling van het aantal GONS-leden	156
	Statuten	157

DEEL I
INLEIDING

VOORWOORD VAN DE SAMENSTELLERS

Om de viering van het 40-jarig bestaan van onze personeelsvereniging GONS te kunnen voorbereiden, werd door het bestuur uit het 39ste GONS-jaar een voorlopige lustrumcommissie gevormd. Tijdens de WisselGONS, de jaarlijkse algemene ledenvergadering, op 13 september 1988 heeft de lustrumcommissie een uitbreiding ondergaan in de vorm van de bestuursleden en een GONS-lid. De definitieve lustrumcommissie is nu als volgt samengesteld (in alfabetische volgorde):

Hans-Peter Baars	Joop van Ham	Paul Stijnman
Anne Brunia	Femke van den Heuvel	Monique Velt
Herald Duésmann	Truus Meijer	Hans Warmenhoven
Hans de Groot	Michiel Roemer	

Veel vergaderingen hebben geleid tot de invulling van het programma voor de lustrumweek. Het organiseren van de genoemde activiteiten werd mogelijk door de inzet en het enthousiasme van veel (oud) GONS-leden.

Het programma van de lustrumweek ziet er als volgt uit:

datum	tijd	plaats	evenement	
vrijdag	19 mei	15.30	Zuidpoldercomplex	oud-leden bijeenkomst
		17.30	Hugo Grotius Lyceum	openingsavond
maandag	22 mei	12.00	HK 1-131	Godfried Bomanslezing
		12.00	GH 0-91	GONS-vroeger in beeld
		17.15	pomphuis zuidsingel	viswedstrijd
dinsdag	23 mei	12.00	parkeerterrein GHK	4 x 10 loop
		12.00	GH 0-91	GONS-vroeger in beeld
woensdag	24 mei	12.00	GH 0-91	GONS-vroeger in beeld
		12.30	HK 1-131	dia-impresie Indonesië
		vanaf 15.30	vertrek GONS-bar	fietspuzzeltocht
donderdag	25 mei	12.00	GH 0-91	GONS-vroeger in beeld
		12.30	parkeerterrein GHK	bedrijfs-gymnastiek
vrijdag	26 mei	12.00	GH 0-91	GONS-vroeger in beeld
		19.30	Kleine Schouwborg Rijswijk	Grote Avond

GONS

GONS is oorspronkelijk opgericht als personeelsvereniging (PV) voor het Kunststoffen Instituut (KI). In 1954 is de wetenschappelijke afdeling samen met die van andere instituten een eigen leven gaan leiden als het Centraal Laboratorium (CL). De overgang van actieve PV-leden naar andere instituten in de TNO-organisatie leidde ertoe dat steeds meer instituutnamen in de naam van de PV werden opgenomen: personeelsvereniging KI/CL/ETA/TNO (eind jaren vijftig). Om verdere uitbreiding van de naam te voorkomen, werd in 1962 "GONS" gekozen als naam, een naam waarin ook het streven van de vereniging is weergegeven: **Gezamenlijke Ontspanning Na Spuurwerk**.

GONS heeft door de jaren heen een bijzondere plaats ingenomen in de TNO-organisatie, zowel voor de twee "moeder" instituten (KI en CL) als ook in relatie tot de bestuurders op het hoofdkantoor. Door de onderlinge verbondenheid van de leden en de inzet van steeds weer actieve bestuursleden en anderen, kon het hoge niveau van de GONS-activiteiten 40 jaar lang gehandhaafd worden. De volle zalen, die de opvoeringen van GONS-toneel en cabaret trokken, spreken voor zich.

Deelneming aan de activiteiten van de personeelsvereniging is door de directies altijd gestimuleerd. Ook nu nog, in tijden waarin TNO financieel de broekriem strakker moet aanhalen, laten de directies van de Hoofdgroep Maatschappelijke Technologie Delft (MT, waarin opgenomen het vroegere Centraal Laboratorium) en het Centrum voor Polymere Materialen (CPM, waarin opgenomen het vroegere Kunststoffen Instituut) zich van de beste zijde zien om het voortbestaan van de personeelsvereniging zeker te stellen.

Het boek

Eén van de programmapunten op de openingsavond van de lustrumweek is de overhandiging van het lustrumboek. We willen graag het ontstaan van het lustrumboek nader toelichten.

Al in een vroeg stadium stond het voor de lustrumcommissie vast, dat een speciale jubileumuitgave het middel bij uitstek is om in een woelige TNO-tijd een stukje kleurrijk GONS-verleden vast te leggen. De commissie realiseerde zich tevens dat, als het nu niet van de grond zou komen, heel veel informatie, opgeslagen in de herinnering van (oud) GONS-leden, zou verdwijnen. Over 10 jaar, wanneer GONS haar halve eeuwfeest hoopt te vieren, is het wellicht te laat om vooral het eerste decennium van de PV goed weer te geven.

Het boek is uiteindelijk in korte tijd tot stand gekomen dankzij de hulp van veel (oud) GONS-leden. De samenstellers hebben getracht het algemene beeld van de PV zo volledig mogelijk te schetsen, maar realiseren zich dat zij niet volledig zijn geweest en niet alle personen die zich voor GONS hebben ingezet, hebben kunnen noemen.

Indeling

Dit lustrumboek is opgesplitst in vier delen.

In dit eerste deel geven we achtereenvolgend het woord aan de eerste voorzitter van de PV, Wim Bus, aan de voorzitter van het huidige bestuur, Michiel Roemer, en aan Jan Parmentier als actief GONS-lid in vroeger tijden en momenteel lid van de Raad van Bestuur TNO.

In het tweede deel hebben we getracht een overzicht te geven van 40 jaren GONS-historie in relatie tot de ontwikkelingen binnen de TNO-Organisatie en de samenleving. De oprichting van de personeelsvereniging, ledenwerfacties, activiteiten in de eerste jaren, perikelen rond besturen en statuten, viering van diverse lustrums, GONS in de jaren zeventig, het staat er allemaal in.

De basis van GONS werd en wordt gevormd door een aantal jaarlijks terugkerende activiteiten, zoals bijvoorbeeld het toneel op de Grote Avond of het cabaret bij de Grote Klaas. Het hoge niveau ervan bezorgde GONS een goede naam door de hele TNO-Organisatie. In het derde deel komen de belangrijkste activiteiten aan bod aan de hand van bijdragen van (oud) GONS-leden die lange tijd (zeer) nauw bij de desbetreffende activiteit betrokken zijn geweest. Deze stukken zijn dan ook geschreven vanuit persoonlijke herinnering en pogen de sfeer over te dragen. Meer dan in het tweede deel zult u hier anekdotes en illustraties aantreffen.

In het laatste deel wordt een hoeveelheid statistisch GONS-materiaal gepresenteerd, van de samenstelling van besturen en commissies tot aan een overdruk van de statuten.

Bedankt

Aan de totstandkoming van het lustrumboek is door velen bijgedragen in de vorm van interviews, beschrijvingen van activiteiten, uitspitten van archieven, beschikbaar stellen van documentatiemateriaal en redactionele ondersteuning. Een financiële bijdrage van de directies van MT-Delft en het CPM heeft het mogelijk gemaakt er een duurzaam boek van te maken dat tegen een acceptabele prijs door belangstellenden kan worden aangeschaft. Wij willen niet alleen iedereen die betrokken is geweest bij de totstandkoming van het boek, maar eigenlijk alle actieve leden die GONS in de 40 jaar van haar bestaan hebben gedragen, hartelijk dank zeggen voor hun bijdrage. Zonder hen was dit boek nooit tot stand gekomen.

Wij willen de wens uitspreken dat de viering van het 40-jarig bestaan een nieuwe impuls mag betekenen voor het voortbestaan en de ontwikkeling van GONS, bijvoorbeeld door een aanwinst van leden.

Wij wensen u veel plezier toe bij het lezen van dit jubileumboek. Dat het een blijvende plaats in uw boekenkast mag krijgen en dat u er ook later nog met plezier in zult lezen.

De samenstellers

HET ONTSTAAN VAN GONS

We hadden de tijd wel mee in 1949. We waren immers net begonnen aan een nieuwe wereld vol nieuwe geluiden. Er was alle aandacht voor vernieuwingen, voor onderzoek en ontwikkeling en voor ieder die daarbij betrokken was. En omdat toepassingsgericht onderzoek over grenzen van allerlei soorten wetenschap en technologie heen grijpt en omdat de TNO-instituten per definitie open stonden voor belangstelling van buiten, waren informele contacten vanzelfsprekend in en om de werkzaamheden. En die informele sfeer van jonge mensen, die in die na-oorlogse tijd van alles wilden en waar vele andere - hedendaagse vrije tijd vullende - activiteiten nog niet aan de orde waren, was een bron voor het ontstaan en de activiteiten van de personeelsvereniging KITNO.

Een researchinstelling die succesvol en inspirerend wil werken op een nieuw gebied moet het altijd hebben van gemotiveerde medewerksters en medewerkers. En die kwaliteiten worden ook gedemonstreerd in creativiteit en inspiratie van en voor zo'n personeelsvereniging. De stelling dat een goed functionerend researchinstituut zich ook doet kennen door een sprankelende en actieve personeelsvereniging zal wel niet altijd en overal juist zijn, maar toen was dat wel zo. En het lijkt me toe dat deze stelling ook vandaag nog geldt. Ook destijds toneel, cabaret, Sinterklaas en als het even kon excursies (bedrijven die ook klant waren boden ons nog wel eens een lunch aan) en het onvolprezen blad "de Macro-Molen", waar de afdeling publiciteit wel eens meer werk aan besteedde dan aan haar eigenlijke taak, waarin verzen gepubliceerd werden die nu nog moeiteloos geciteerd worden door oude en oud-KITNOers.

Alles kon en veel mocht; dat gaat zo als je met elkaar op avontuur bent, de organisatie nog niet strak is en formuleren beperkt zijn. Maar één ding hadden we niet: geld. Ik herinner me zeer wel dat er acties moesten worden gevoerd en met de pet rondgegaan moest worden om de soms uitbundige festiviteiten mogelijk te maken. En het eerste voorzitterslint was dan ook voorzien van een houten hanger, een kale rat voorstellend. Geen geld, maar wat een plezier!!!

En dan nu veertig jaar later.

't Is duidelijk dat veel van wat destijds mee zat, vandaag niet zo stimulerend werkt. Minder glorie, meer grenzen, meer regels, minder ruimte. Veel aangeboden recreatie, die de groeiende vrije tijd vult. En voor zover er eigen activiteiten zijn, moet dat gedeeld worden met het buiten-het-werk-gebeuren. Maar toch, het enige dat gelukkig niet veranderd is zijn de mensen. Ondanks de grotere werkdruk, ondanks alle problemen van nu en in de toekomst is het ook nu een voorrecht om in research en ontwikkeling werkzaam te zijn. Dit werk vraagt om interessante mensen, met kleine afwijkingen van het normale patroon, zeker in gedachten en soms in gedrag. Van dat soort mensen moet de vooruitgang het hebben. 't Is dan ook geen wonder dat GONS tintelt en klinkt en vol leven is. Natuurlijk

waren en komen er perioden dat het wel lijkt of er nauwelijks mensen zijn die tijd en moeite aan gezamenlijke activiteiten willen besteden. Maar er bleven en blijven altijd wel een paar vaandeldragers over die, voordat ze er op verdacht zijn, toch maar weer vooraan in een fleurige, zingende optocht lopen. En zo hoort dat ook. Ik schreef al: een goed functionerend researchinstituut heeft een inspirerende personeelsvereniging nodig. Daarom verdient GONS ons aller zorg en toewijding. Op naar de vijftig.

W.C. Bus,
oprichter en ere lid

GONS NU

Veertig jaar: dat is de tijd die een mens zo ongeveer doorbrengt met betaalde werkzaamheden. En na veertig jaar breekt een periode van rust, terugblikken en ontspanning aan. Hoewel ontspanning - gezamenlijk nog wel! - GONS eigen is, is voor GONS de periode van rust nog ver weg. Niettemin vormt dit lustrum een goede gelegenheid om in alle rust eens terug te blikken. Niet alleen om goede herinneringen op te halen maar ook om een sfeer, die velen zo'n prettige tijd bij GONS hebben bezorgd, te doen herleven en door te geven aan de huidige GONS-leden.

"Vroeger, vroeger had je nog eens goede cabarets", hoorde ik oudere GONS-leden zo af en toe zeggen. Onbekend met enige GONS-historie kon ik mij daar toen weinig bij voorstellen. Totdat ik, recentelijk, een optreden van een oud GONS-cabaret meemaakte waar de vonken vanaf vlogen. *"Dat waren inderdaad goede cabarets vroeger"*. En ik begreep iets meer van de goede oude sfeer van vroeger.

Het voorbereiden van het lustrum, het doorspitten van oude archieven, verschaftte mij en de andere leden van de lustrumcommissie niet alleen veel genoegen, maar deed ons tegelijkertijd de vereniging beter leren kennen. Programmaboekjes van oude toneelvoorstellingen, foto's, notulen; een beeld van voorbije jaren kwam omhoog.

Mensen, tijden en werkomstandigheden mogen dan in de afgelopen jaren veranderd zijn, het programma van GONS is echter van een constant karakter. Grote en Kleine Klaas, toneel, excursies en nachtwandelingen hebben al een lange traditie en reputatie. De naam en faam van deze evenementen was bij een breed publiek bekend. De geschiedenis leert echter ook dat GONS slappe tijden heeft gekend. Jaren waarin de belangstelling voor het verenigingsleven verflauwde. Dat dergelijke perioden gevolgd werden door jaren met veel activiteit bewijst dat GONS een goede stevige basis heeft.

Een ding ontbrak er nog aan. Een boek. Een boek waarin het wel en wee van GONS opgetekend is. Een boek dat niet alleen de oudere leden en oudleden veel plezier zal bezorgen, maar dat ook voor de jongere leden een stimulans zal zijn om in GONS-verband hun beste beentje voor te zetten. Na het lustrum gaan de blikken weer vooruit en ik wens dat GONS de komende jaren even vitaal blijft als ze de afgelopen veertig jaar is geweest.

M.G.M. Roemer,

voorzitter GONS-bestuur '88-'89

GONS IN TNO-VERBAND

Met veel genoegen heb ik voldaan aan het verzoek van de samenstellers een voorwoord te schrijven bij het lustrumboek van GONS.

Een Personeelsvereniging die zo actief is en dat ook nog 40 jaar volhoudt, is een unicum in TNO. Het werk van GONS heeft altijd berust op een gevoel van saamhorigheid tussen TNO-ers en op de creatieve inbreng van velen.

Het leren kennen van je collega's buiten de werksfeer, waar vaak onvermoede talenten tot uiting kwamen, is ook binnen die werksfeer van groot belang. De waardering voor elkaar groeit en er ontstaat een teamgeest die ook het werk zeer ten goede komt. Juist in deze tijd is dat voor TNO hard nodig en een goede PV kan de samenwerking tussen mensen meer bevorderen dan oekazes van een Raad van Bestuur.

Naast het noemen van deze nuttige bij-effecten kan ik natuurlijk ook niet voorbij gaan aan het onbedaarlijke plezier dat GONS velen, en niet in de laatste plaats mijzelf, bezorgd heeft. Hoogtepunten waren de toneelavonden en de Sint Nicolaasavonden met cabaret, waarbij feilen van het management beter aan het licht werden gebracht dan door welke ondernemingsraad ook.

GONS heeft ook moeilijke tijden gekend en soms kreeg de zorg voor het werk wel eens de overhand. Het doet mij bijzonder veel genoegen dat die inzinkingen overwonnen zijn en ik vind het een goed teken dat GONS weer een bloeiende vereniging is.

Ik wil graag het bestuur van GONS van harte geluk wensen met dit unieke jubileum en allen die bijgedragen hebben aan de groei en bloei van de vereniging hartelijk danken.

Ik wens ieder GONS-lid veel plezier met dit lustrumboek.

J.H. Parmentier,
lid Raad van Bestuur TNO

DEEL II
GONS DOOR DE JAREN HEEN

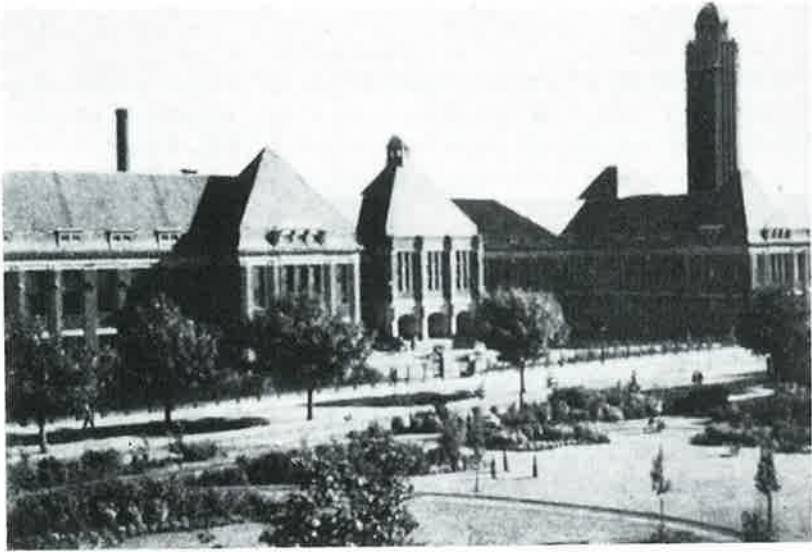
DE WORTELS VAN GONS

De geschiedenis van een personeelsvereniging staat uiteraard niet los van de ontwikkeling die de organisatie waaruit zij voortkomt, doormaakt. Dat geldt ook voor GONS en TNO. In vogelvlucht wordt hieronder een overzicht gegeven van de ontwikkeling van TNO vanaf het ontstaan en van de instituten die door de jaren de donors van GONS-leden waren.

In het begin van de jaren twintig was het streven van de Nederlandse regering erop gericht de bijdrage van wetenschap en techniek aan de maatschappelijke ontwikkelingen te verbeteren. Dit is te beschouwen als een aanzet tot een wetenschapsbeleid dat als zodanig pas later vorm heeft gekregen. In de "Wet van den 30sten October 1930, tot regeling voor het toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek" ligt de grondslag voor de TNO-organisatie, waarbij aan TNO een nationale functie met betrekking tot het natuurwetenschappelijk onderzoek werd toegekend. Om dergelijk onderzoek op de meest doelmatige wijze dienstbaar te maken aan het algemeen belang is in 1932 de Centrale Organisatie (CO) TNO opgericht. De TNO-wet van 1930 liet de mogelijkheid open om Bijzondere Organisations op te richten. De eerste Bijzondere Organisatie werd in 1934 opgericht: de Nijverheidsorganisatie (NO). Vervolgens werden in 1940 de Voedingsorganisatie (VO), in 1946 de Rijksverdedigingsorganisatie (RVO) en in 1949 de Gezondheidsorganisatie (GO) opgericht.

Door een aantal factoren, met name de economische crisis waarin Nederland zich bevond, bleef TNO de eerste jaren na de oprichting klein. De door de overheid verstrekte gelden - in die jaren vrijwel de enige bron van inkomsten - bedroegen over de gehele vooroorlogse periode nog geen miljoen gulden. Dat het uitvoeren van eigen onderzoek daardoor beperkt bleef is dan ook niet verwonderlijk. Voorlichting was in die tijd een zeer belangrijk onderdeel van het takenpakket. Eind 1945 verschaft TNO werk aan ongeveer 300 personeelsleden. De periode van wederopbouw na 1945 en het op versnelde industrialisatie gerichte overheidsbeleid betekende voor TNO een sterke groei. Het werkgebied werd door het oprichten van Bijzondere Organisations sterk verbreed en er ontwikkelden zich een veelheid aan onderzoeksinstituten die op een breed terrein werkzaam waren. Eén daarvan was het Kunststoffen Instituut (KI) dat in 1946 werd opgericht. Drie jaar na oprichting van dit instituut is het fundament van de uiteindelijke personeelsvereniging GONS gelegd.

Toen na de Tweede Wereldoorlog de industrialisatie van Nederland op gang gekomen was, werd er steeds vaker een beroep gedaan op de Organisatie TNO. Zij breidde zich in snel tempo uit en veel instituten van TNO zaten her en der verspreid in Den Haag, Rijswijk en Delft; in een deel van het hoofdgebouw van de Technische Hogeschool aan de Julianalaan te Delft, in barakken en panden die niet als laboratoria ontworpen en gebouwd waren. Dit bracht met zich, mee dat medewerkers hun onderzoekingen soms onder nogal primitieve omstandigheden moesten verrichten. Na 1950 werd het probleem van de huisvesting nijpend.

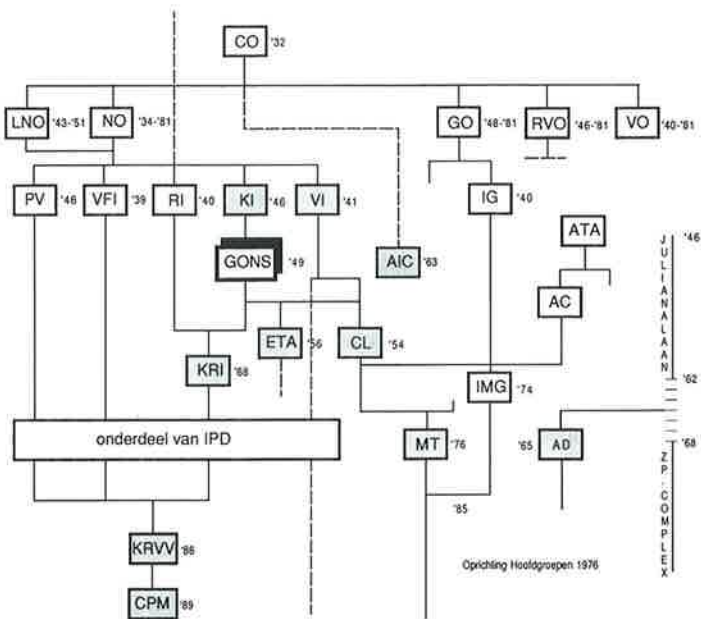

Julianalaan

In 1954 reeds werd door de toenmalige voorzitter van de Nijverheids Organisatie, professor Dresden, een bouwcommissie in het leven geroepen om in Delft, dicht bij de Technische Hogeschool, een gebouwencomplex te bouwen. Dit complex diende de huisvesting te verzorgen voor een aantal instituten gegroepeerd rondom een Centraal Laboratorium. Oogmerk was het bevorderen van een nauwere samenwerking (onder andere via glazen loopbruggen) en het geheel zodanig te bouwen dat flexibel met de ruimte kon worden omgesprongen waardoor ingespeeld kon worden op veranderingen in onderzoeksrichtingen. Na zeven voorstellen kon in 1957 door Dresden de eerste paal voor een gebouwencomplex worden geslagen op een terrein in de Zuidpolder van Delfgauw. Met de verhuizing, die plaatsvond in de periode '62-'68, kwam een einde aan een steeds nijpender wordend huisvestingsprobleem.

Van groot belang voor de TNO-organisatie als geheel is de overgang van de structuur van een Centrale Organisatie en een aantal Bijzondere Organisaties naar de structuur met Hoofdgroepen. De structuurwijziging werd in het begin van de jaren zeventig ingegeven door de bestaande onvrede over het weinig doelmatig functioneren van TNO. De periode van eerste discussie tot definitieve overgang heeft bijna tien jaar geduurd. Vóór deze reorganisatie bestond het ledenbestand van GONS voornamelijk uit werknemers van diverse instituten van de Nijverheidsorganisatie. Nu zijn de meeste GONS-leden werkzaam bij de Hoofdgroepen Maatschappelijke Technologie (MT, locatie Delft) en Industriële Producten en Diensten (IPD).

In het schema is de geschiedenis van het ontstaan en samenvoegen van de voor GONS belangrijkste instituten (met een raster) weergegeven

Verklaring bij het schema:

AC	: Analytisch Centrum
AD	: Algemene Diensten
AIC	: Afdeling Industriële Contacten
ATA	: Algemene Technische Afdeling
CL	: Centraal Laboratorium
CO	: Centrale Organisatie TNO (opgericht 1932)
CPM	: Centrum voor Polymere Materialen
ETA	: Economisch Technische Afdeling
GO	: Gezondheids Organisatie (opgericht 1949)
IG	: Instituut voor Gezondheidstechniek
IMG	: Instituut voor Milieuhygiëne en Gezondheidstechniek
IPD	: Industriële Producten en Diensten
IVV	: Instituut voor Verpakkingen
KI	: Kunststoffen Instituut
KRI	: Kunststoffen en Rubber Instituut
KRVV	: Groep voor Kunststoffen, Rubber, Verf en Verpakking
LNO	: Landbouw Nijverheids Organisatie
MT	: Maatschappelijke Technologie
NO	: Nijverheids Organisatie (opgericht 1934)
PV	: Proefstation voor Verpakkingen (later IVV)
RI	: Rubber Instituut
RVO	: Rijks Verdedigings Organisatie (opgericht 1946)
VFI	: Verf Instituut
VI	: Vezel Instituut
VO	: Voedings Organisatie (opgericht 1940)

Enige jaren na de oprichting van het KI werd de aanzet gegeven voor de oprichting van een personeelsvereniging aan de Julianalaan (1949). In die tijd werd er nog niet van GONS gesproken, die naam ontstond pas tien jaar later. Het Centraal Laboratorium (CL) ontstond in 1954 uit de wetenschappelijke afdelingen van vooral KI en Vezel Instituut (VI). De basis van de personeelsvereniging verbreedde zich. Later werd het CL uitgebreid met het Analytisch Centrum (AC) afkomstig van Algemene Technische Afdeling (ATA) aan de Lange Kleiweg.

Door de afsplitsing van de Economisch Technische Afdeling (ETA) uit het KI in 1956 en door plaatsing van CL-medewerkers bij de speciaal onder de CO opgerichte Afdeling Industriële Contacten (AIC) in 1963, kwamen GONS-leden ook hier terecht. De afdelingen ETA en AIC zijn langzamerhand steeds meer gaan samenwerken. Bij een reorganisatie in 1981 werden de medewerkers van deze afdelingen verspreid over verschillende Hoofdgroepen en de Centrale Stafafdeling In- en Externe Communicatie (IEC).

Tussen 1962 en 1968 verhuisden de verschillende instituten die aan de Julianalaan gehuisvest waren naar het nieuwe Zuidpoldercomplex. Nu kreeg GONS ook aanwas uit andere instituten zoals de Algemene Diensten (AD).

Met die verhuizing werd het KI en het Rubber Instituut (RI) in hetzelfde pand ondergebracht en in 1968 ook in één organisatievorm: het Kunststoffen en Rubber Instituut (KRI).

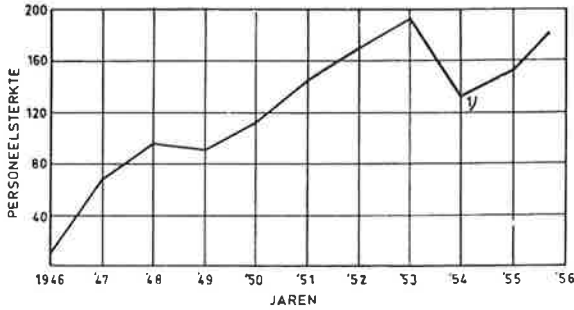
Bij het vormen van de Hoofdgroepen (en het opheffen van de Bijzondere Organisaties) kwam de Hoofdgroep Maatschappelijke Technologie (MT) voort uit onder andere het CL en is nu verspreid over locaties in Apeldoorn, Zeist, Den Helder en Delft. In 1985 zijn delen van het Instituut voor Milieuhygiëne en Gezondheidstechniek (IMG) opgegaan in MT-Delft.

In de hoofdgroep IPD werden onder andere de instituten KRI, VI, VFI en IVV opgenomen. In 1986 werden het KRI, VFI en IVV samengebracht in een cluster die recentelijk tot naam kreeg: Centrum voor Polymere Materialen (CPM).

K(R)I en CL, wat deden ze ?

Na de Tweede Wereldoorlog moest er in Nederland heel wat opgebouwd worden. De industrialisatie was één van de zaken die werd aangepakt. Hierbij werd een grote rol toegedacht aan de nog jonge kunststofverwerkende industrie. Hiervoor diende volgens een ministeriële commissie (1946) onder andere een Spuurwerk en Voorlichtings Instituut te worden opgericht. Aldus ontstond het KI. Dit instituut groeide zeer snel van twee personen in 1946 tot honderdvierenvestig medewerkers in 1951. De grootste afdelingen in 1951 waren de Wetenschappelijke Afdeling en Industriële Research, daarnaast bestonden de afdelingen Documentatie en Octrooien, Keuring en Industriële Voorlichting. De afdeling Wederopbouw heeft slechts tijdelijk bestaan. De sterke groei zette zich nog enige jaren voort, wat blijkt uit de figuur die geplaatst werd in TNO-Nieuws 11 (1956) waarin de per-

sonceelssterkte in de eerste tien jaren van het bestaan van het KI is aangegeven. In 1968 lag het zwaartepunt van de activiteiten van het (inmiddels) KRI op het gebied van de verwerkingstechnologie van kunststoffen en rubbers tot gevormde producten en halffabrikaten. Onderzoek van korte- en langeduur eigenschappen, chemische analyse en synthese, produktontwikkeling en overig keuringsonderzoek waren eveneens belangrijke activiteiten.

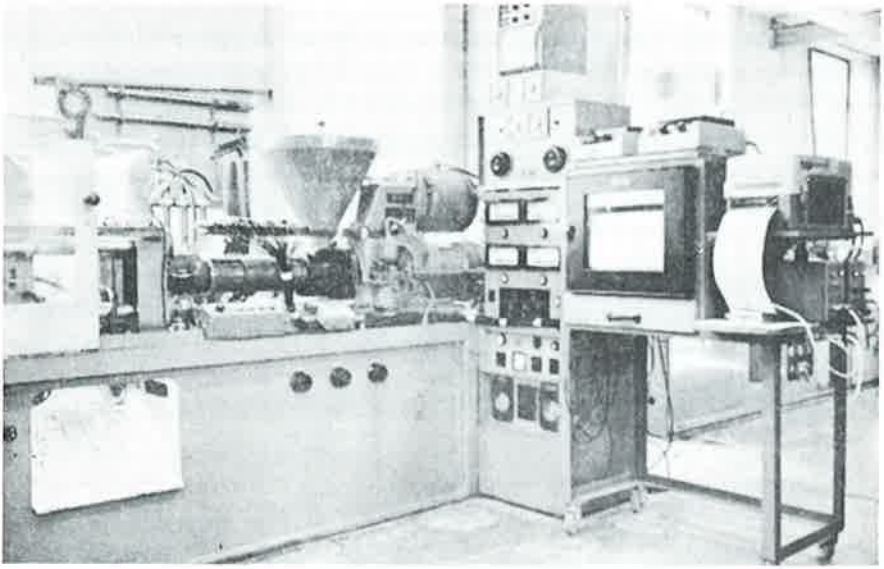
Personeelssterkte KI op 31 december van de jaren 1946 t/m 1955

1) Afsplitsing Centraal Laboratorium

In 1954 onderging het KI een aderlating door haar Wetenschappelijke Afdeling af te staan aan het op te richten Centraal Laboratorium. Er ontstond in die tijd steeds meer behoefte, naast materiekennis op het gebied van specifieke bedrijfstakken, aan fundamentele kennis te verkrijgen door speurwerk op gebieden als fysica, chemie en biologie. Door een goede interactie tussen de verschillende bedrijfstakgerichte instituten en het CL, onder leiding van professor Staverman, kon een kennisbestuiving plaatsvinden ten bate van de zich verder ontwikkelende industrie.

Gebouwencomplex Zuidpolder

Spuitgietsmachine (KRI)

Organisch preparatief werk (CL)

Wat niet verwacht werd, maar wat wel snel bleek, was de sterke belangstelling van de industrie voor het lange-termijn onderzoek van het CL. Dit blijkt uit een opsomming van onderwerpen waar de diverse afdelingen zich mee bezig hielden rond 1960. Uit de onderwerpen blijkt nog de sterke band met het moederinstituut, het KI.

De fysische afdeling hield zich onder andere bezig met mechanisch onderzoek, karakterisering van uithardingsprocessen en met extrusieprocessen, de fysisch chemische afdeling met commerciële productie van zelf ontwikkelde apparatuur, polymeerkarakterisering, nieuwe typen droge batterijen en consistentie van zandlichamen (Deltawerken). De organische afdeling deed onderzoek naar de bereiding van ion-selectieve membranen en de afdeling biochemie naar antibiotica, cellulose en spintechnieken voor synthetische vezels. De contacten met handel en industrie bleven echter hoofdzakelijk bij de andere instituten liggen, wat al bleek uit het ontbreken van bijvoorbeeld een voorlichtingsafdeling. De afdeling radio-isotopen bleek tegen de aanvankelijke verwachting in wel veel industriële opdrachten te krijgen.

GONS - GESCHIEDENIS

1949 t/m 1954

De oprichting

"Op 1 juli 1989 bestaat de personeelsvereniging GONS veertig jaar".

De bovenstaande zin is tussen aanhalingstekens geplaatst omdat zowel de datum als het jaar enigszins aanvechtbaar is. Voor de personeelsleden (enkele tientallen personen) van het toenmalige Kunststoffen Instituut (KI) werd voor het eerst in 1947 een gezamenlijke activiteit georganiseerd. In 1948 was er al sprake van een Grote Klaas, een Grote Avond en een excursie. In 1949 is door de heer Bus het initiatief genomen de organisatie van de diverse activiteiten onder te brengen in een personeelsvereniging, genaamd PV KITNO, met aan het hoofd een officieel bestuur bestaande uit een voorzitter, een secretaris, twee adviseurs en een secretaresse. Wat de datum betreft, is de personeelsvereniging waarschijnlijk opgericht op 1 juni 1949. Het oudste bewaarde officiële geschrift van de Personeelsvereniging KITNO is gedateerd 9 juni en betreft het verslag van een bespreking tussen bestuursleden van de personeelsvereniging en de directeur van het KI, de heer Stoutjesdijk. In de ontwerpstatuten van 1952 wordt gesproken van 1 juni 1949 als oprichtingsdatum van de PV. Door de statuten, die aangenomen zijn bij Koninklijk Besluit van 8 november 1972, zijn we echter gebonden aan de datum 1 juli 1949.

De personeelsvereniging werd ondermeer opgericht om een leemte in de samenwerking tussen de personeelsleden van het KI op te vullen. Men wilde door het organiseren van excursies en gezellige avonden, het stimuleren van onderling te verrichten sportactiviteiten en het verlenen van medewerking bij de organisatie van sportwedstrijden met andere instituten en instellingen, de onderlinge band van de personeelsleden verstevigen. De personeelsvereniging werd als een nuttig instrument gezien om te komen tot het voor succesvol onderzoek vereiste echte teamwerk. Een visie die ook nu nog gehanteerd wordt!

De start

Na het besluit tot oprichting van de personeelsvereniging KITNO moesten er leden worden geworven. Een analiste (Mia Toby) werd op een dag van haar werk gehaald om alle personeelsleden langs te gaan met de vraag of ze lid wilden worden van de personeelsvereniging. Een belangrijk argument om lid te worden was de vrije dag die men kreeg bij deelneming aan de excursie; de meeste werknemers hadden in die tijd tien of twaalf vakantiedagen. Zo stonden er aan het eind van die dag al heel wat namen op de ledenlijst .

De eerste twee jaren van de personeelsvereniging zijn slecht gedocumenteerd. Uit het archief valt slechts op te maken dat de heer Bus voorzitter was en de heer Müller secretaris. Er waren nog geen statuten maar wel een reglement: in tien artikelen waren belangrijke zaken vastgelegd (zie "Statuten").

In 1949 werden er twee excursies georganiseerd. De eerste ging op 24 juni richting Ede, waar de fabriek van AKU kon worden bezichtigd en de tweede, in oktober, ging met dertig deelnemers richting Zandvoort (met de trein) voor een bezoek aan de fabriek van Corodex. In 1950 is in juni voor ongeveer tachtig personen een excursie georganiseerd naar Van Gelder's Papierfabrieken te Renkum.

De eerste beschrijvingen van de Grote Klaas en de Grote Avond stammen uit 1951. In personeelsverenigingsverband waren er al activiteiten op het gebied van briden, schaken, tafeltennissen, voetballen en zeilen.

De samenstelling van het bestuur voor 1951 was als volgt: voorzitter de heer Bus, secretaris de heer Van Bochove, leden de heren Pezarro, Krijgsman en mejuffrouw Van Ardenne. In januari 1951 is besloten om de mededelingen van de kant van de personeelsvereniging en van de directie voortaan in de vorm van een personeelskrant te verspreiden onder KI-TNO-ers. Met als doel het verder versterken van de onderlinge band van het personeel, bestond de inhoud van deze krant uit een aantal vaste rubrieken (redactioneel artikel, personeelsmutaties, (denk-)sportnieuws, etc.) en bijdragen van wisselende, voor ieder interessante, aard. Door middel van een prijsvraag werden drieëndertig suggesties voor een naam voor de personeelskrant verkregen, waaruit tenslotte "De Macro-Molen" werd gekozen. De redactie was in handen van de heren Van Bochove, Freutel, Pezarro, Van Reenen en Wijbrans en van mejuffrouw Haak, een redactie die kans zag de Macro-Molen maandelijks te laten verschijnen, stipt op tijd en steeds twaalf tot veertien bladzijden (A4) dik.

In 1951 werd ook het eerste lustrum gevierd, niet van de personeelsvereniging maar van het KI-TNO. Door het bestuur van de personeelsvereniging werd een Revuecommissie in het leven geroepen om de invulling van een grootse feestavond te verzorgen. Oorspronkelijk dacht men aan tien of twintig komische sketches over voorvallen die gedurende de eerste vijf jaren hadden plaatsgevonden. Uiteindelijk is het een toneelstuk geworden: "De Plastic Eva", een komisch werk in drie bedrijven, gespeeld door personeelsleden van het KI en geregisseerd door Sivirsky. Aansluitend was er de korte en komische eenakter "De Eerste Klant" (van het KI).

Het eerste grote KITNO feest werd op 28 september 1951 gehouden in de Stadsdoelen te Delft. De avond werd besloten met een bal, dat tot drie uur 's nachts duurde. Tussen het dansen door waren er gezelschapsspelen zoals bijvoorbeeld de stoelendans! Het toneelstuk was het eerste in een reeks van stukken die door de jaren heen werden gespeeld dóór en vóór TNO-ers op de Grote Avond van de personeelsvereniging.

Stoelendans

om in een achteraf gelegen ruimte sterke drank te verstrekken, werd niet door iedereen op prijs gesteld.

Vermeldenswaard is nog dat in 1951 de Personeelsraad (voorloper van de huidige Ondernemingsraad) getracht heeft de statuten van de personeelsvereniging in overeenstemming met de wensen en belangen van het KI op te stellen.

Eind '51 ontstond er enige onvrede in de PV-gelederen. Er waren geen vrije bestuursverkiezingen terwijl statuten en huishoudelijk reglement ontbraken. Het bestuur bestond uit hoger personeel en werd als een klikje beschouwd. Men maakte zich er bij het organiseren makkelijk vanaf, getuige een reactie op de excursie naar Vlaardingen waarbij mensen gewoon op de trein werden gezet met hun (zelf meegenomen) lunchpakketje.

De uitbouw

In 1952 is de heer Freutel de heer Bus als voorzitter opgevolgd. Eén van de eerste daden van het nieuwe bestuur was een opdracht aan de heren Pieterse en Burgers om statuten en een huishoudelijk reglement voor de personeelsvereniging op te stellen. De ontwerpstatuten zijn in het voorjaar aan de leden van de personeelsvereniging ter goedkeuring voorgelegd en werden nog voor de zomer, na enkele kleine wijzigingen, door het bestuur van de personeelsvereniging aangenomen.

Eveneens in het voorjaar is een aantal middagpauzefilmvoorstellingen georganiseerd. Een initiatief waarvoor veel belangstelling bestond.

In mei vond de jaarlijkse excursie plaats. Vanwege een door de fabrieken gewenste beperking van het aantal excursiegasten waren er dit jaar vijf excursiedoelen. Na een rondvaart door Amsterdam en een gezamenlijke lunch in het Vondelpark werden de vijf fabrieken bezocht. Te oordelen naar enkele reacties in de Macro-Molen van juni 1952 was niet iedereen even enthousiast over het verloop van de excursies.

Voorafgaand aan de Grote Avond werd op 5 mei een zeilhappening, het Admiraalzeilen, gehouden, is de tafeltennisvereniging KITNO opgericht en werd op 27 juli een excursie georganiseerd naar de Lever's Zeepfabrieken te Vlaardingen. Het jaar werd afgesloten met een Sinterklaasfeest voor de groten. Een gezellig feest met surprises, sketches, dansen en gezelschapsspelen, maar zonder Sinterklaas! Het privé initiatief van één van de personeelsleden

In juni nemen de heren Tunteler en Herman actie voor het organiseren van een aantal wedstrijden voor de visliefhebbers en hebben daarmee de basis voor de visclub gelegd. De visclub zou later een aantal van de zojuist bij het KI vervaardigde polyester roeiboten ter "beproeving" ter beschikking krijgen. Deze visclub is door alle GONS jaren heen actief gebleven met een vaste kern van leden. Bij gelegenheid zijn er ook "Hengelwedstrijden" voor overige GONS-leden georganiseerd.

In samenwerking met de personeelsvereniging van het Vezelinstituut werd geprobeerd om een gemeenschappelijke tennisclub op te richten en is deelgenomen aan de TNO-bridge-drive.

Voor de organisatie van het jaarfeest in oktober is een speciale feestcommissie in het leven geroepen met de heer Dusseldorp als voorzitter. De op initiatief van de heer Huldy opgerichte toneelclub speelde "The Road to Dover" van A.A. Milne. Ondanks wat kleine tekortkomingen in organisatie en toneelspel hebben de vele aanwezigen (ook personeelsleden van andere instituten konden met introduc e deze avond bijwonen) een plezierige avond gehad en de nog in groten getale aanwezige dansliefhebbers moesten om drie uur 's nachts met zachte dwang van de dansvloer en uit het gebouw worden verwijderd. Aan het begin van de feestavond werd door de heer Stoutjesdijk aan eenendertig oudgedienden het vijf-jaars insigne overhandigd.

De speciale feestcommissie had veel werk gemaakt van de Grote Klaas. De Goedheiligman arriveerde per vliegtuig door een luik in het dak van een juist gereed gekomen maar nog niet ingerichte ruimte aan de Julianalaan. De stemming zat er prima in, vermoedelijk mede door de feestelijk versierde zaal en dankzij de medewerking van het KITNO-trio. Het was  een van de eerste muziekgroepen van de personeelsvereniging en bestond uit de heren Beekhuizen, Brinkman en Van Reenen.

De Grote Klaas werd het jaar daarop voor het eerst in het zaaltje achter de kerk in de Simonsstraat gehouden. Er zouden daar in de loop der tijd nog vele Sinterklaasfeesten volgen. Men moest zijn toevlucht tot die zaal nemen omdat in het gebouw aan de Julianalaan er geen groot genoeg was om honderdvijftig mensen te bergen. Het feest begon om 16.30 uur en eindigde om 21.30 uur. Muzikale medewerking werd weer verleend door het KITNO-trio.

Zoals uit het voorgaande blijkt, zijn veel van de traditionele GONS evenementen al in de begintijd van de personeelsvereniging ontstaan.

Vermeldenswaard is nog dat de financiële stukken over 1952 zijn gecontroleerd door de eerste kascommissie van de personeelsvereniging, bestaande uit mejuffrouw Van der Weg en de heer Kanters. Het "accountantsonderzoek" bracht de slinks aangebrachte onregelmatigheden niet boven water en het kasboek werd voor akkoord getekend.

In 1953 werden de functies van secretaris en penningmeester vervuld door dezelfde personen als in 1952; zij vormden een team met de nieuwe voorzitter, de heer Tunteler. Bovendien is ter ondersteuning van het bestuur bij het volbrengen van zijn taak een commissie van bijstand benoemd met de volgende samenstelling: voorzitter de heer Velthoen, lid de heer Berendse en een gedelegeerde van het PV-bestuur, de heer Brinkman. Deze ondersteunende commissie bleek nodig om een aantal activiteiten door te kunnen laten gaan. In deze tijd kwamen al de eerste berichten van directiezijde dat de personeelsvereniging te veel tijd en geld zou kosten.

Watersnood

Op 1 februari 1953 werd Nederland geconfronteerd met een ramp van enorme omvang. Een stormvloed doorbrak de dijken en zette grote delen van West-Nederland onder water met als gevolg talloze slachtoffers en reusachtig veel materiële schade. Even was men met stomheid geslagen maar direct daarna kwam de hulp van alle kanten op gang. Veel personeelsleden van het KI hebben zeer snel daadwerkelijk hulp geboden en anderen zijn avonden achter elkaar behulpzaam geweest bij het inzamelen van kleding ten behoeve van de slachtoffers van de watersnoodramp. Ook in financiële zin hebben de KI-ers zich niet onbetuigd gelaten en zijn er forse bijdragen gestort op de girorekening van het rampenfonds. Door de personeelsvereniging is in dit kader een aantal activiteiten opgezet om extra geld binnen te halen onder het motto: Het is beter te kunnen geven dan te moeten ontvangen.

Werd in de eerste maanden van 1953 de aandacht opgeëist door de watersnoodramp, vanaf april kwamen ook de normale activiteiten van de personeelsvereniging weer op gang. Met de zomermaanden in zicht zijn de eerste contacten voor de excursies gelegd. Vooruitlopend op de jaarlijkse excursie bleek een extra excursie mogelijk naar de Hoogovens voor vijftwintig man. Het "man" is hier letterlijk te verstaan omdat voor deze excursie op last van de Hoogovens geen vrouwelijke personeelsleden mochten inschrijven. Een reden werd aanvankelijk niet opgegeven! Later bleek het voor de dames te gevaarlijk en voor de Hoogovenstokers te afleidend te zijn.

De organisatie van de jaarlijkse excursie stuitte uiteindelijk op zoveel bezwaren dat besloten werd deze te laten vervallen en de begrote kosten - te zamen met de extra vrije dag - te reserveren voor het volgende jaar. Op deze manier wilde men de mogelijkheid scheppen voor het opzetten van een wat grootser opgezette excursie, mogelijk naar Limburg of België. Bovendien werd er een spaarregeling voorgesteld waarbij de geïnteresseerde PV-leden gedurende bijna een jaar lang tachtig cent per maand in een excursiepot moesten storten (in totaal acht gulden).

De tafeltennisvereniging heeft in het seizoen '52/'53 aan de competitie deelgenomen met twee dames- en twee heren-teams, waarvan het eerste damesteam promoveerde en het

tweede herenteam dat bijna deed. Voor het daarop volgende seizoen heeft men zich met één heren-team extra ingeschreven.

Tijdens de zomermaanden is de toneelclub hard aan het studeren geweest om in oktober het stuk "Een kalme bruiloft" goed op de planken te kunnen brengen. De regie was dat jaar in handen van Coba Kelling; aan gerenommeerde regisseurs heeft het de personeelsvereniging nooit ontbroken (zie ook deel III). Door de goede regie, de deskundige en smaakvolle inrichting van het toneel en de gestaag toenemende acteerprestaties van de PV-toneelspelers, werd op 16 oktober een goede voorstelling geboden. Het feest dat erop volgde verliep wat rustiger dan in het voorgaande jaar.

Vanwege het ontbreken van tegenkandidaten werd het bestuur voor 1954 op voordracht van het oude bestuur voorgezeten door de heer Brinkman, gesteund door Edmée Koot als secretaresse (toen al).

KI-CL

Een belangrijk feit in 1954 was dat op 1 april de oprichting van het Centraal Laboratorium TNO plaatsvond. Met ingang van die datum is een flink deel van het personeel van het KI overgegaan naar het CL. Het betrof vooral de personeelsleden van de (grote) wetenschappelijke afdeling. Omdat de instituten wel in hetzelfde gebouw gehuisvest waren, werd besloten het lidmaatschap en de deelneming aan de PV-activiteiten voor alle personeelsleden van beide instituten open te stellen. De naam van de personeelsvereniging werd gewijzigd in PV KITNO-CL.

Het (personeels)blad

De aderlating in de personele bezetting (vertrek naar CL) heeft wel gevolgen gehad voor het doen verschijnen van de Macro-Molen. Was er in het voorjaar van '54 al sprake van nummers die om de twee of drie maanden verschenen, later stopte de uitgave helemaal. Een bron van informatie voor speurders uit latere jaren was daarmee opgedroogd. Pas in april '55 werd besloten de Macro-Molen weer uit te brengen. In tegenstelling tot vroeger gebeurde dat echter alleen indien er door het bestuur van de personeelsvereniging of van de personeelsraad iets te melden was dat voor de leden van de personeelsvereniging van belang was. De naam van het mededelingenblad veranderde in de zomer van 1955 van Macro Molen in De Balans, een naam die (het zoeken naar) een evenwicht tussen de instituten KI en CL aangeeft (red.). De redactie van De Balans kwam in handen van Dick van Turnhout, Hans Isings en Claudie van Reenen, terwijl de heer Van Beekum als contactpersoon fungeerde.

In 1957 werd op last van hoger hand de uitgave van De Balans gestaakt omdat TNO-Kontakt als mededelingenblad voor het personeel van de gehele Organisatie verscheen. Pas

in de jaren zeventig kreeg de personeelsvereniging in de vorm van de GONSgeGONS weer een eigen blad met mededelingen en rubrieken.

De periode maart '54 - februari '55 is, zoals uit het bovenstaande mag blijken, slecht gedocumenteerd. Er is slechts bekend dat men voor de excursie twee dagen naar België ging, dat op de Grote Avond weer een stuk werd opgevoerd door de toneelclub, ditmaal "Wacht, even verzinnen" (wederom onder regie van Coba Kelling) en dat de Grote Klaas weer in de Simonsstraat werd gehouden.

**g
o
n
s** **ge-gons**

GONSgeGONS kافتen door de jaren heen

STATUTEN : GEEN KWESTIE VAN MINUTEN !

De stapels documenten die ik van de samenstellers kreeg om hieruit iets over de geschiedenis van de GONS-statuten te halen, tonen aan dat onze personeelsvereniging geruime tijd is bezig geweest met haar "grondwet". Dat er statuten moesten komen stond al direct na de oprichting vast. Iedere vereniging die zichzelf niet als een ééndagsvlieg beschouwt behoort statuten te bezitten, dus ook de "Personeelsvereniging KITNO" (zo heette GONS toen immers). Binnen een half jaar, op 21 oktober 1949, was er een reglement gemaakt dat de naam "statuten" zeker verdiende. In tien artikelen was vastgelegd wat het doel van de vereniging was en hoe dit doel zou worden bereikt. Zo'n document is waard om, na bijna veertig jaar, in zijn geheel te worden weergegeven. Ziehier dus:

- Art. I. De Personeelsvereniging "KITNO", opgericht met goedkeuring van de Directeur van het Kunststoffeninstituut T.N.O., Julianalaan 134 te Delft, stelt zich ten doel in Verenigingsverband ten behoeve van het personeel excursies, voordrachten, bijeenkomsten en dergelijke te organiseren.
- Art. II. Het Bestuur is samengesteld als volgt: Voorzitter, Secretaris, twee adviseurs, secretaresse. Het Bestuur kan worden uitgebreid in overeenstemming met de personeelsbezetting.
- Art. III. Het Bestuur wordt gekozen per hoofdelijke stemming door het personeel voor de tijd van één jaar. Ieder Bestuurslid is onmiddellijk herkiesbaar. Bij tussentijdse vacatures wordt op voorstel van het bestaande Bestuur een nieuw lid gekozen.
- Art. IV. Ieder personeelslid heeft actief kiesrecht. De verkiesbaarheid tot lid van het Bestuur der Vereniging is opengesteld voor alle personeelsleden, uitgezonderd afdelingschefs.
- Art. V. De verkiezing heeft plaats omstreeks de jaarwisseling. Candidaten worden aan de secretaris der Vereniging schriftelijk opgegeven, uiterlijk veertien dagen voor de verkiezingsdatum.
- Art. VI. Het Bestuur van de Personeelsvereniging houdt geen speciale zittingen doch kan in onderling overleg voor besprekingen bijeengeroepen worden.
- Art. VII. De notulen van elke vergadering worden ter inzage aangeboden aan de Directeur.
- Art. VIII. De contributie der Vereniging bedraagt tien cent per week, respectievelijk veertig cent per maand, te incasseren per afdeling door een aldaar aan te wijzen persoon.
- Art. IX. Sociale aangelegenheden voor personeelsleden kunnen via het Bestuur der Vereniging worden voorgedragen bij de Personeelsraad.
- Art. X. Bij beslissingen op financieel gebied heeft de Voorzitter van de Personeelsraad stemrecht.

Je hoeft geen grondige lezer te zijn om op te merken dat er sinds 21 oktober 1949 nogal wat is veranderd. Vooral het ontbreken van het passieve kiesrecht van de afdelingschefs (art. IV) is typisch uit het verleden; het zou nu worden gekwalificeerd als discriminatie...

Of deze statuten wel door een Algemene Vergadering (AVV) zijn bekrachtigd mag worden betwijfeld, want in het februarinummer van 1952 van het inmiddels uitgegeven personeelsblad De Macro-Molen wordt gezinspeeld op een reglementloos tijdperk waaraan een einde zal worden gemaakt door opstelling van statuten en een huishoudelijk reglement, een taak waarmee de heren Pieterse en Burgers zich willen belasten.

Al een maand later (maart 1952) ligt een ontwerp dat niet minder dan vijfenveerig artikelen telt. Het ontwerp ontlokt enige kritiek; in het aprilnummer 1952 van de Macro Molen lees ik onder andere onder het opschrift: "*† Lijkt wel de premier van Frankrijk*" het volgende: "*Volgens artikel 39 hebben geschorste leden drie maanden het recht de vertrouwenskwestie te stellen. Waaraan verbinden ze dat, aan hun aftreden soms, maar ze zijn toch al geschorst? Of bedoelt U misschien, het recht om een motie van wantrouwen in te dienen. Wie van het bestuur had een voldoende voor Staatsinrichting op de H.B.S.?*"

Inderdaad werd dit bedoeld; artikel 39 werd dienovereenkomstig gewijzigd.

Tot 1955 geven de statuten geen verdere aanleiding tot kritiek. Dan, op 26 januari van dat jaar, wordt er een commissie tot wijziging van de statuten gekozen op een hiervoor uitgeschreven Algemene Vergadering; in deze commissie zit de heer A. Burgers (wederom) alsmede mejuffrouw A.B.A. Jacometti en de heer F. Berendse. De reden tot wijziging is wellicht de oprichting van het Centraal Laboratorium (CL) in 1954 geweest. Hierop wijst een - niet gedateerde - brief van mejuffrouw E.M. Petri, waarin wordt voorgesteld artikel I te wijzigen om duidelijk te maken dat de vereniging is voortgezet door het KI en het CL en later ook door de ETA.

Vijf jaar later (1 september 1960) is er (weer?) een (dezelfde?) commissie (nog?) bezig en op 15 december 1960 is er een ontwerp voor statuten. Deze statuten worden op de Algemene Vergadering in het volgende jaar (25 september 1961) aangenomen. Op te merken valt dat dit de eerste statuten zijn waarin de nieuwe naam van de vereniging (GONS) wordt genoemd, terwijl in het ontwerp ervoor deze naam nog niet voorkomt (in plaats hiervan een open ruimte). Ook op deze nieuwe statuten komt - natuurlijk - enig commentaar. Er is onder andere een voorstel tot een nieuwe formulering voor het artikel over het aangaan en het opzeggen van het lidmaatschap. De Algemene Vergadering die hierover stemt vindt blijkbaar dit onderwerp minder geschikt voor de statuten, want vóór mij liggen statuten, gedateerd 10 augustus 1965, bestaande uit vijftien artikelen met de oorspronkelijke tekst waaraan (voor het eerst) een huishoudelijk reglement is toegevoegd dat slechts één artikel bevat: Aangaande het lidmaatschap.

Reeds in 1960 werd, tijdens de Algemene Vergadering van 1 september, gesuggereerd (door de heer Presburg) om koninklijke goedkeuring van de statuten aan te vragen.

Tien jaar later, op de Algemene Vergadering van 29 augustus 1970, werd hierover **in-**
delijk serieus van gedachten gewisseld. De argumenten hiervoor (rechtspersoonlijkheid
van de personeelsvereniging, dragen van verantwoordelijkheid door de gehele
vereniging) waren voor de vergadering voldoende om te besluiten tot actie teneinde
een dergelijke goedkeuring te verkrijgen. Hiertoe zouden de statuten moeten worden
aangepast, iets waarmee het bestuur inmiddels was begonnen en wat werd voort-
gezet en voltooid door een commissie waarin de volgende GONS-leden zitting had-
den: Schwippert, Sprietsma, Tak en de schrijver van dit stuk geschiedenis. De ontwer-
pen voor zowel statuten als een meer uitgebreid huishoudelijk reglement werden aan
de AV voorgelegd op 27 september 1971. Naar aanleiding van de opmerkingen
aldaar werden ze nog op enkele punten aangevuld en gewijzigd. Statuten (vijftien
artikelen) en huishoudelijk reglement (tien artikelen) passeerden de Algemene
Vergadering van 13 september 1972 en werden (na enkele correcties en juridische
aanpassingen) twee maanden later, 8 november 1972, koninklijk goedgekeurd, waar-
na publicatie in de Staatscourant (7 februari 1973, bijvoegsel 27) volgde. Deze statuten
behoort elk GONSlid te bezitten en, zo nodig, te raadplegen (zie deel 4 van dit boek).
Ik verwacht niet dat deze voor haar of hem dagelijkse lectuur zullen zijn, maar wel dat
GONS hiermee nog vele jaren vooruit kan. Wellicht negenentwintig jaar en elf maan-
den na datering in de statuten (1 september 1972).

Hans Duiser

ODE AAN GONS

Herinneringen aan Statuten en nog wat meer

*Het leven van de PV Gons -
 en ieder weet 't: ons kent ons -
 reilt en zeilt al vier decennia
 in TNO. Tja, ga 'ns na:
 nauwlijks iemand van ons, oudsten -
 neen, ook niet d'allerboudsten -
 ervaart op basis van zelfstandig weten, -
 reken maar na, om nooit te vergeten,
 in welk bestuursbestek van toen
 nu nog levenden dit gingen doen:
 gezellig zich ontspannen met maar weinig pen.*

*Als men luistert, zeg ik graag:
 aan 't begin was niemand traag;
 nu is dat maar zeer de vraag.*

*Samen werkend, samen bouwend
 tot, steeds goed vertrouwend, leden
 aan hun speurwerk moe gestreden
 tot club-activiteiten kwamen -
 u (of Jij) mag dat beamen -
 tot activiteiten, als ontspanning, die
 er nu nog leven. Mijm'ren kan nu al wie
 nijver toen ze heeft vermeden.*

*Eenvoudig kaarten, schaken, spelen op 't toneel,
 noem alles maar; er is immers wel heel veel.*

*Nijssen heet ik, met als roepnaam John,
 ook ik weet niet de datum dat dit begon;
 genoeg zij 't hier bevestigd, dat 't kon.*

*Wilt, beste leden (jonge mensen van 't heden),
 altijd beseffen dat deez' PV met haar leden
 tot voorbeeld strekken kan in dorpen en in steden.*

*Moge GONS nog menig tiental jaren -
 en wie weet zelfs 'n eeuw - gestaag blijven vergaren
 een vlijtig TNO-en-recreatie-minnend mensensoort;
 rust wordt verschaft door spel en sport. Dat hoort!*

N.B. Dit is één van mijn acrostichons:
 de beginletters van de regels vormen, van boven naar beneden gelezen, wederom
 de titel die boven dit kreupeldicht staat.

John B.A. Nijssen

1955 t/m 1959

De personeelsvereniging ontwikkelt zich in de breedte

Eind '54, begin '55 was een rumoerige periode waarin de arbeidsvoorwaarden werden gewijzigd (waaronder de ziektekostenverzekering). De directie regelde op eigen houtje een aantal zaken buiten de Personeelsraad om. Toen de directies van het KI en CL ook nog een vinger in de PV-pap wilden hebben, werd er NEE gezegd en er ontstond een Tegenbestuur onder voorzitterschap van Dick van Turnhout (de eerste voorzitter zonder - de tot dan toe "vereiste" - academische opleiding). Het nieuwe bestuur wilde de personeelsvereniging een bredere basis geven, meer activiteiten, meer samengaan van KI en CL en een verenigingsblad (zie artikel hiervoor). Er werd een commissie benoemd tot wijziging van de statuten, vermoedelijk noodzakelijk in verband met samengaan in PV-verband van KI en CL. Mejuffrouw Jacometti en de heren Burgers en Berendse hadden hierin zitting. Met een grote meerderheid van stemmen werd de eerste contributieverhoging van de personeelsvereniging goedgekeurd; in plaats van veertig cent per maand werd voortaan zestig cent op de betaaldag gevorderd.

In het eerste kwartaal werden twee enquêtes gehouden.

De ene betrof een peiling van de interesse om in PV-verband aan een bepaalde sport deel te nemen:

- Tennis: 16 aanmeldingen; door het bestuur worden twee banen gehuurd.
- Voetbal: 5 aanmeldingen; spelen reeds in KI-TNO voetbalclub.
- Volleybal: 14 aanmeldingen; nog te weinig om een zaal te huren.
- Hockey: 3 aanmeldingen; geen actie van bestuur.
- Vissen: 6 aanmeldingen; ter zijner tijd zal een gezamenlijke visdag worden georganiseerd.
- Kaarten, schaken: 25 aanmeldingen; omdat ook introducées toegestaan zijn, wordt gedacht aan het organiseren van één avond per maand.

Zoals hieruit blijkt, viel het voor het bestuur in die eerste periode niet mee om zijn ideeën om de personeelsvereniging in de breedte te ontwikkelen, te realiseren.

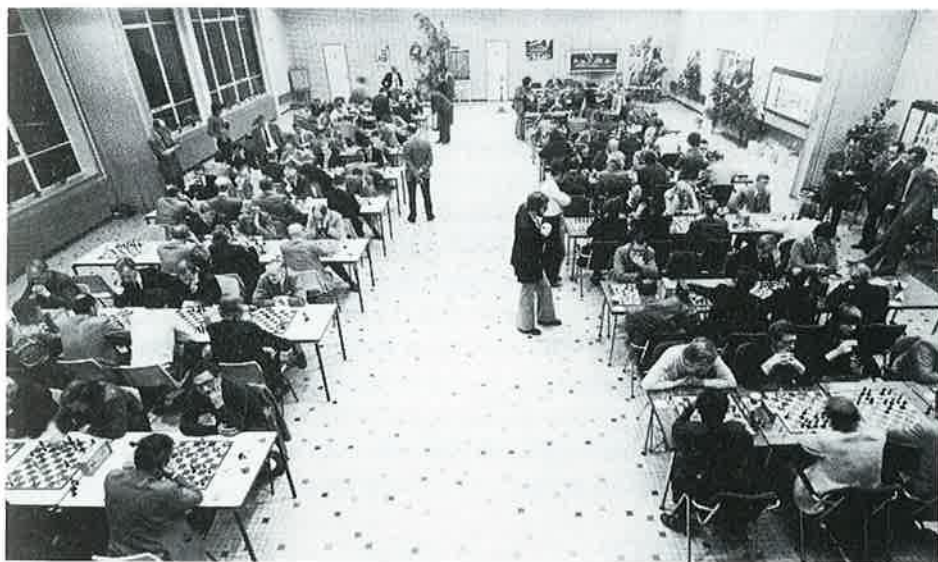
De andere, een "enquête aangaande de Personeelsvereniging" werd gehouden door de personeelsraad van het CL. Van de zevenennegentig respondenten (allen CL-medewerkers) spraken er achtendertig zich uit voor een opzet van drie personeelsverenigingen, KI, CL en VI, met een overkoepelend bestuur met onder andere als taak het organiseren van alle grote manifestaties, zoals het jaarfeest. Achtentwintig respondenten spraken zich uit voor een opzet van één personeelsvereniging KI-CL. Deze tweede optie is uiteindelijk het meest levensvatbaar gebleken.

Pogingen om in dit jaar weer een tweedaagse excursie naar België te organiseren, liepen op

niets uit, zodat men op 27 mei genoeg moest nemen met een bezoek aan het Instituut voor Verwerking en Bewaring van Tuinbouwprodukten. Na het bezoek aan het Instituut te Wageningen kon men na een gezamenlijke lunch het Ouwehands Dierenpark te Rhenen bezoeken. Drie excursiegangers die na een hapje in het restaurant nog even naar het voeren van de leeuwen gingen kijken, moesten bij terugkomst in het restaurant constateren dat de bussen met de collega's reeds vertrokken waren en moesten zelf maar zien hoe ze zelf thuis kwamen! Iets dergelijks zou vaker voorkomen.

Gezien de vrij grote belangstelling voor kaarten, schaken en dammen werd een contactavond georganiseerd in de kantine van de Rubberstichting. Door de tegenvallende belangstelling (tien personen, waarvan vier introducéés) leed de personeelsvereniging een niet onbelangrijk financieel verlies. Besloten werd bij volgende activiteiten door middel van intekelijsten vooraf de belangstelling te peilen.

In latere jaren is er regelmatig deelgenomen aan het bedrijfsschaaktoernooi van de gemeente Delft, waarin de GONS-schakers nogal eens wisten te scoren. De vele klaverjasavonden en bridgedrives zullen bij veel GONS-leden plezierige herinneringen oproepen.

Bedrijfsschaaktoernooi (1975)

Op 7 oktober werd, evenals in voorgaande jaren in de Stadsdoelen te Delft de jaarlijkse feestavond gehouden. Voor een toegangsprijs van drie kwartjes was men onder de pannen van 19.45 uur tot (desgewenst) 02.30 uur. Op deze avond, waarop voor het eerst een aantal genodigden van het hoofdkantoor aanwezig was, werd door de PV-spelers het stuk "Per luchtpost" ten tonele gebracht, geregisseerd door Ab van Vegten.

In november werd door Jaap Hofland een drietal interessante avondexcursies naar de Ster-

renwacht in Leiden georganiseerd. De aanmeldingen kwamen niet alleen van KI en CL, maar ook van de RVO en andere instituten aan de Lange Kleiweg. Twee maanden ervoor verscheen in De Balans een oproep voor artiesten uit eigen kring (goochelaars, pianisten, conferenciers, accordeonisten). Men wilde namelijk een Sint Nicolaasmiddag voor de kinderen gaan organiseren.

Op 6 november 1955 is de eerste Kleine Klaas gehouden in het zaaltje van het Patronaatsgebouw. Het feest was toegankelijk voor kinderen, kleinkinderen, broertjes en zusjes, mits niet ouder dan twaalf jaar van leden van de personeelsvereniging. Eenenvijftig kinderen hebben een fijne middag gehad. De organisatie was in handen van Hans Isings, een taak die hij veel jaren niet meer uit handen heeft gegeven. Op 24 november 1956 is weer een Kinderklaas georganiseerd. Om de kosten te dekken is er een collecte onder de personeelsleden gehouden die zeventig gulden opgebracht heeft. Omdat dit bedrag niet toereikend was om de plannen te verwezenlijken, konden aanvullende giften worden gedeponereerd in een collectebus bij de secretaresses. Ook in volgende jaren zouden de leden met de collectebus worden geconfronteerd.

De Grote Klaas werd ten derden male gehouden in de Simonsstraat en wel op 1 december 1955. Een voorstel van het bestuur om het maken van (persoonlijke) surprises af te schaffen, viel in slechte aarde bij de leden. Dus ook in dit jaar vond er weer een loting plaats wie voor wie een pakje moest maken. Het cadeautje mocht ook nu weer niet duurder dan een gulden zijn. Verzocht werd de surprise klein te houden en het gedicht buiten op het pakje te bevestigen. Wat de gedichten betreft, zij vermeld dat deze door enkele leden van het bestuur op inhoud werden beoordeeld; gedichten die niet door de beugel konden, werden niet toegelaten. Naast een optreden van Sint en Pieten was er een conference, een optreden van de zingende (toneel-)zusjes en een pantomime - De Wensdroom - over het nieuwe gebouw (het latere Zuidpoldercomplex). Het bestuur van de personeelsvereniging betreurde het te moeten constateren dat een groot gedeelte van het personeel zich van de Grote Klaas afzijdig hield. Kennelijk zag men het belang van een dergelijke avond niet in. Een hartekreet van het bestuur resulteerde uiteindelijk in het deelnemen van 150 van de totaal 300 personeelsleden van beide instituten KI en CL.

Eind jaren vijftig

In de archieven van GONS is over de activiteiten in de jaren '56-'59 weinig documentatie aanwezig. Vast staat in elk geval dat in 1956 en de volgende twee jaren de personeelsvereniging is geleid door Hans Isings.

In 1956 is ook de Economisch Technische Afdeling (ETA) afgesplitst van het KI en als zelfstandig instituut onder de vlag van de Centrale Organisatie gaan functioneren met de heer Bus als directeur. De personeelsvereniging heet vanaf nu PV KI/CL/ETA/TNO.

Groepsfoto excursie 1956

Op 6 en 7 september 1956 is weer een tweedaagse excursie naar België georganiseerd, met op de eerste dag bezoeken aan Brugge, Gent en Antwerpen. Na een overnachting in de jeugdherberg Op Sinjoorken kon de volgende ochtend een bezoek gebracht worden aan de fabrieken van Gevaert, de Fabelta (kunstvezelfabriek) of de Union Cotonière of 's middags aan de fabrieken van General Motors.

Op de jaarlijkse feestavond in de Stadsdoelen, 28 september 1956, kreeg de scheidende directeur van het KI, de heer L.C. Stoutjesdijk, een oorkonde overhandigd waarop vermeld stond dat hij tot erelid van de personeelsvereniging was benoemd.

In 1957 bestond de Centrale Organisatie 25 jaar. Er was geen groots TNO-feest, het initiatief voor het organiseren van festiviteiten werd aan de directies van de instituten over gelaten. Op het laatste moment werden de personeelsverenigingen KI-CL-TNO en VI-TNO gecharterd om wat te regelen. Het werd aan het begin van de zomer een feestmiddag in de Doelen met toespraken van directeuren en het optreden van een goochelaar. De stands voor het uitreiken van het jubileumboek "25 jaar TNO" wer-

Voor de herberg Op Sinjoorken

den niet bemand omdat het boek helaas nog niet klaar was De aanwezige personeelsleden kregen als aandenken een kleinigheid in de vorm van een presse-papier overhandigd.

In dit jaar werd ditmaal Pieter Lutz voor de regie van het jaarlijkse toneelstuk aangetrokken. Opgevoerd werd het blijspel "Op goed geluk". In 1958 regisseerde hij "Een feestelijke dag", maar voor meer bijzonderheden hierover willen we graag verwijzen naar de bijdrage van Frido Ritter in deel III.

Eind 1957 begon voor de Voetbalclub een jarenlange "winterstop". Na zeven actieve jaren, waarin men elke veertien dagen speelde in de bedrijfsvoetbal competitie, was de fut eruit en werd het KI-team uit de competitie teruggetrokken.

Ontstaan cabaret

Het eerste Sinterklaas-cabaret werd in 1957 opgevoerd, met als thema "Gebrek aan Ruimte". Dit was het begin van een lange periode GONS-cabaret, een cabaret dat vaak tot grote hoogte zou stijgen. De eerste twintig jaren van de historie van het cabaret zijn uitgebreid beschreven door Riet Bouman. Het begon eigenlijk al eerder met het schrijven van liedjes voor eigen gebruik, voor het eigen avondfeestje van de hechte groep analisten van zaal CLI op de Julianalaan. Deze liedjes werden daarna ook luidkeels gezongen onder het roeren en destilleren. Omdat de groep daar aanvankelijk zelf niet voor voelde, werden enkele van de liedjes door aanvankelijk op het Sinterklaasfeest door anderen vertolkt.

TNO bleek in die eerste periode nog helemaal niet rijp voor kritische teksten, getuige de beschreven voorvallen. Naar aanleiding van een liedje over het "vuile lab" en de "smerige handen van olie en klemmenroest", meende men een netheidscommissie te moeten instellen. Labchefs werden naar aanleiding van de liedjes op het matje geroepen. Dit zal deels zijn veroorzaakt door de strikte scheiding in het begin in de kampen van academici, analisten en kantinepersoneel met de daarbij behorende verplichtingen en privileges. Het GONS-cabaret zou zijn bijdrage leveren tot verlaging van deze drempels.

In 1958 werd de eerste driedaagse excursie georganiseerd met als reisdoel de wereldtentoonstelling Expo '58 te Brussel. Overnacht werd er in de jeugdherberg Op Sinjoorken in Antwerpen. De volgende excursie (1959) duurde maar één dag. Het aantal deelnemers was zó laag, vijftigertig, dat zelfs geen subsidie van het hoofdkantoor werd verkregen.

De organisatie van de activiteiten liep eind jaren vijftig niet op rolletjes. De feestavond werd verschoven van najaar '59 naar voorjaar '60 en de viering van het Sinterklaasfeest voor de groten heeft waarschijnlijk niet plaatsgevonden. Moeilijkheden die ontstonden met de directies zijn hier zeker debet aan. De term "dwarsliggers" doemt uit die tijd op.

VOETBALLEN

In 1950 reeds ontstond de voetbalclub KI. Tot 1957 werd er elke veertien dagen mee-gespeeld in de bedrijfsvoetbalcompetitie. Omdat de fut er toen uit was werd het team uit de competitie teruggetrokken en begon een jarenlange winterstop. Vanaf het begin in de jaren zestig werd er jaarlijks een TNO-voetbaltoernooi georganiseerd, waaraan veel instituten meededen. Wat GONS-leden betreft bestond er destijds zowel een KRI-team als een CL-team. Het KRI-team bestond uit louter echte voetballers (zoals Henk van Vliet, Cees van Leeuwen, Jan Roodenburg en Jan Krassenburg) en wist nogal eens wat te winnen. Het CL-team, destijds opgericht door Jan Mulder en Hans Kauffman, had maar weinig echte voetballers; enthousiasme, sportiviteit en een goede sfeer speelden een belangrijke rol. Het winnende instituut moest het jaar daarop het toernooi organiseren, wat altijd veel werk met zich meebracht. Later is de organisatie overgegaan naar de TNO-Sportcommissie, die toernooien voor voetbal, tafeltennis, volleybal, basketbal, etc. organiseerde.

Als voorbereiding op de toernooien werden door het CL-team regelmatig oefenwedstrijden gespeeld. Voor de meeste teams en het CL-team werd de voetbalkleding door de respectievelijke directies beschikbaar gesteld.

Naast het veldvoetbal is er jarenlang door Hans Kauffman en Martin van Peppen een zaalvoetbalcompetitie georganiseerd tussen een achttal TNO-instituten van de Zuidpolder en de Lange Kleiweg. Hier werd ook altijd met veel plezier en (soms te veel) inzet gespeeld. Door financiële problemen bij de Gemeente Delft, die de sportzalen verhuurde en de huurprijs elk jaar fors verhoogde, is deze activiteit inmiddels gestopt.

Hans Kauffman en Martin van Peppen

ERELEDEN

De statuten van GONS bieden de mogelijkheid om leden te benoemen tot erelid voor het leven. In de loop van de veertig GONS-jaren zijn drie ereleden benoemd, waarvan er nog twee in leven zijn.

Het eerste erelid was Ir L.C. Stoutjesdijk, de eerste directeur van het KI. In het jaar van zijn vertrek naar de Nijverheids Organisatie kreeg hij uit handen van de voorzitter, de heer Isings, op de jaarlijks feestavond in de Stadsdoelen te Delft een oorkonde overhandigd waarin zijn verdiensten voor de personeelsvereniging waren beschreven. Halverwege de jaren zestig is de heer Stoutjesdijk overleden.

Drs W.C. Bus werd op de WisselGONS van 28 juni 1962 benoemd tot erelid vanwege zijn grote verdiensten in de beginjaren van de vereniging. Wim Bus kan worden beschouwd als de oprichter van de personeelsvereniging. Hij kenmerkte zich door een enorme inzet bij het organiseren van activiteiten. Zijn bijdragen in het personeelsblad gaven blijk van een brede literaire kennis. Zijn voordrachtskunsten kwamen vooral op het toneel van pas.

Ter gelegenheid van het vertrek van professor Staverman als directeur van het CL in 1970 heeft het GONS-bestuur hem, vanwege zijn grote betrokkenheid en zijn optreden als grote stimulator "top-down", aan de algemene vergadering (27 augustus 1970) voorgedragen voor het erelidmaatschap. Het bestuursvoorstel werd bij acclamatie door de vergadering overgenomen. Alhoewel de heer Staverman weinig betrokken was bij de organisatie zelf, stimuleerde hij mensen om actief te zijn en schiep daar ook de ruimte voor: gezamenlijke ontspanning na en tussen speurwerk door droeg hij als persoon uit.

De ereleden hebben allen een gecalligrafeerde oorkonde ontvangen. Uit de archieven blijkt dat met enige regelmaat het onderwerp erelidmaatschap in bestuursvergaderingen aan de orde kwam. Hierbij werden zelfs namen genoemd. Veelal ontstond discussie over de vraag waarom de desbetreffende persoon wel en andere zeer actieve leden niet in aanmerking zouden moeten komen. Te veel ereleden zou het begrip devalueren. Al met al heeft geen enkel bestuur naast genoemde personen nog iemand benoemd, al was er af en toe "doodzwijgen" voor nodig om hardnekkige geruchten het hoofd te bieden.

Gezamenlijke ontspanning eind jaren vijftig met onder andere Aletta Roest, Jules Booij, Dick van Turnhout, Jo Wolffers, Ruud Huldy, Jos Thijssen, Bé Jacometti

Een Jan Plezier met GONS-kinderen in Meijendel Derde Lustrum (1964)

1960 t/m 1964

Begin jaren zestig

Met ingang van juli 1960 werd de bestuursperiode voor de personeelsvereniging verlegd van een kalenderjaar naar de periode juli-juni. Later zou dit van september tot augustus worden. Gedurende het eerste halve jaar van '60 bleef Gerritsen voorzitter. In februari was er de Grote Feestavond. Tijdens een bonte mengeling van sketches en cabaret werd de uitslag van de prijsvraag "Naam voor de PV" bekend gemaakt. De enige inzender (Arnold Presburg) kreeg voor het bedenken van de naam GONS (Gezamenlijke Ontspanning Na Spuurwerk) een doos sigaren overhandigd. De toneelvereniging nam deze naam bij haar oprichting in 1961 over. Het zou echter tot januari '62 duren voor het bestuur van de personeelsvereniging de naam GONS officieel aannam!

In april gingen tweehonderd leden van de personeelsvereniging met een driedaagse excursie weer richting België, ditmaal om Monschau en de kerncentrale in Mol te bezoeken. In het verenigingsjaar 1960-'61 fungeerde Piet van Velden als voortrekker, bijgestaan door Teun Frieling als vice-voorzitter. Na een wat aarzelend begin, het bestuur wilde er zelfs mee stoppen, zette een bemoedigend schrijven van de heer Staverman de GONS-trein weer op de rails. Negenentwintig jaar later reageert Staverman in een interview als volgt: *"Als het niet goed gaat met de personeelsvereniging, moet vooral van de leiding stimulans uitgaan voor verbetering. Een goede prestatie in GONS moet evenzeer gewaardeerd worden als een goede prestatie in het werk"*.

Het bestuur zorgde voor een passende dienstregeling en aan het eind van de rit kon op een min of meer geslaagd jaar worden teruggezien; voor de Grote Klaas was er een optreden van het Circus Toneck geweest met als programmapunten onder andere een berennummer, een kattendressuur, clowns en een heffer van zware gewichten; in Den Haag werd op de Grote Avond voor tweehonderdveertig aanwezigen het toneelstuk "Mijn lieve schim" en een cabaret opgevoerd. De bridge- en de visclub waren in die dagen erg actief. Een statutencommissie heeft dit jaar zijn best gedaan om de opmerkingen over de ontwerpstatuten te verwerken in een definitieve versie. De vele vergaderingen van het bestuur - negen maal voltallig en enkele malen met alleen het dagelijks bestuur - waren niet vergeefs geweest. Het voorstel tot uittreden van de ETA-leden werd op de Algemene Ledenvergadering van 25 september 1961 afgestemd, omdat een aantal van hen (voorlopig nog) lid wilden blijven.

Het volgende jaar ('61-'62) nam Teun Frieling de voorzittershamer over. Naast het standaardprogramma waren er enkele extra activiteiten zoals een lezing over het Go-spel, de eerste OnderGONS - een sociale avond met denk- en gezelschapsspellen - en een AVGONSje met de eenakter "De Twee Pierrots" door de toneelclub en dansen na. Het werd een algemene ledenvergadering (AV) met drieëntachtig aanwezige leden! (Op voorstel van de heer Oostveen wordt voortaan in het jaarverslag ook de vermogenspositie van de personeelsvereniging opgenomen.)

Bij de Grote Klaas-viering vormde het nieuwe gebouw (soms als luchtkasteel) de rode draad in de teksten van het cabaret, waarbij Karel Cromberge zich als de eerste GONS-conferencier manifesteerde. De excursie ging in mei richting Wageningen waar vijf onderzoekinstellingen het wetenschappelijke deel invulden. Na een bloesemtocht door de Betuwe werd in Tiel gelunched; aan de stadsgrenzen werden de vijf bussen opgewacht door een "veldwachter" die het gezelschap te fiets voorging naar het restaurant.

Aan het eind van het PV-jaar '61-'62 stonden er vijf officiële onderverenigingen te boek: toneel-, bridge-, vis-, tafeltennis- en fotoactiviteiten konden in clubverband worden beoefend. Op de Algemene Ledenvergadering werd Wim Bus bij zijn afscheid tot erelid van de personeelsvereniging benoemd.

Een personeelsvereniging telde inmiddels driehonderdtwaalf leden en had in januari officieel de naam GONS aangenomen.

Aan het eind van de jaren vijftig, begin van de jaren zestig groeiden er veel contacten tussen medewerkers van de instituten aan de Julianalaan. Dit intensieve contact resulteerde in veel gezamenlijke inspanning hetgeen GONS later naar een hoog niveau zou jagen.

Het nieuwe bestuur, met Cees Nederveen als voorzitter heeft in '62-'63 een vol programma afgewerkt. Na een tweede OnderGONS op 18 oktober in de kantine van de Rubberstichting hield Cees Gerritsen van de ETA een voordracht over een reis door de Verenigde Staten en Canada. De Kinderklaas op 1 december werd voor het eerst met een positief saldo (vijfentwintig gulden meer opgehaald dan uitgegeven) afgesloten en op de Grote Klaas - in verband met het overlijden van Prinses Wilhelmina verschoven van 29 november naar 13 december - werd het bestuur door Sint en Piet in dichtvorm gemaand erop toe te zien dat uitspraken van cabaret en Sint niet meer als kwetsend kunnen worden ervaren. GONS organiseerde ook ad hoc evenementen zoals de deelneming aan schaatstochten over dertig en zestig km in deze koude Elfstedenwinter.

*Deze Elfstedentocht is **niet** door een GONS-lid gewonnen (1963)*

In februari hield Teun Frieling een lezing over de ontwikkelingen in de jazz- muziek en in maart werden meerdere excursies naar de nieuwbouw in de Zuidpolder georganiseerd. Via de personeelsvereniging konden kaartjes worden gekocht voor de Weense IJsrevue, de nationale wedstrijden kunstrijden en ijsdansen, de voetbalwedstrijd Nederland - Frankrijk en voor rondvluchten vanaf Zestienhoven. Er werd weer nieuw leven geblazen in een onderafdeling voetbal en er waren acties voor het oprichten van een balletgroep en voor het houden van dansavonden voor gevorderden. Op 19 april werd in Den Haag voor ongeveer driehonderd aanwezigen het toneelstuk "Vrouwen in paniek" opgevoerd en op 17 mei gingen honderdtachtig leden per trein en bus op stap voor een excursie naar oostelijk Flevoland en Berg en Bosch te Apeldoorn. Op de Algemene Ledenvergadering - de volgende variatie op de naam: WisselGONS - hadden de zesenvijftig aanwezige leden slechts positieve reacties op het achterliggende GONS-jaar.

Viering derde lustrum

Het volgende GONS-jaar '63-'64 stond voor een belangrijk deel in het teken van de viering van het derde lustrum, onder leiding van Mart van der Beek als voorzitter van de personeelsvereniging en Joop van Ham als voorzitter van de lustrumcommissie.

Het programma van de driedaagse lustrumactiviteiten was gedrukt op de buitenzijde van een lustrumkoffertje dat aan de leden en genodigden als toegangsbewijs voor de feestavond werd uitgereikt. In het koffertje zat slechts een stencil met de namen van alle medewerkers. In Amicitia werd op 29 mei onder regie van Guido de Moor de klucht "Oscar" gespeeld, waarna er bal was op de klanken van de Harbour Jazzband. Op 30 mei was er in de Theetuin Meyendel een thé-dansant met een modeshow van zelfgemaakte kleding en een cabaretopvoering met als titel "Lopen en laten lopen". Voor de kleineren was een kinderparty georganiseerd met onder andere het optreden van een goochelaar en een rondrit in een Jan Plezier.

Op 1 juni, vijftien jaar na oprichting, hield het bestuur een theereceptie waarvoor onder meer elf oud-leden werden uitgenodigd. De eerder, op 27 november, gehouden Grote Klaas bezorgde het bestuur een compliment van de heer Troost, voorzitter van de Nijverheids Organisatie (NO), voor de voortreffelijke organisatie van de avond en het hoge peil van het cabaret. De aankondiging van een salarisverhoging van tien procent direct na het cabaret zorgde er voor dat de avond niet meer stuk kon. Dit jaar is men van het maken van persoonlijke surprises afgestapt, om over te gaan op surprises gemaakt door groepen voor andere groepen. De in '63 ontstane postzegelruilbeurs heeft dit seizoen een aantal keren enthousiaste filatelisten bijeengebracht. Hoogtepunt in dit jaar was de excursie naar de Deltawerken. Hieraan namen tweehonderdtwintig (!) leden deel die een eigen bijdrage van acht gulden vijftig moesten betalen (eventueel in vier maanden door middel van een spaarregeling te voldoen). Op verzoek van het bestuur van GONS is in dit jaar de Algemene TNO-subsidie voor deelnemers aan een excursie met een gulden verhoogd tot zes gulden. Een bezoek van Neptunus en de bij een relatie van het KI versierde plastic mappen (!) droegen bij tot het welslagen van deze dag.

1964 t/m 1969

Verhuizing naar de Zuidpolder

Het vierde lustrum stond in het teken van "De Grote Verhuizing". Op de Algemene Vergadering van '64 kreeg de nieuwe voorzitter, Joop van Ham bij het wisselen van de wacht enig handwerk gereedschap en een (voorzitters)hamer overhandigd door zijn voorganger, Mart van der Beek. Die hamer is tot op de dag van vandaag een nuttig stuk gereedschap gebleken; op vele doortimmerde bestuurs- en Algemene Ledenvergaderingen diende hij als klapstuk ter bekrachtiging van de genomen besluiten.

Reeds voor de verhuizing van het KI en het CL naar de Zuidpolder werd het bestuur van GONS benaderd om mee te werken aan de oprichting van één grote personeelsvereniging voor het gehele Zuidpoldercomplex. Van GONS-zijde werd daarop afwijzend gereageerd, men sprak de voorkeur uit voor twee aparte personeelsverenigingen in plaats van één grote: "Op grond van bestuurbaarheid en een zekere behoudendheid (van GONS-zijde) ten aanzien van karakter en traditie van de Julianalaaninstituten". Later werd besloten het lidmaatschap van GONS niet zonder meer open te stellen voor personeelsleden van de overige Zuidpolderinstituten. Bij de oprichting van de personeelsvereniging VEDO (1966) heeft men het nieuwe bestuur wel met raad en daad terzijde gestaan.

Omdat de kosten voor de Grote Avond een relatief zware belasting van de GONS-pot vormden, heeft het GONS-bestuur de Nijverheids Organisatie gevraagd jaarlijks een extra subsidie te verstrekken om "het representatieve en hoge niveau van de feestavond te kunnen handhaven". Verder werd ter dekking van de stijgende kosten per 1 januari 1965 de contributie met een dubbeltje verhoogd tot negentig cent per maand.

In '65 nam Udo Spitsbergen het roer over. Hij loodste het GONS-schip tussen de verhuizingsklippen door. Organisatorisch ging het GONS voor de wind; de feestcommissie zorgde voor een soepel verloop van Grote Klaas en feestavond en de dat jaar nieuw ingestelde excursiecommissie bewees haar nut door een op GONS-rolletjes verlopen excursie.

Op de Grote Avond werd met trots een produkt van gezamenlijke inspanning gepresenteerd: een grammofoonplaat. Na tweehonderd maanden GONS achtte het GONS-cabaret en muziekcollectief de tijd rijp om een aantal van hun liedjes voor de eeuwigheid op de plaat vast te leggen. Geheel in eigen beheer is in een weekend op, via slinkse wegen beschikbaar gestelde, TPD apparatuur een grammofoonplaat vervaardigd met de afmeting van een single en het toerental van een LP. De twee bekende GONS-hondjes (in 1964 ontworpen door Udo Spitsbergen en tijdens een cabaretopvoering gepresenteerd) sierden het hoesje van de GONS-single/LP. Als produktiekosten drukten er uiteindelijk tweehonderddrieëndertig gulden op de begroting van 1966.

De Algemene Vergadering op 21 september '66 werd gehouden aan boord van een boot waarbij na de vergadering pannekoeken uit de kombuis geserveerd werden en er gedanst kon worden op de muziek van een combo en een band(recorder): Ed Talman werd be-

noemd tot de nieuwe kapitein en zou dit twee jaar blijven. De periode '66-'67 verliep zowel in sportief als in organisatorisch opzicht goed. GONS-teams scoorden hoog op het voetbal en het volleybaltoernooi, net zoals het bestuur bij de organisatie van Grote Klaas en Grote Avond. In april werden veertig leden van "Elastica", de personeelsvereniging van het voormalige Rubberinstituut (in '68 samengevoegd met het Kunststoffen Instituut), opgenomen in het ledenbestand van GONS.

Tijdens de excursie die op 2 mei richting Brabant ging, moest een vol programma worden afgewerkt met onder andere 's middags een vier uur durende boottocht door de Biesbosch; 's morgens om 07.00 uur het vertrek uit en om 23.00 uur de terugkeer in Delft. Vlak voor de jaarvergadering werd de eerste nachtelijke puzzeltocht georganiseerd. Het succesvolle verloop ervan zorgde ervoor dat nog vele nachtwandelingen hierna zouden volgen. In de periode '67-'68 is veel activiteit ten toon gespreid door bestuur en onderafdelingen. Tussen de traditionele activiteiten door zijn er dia-avonden en lezingen georganiseerd; is er zowel een vismanifestatie op de Waddenzee als een zeilweekend gehouden; is er deelgenomen aan sporttoernooien en werd er een nachtwandeling op de Oirschotse heide georganiseerd. GONS sloot zich aan bij de pas opgerichte federatie Delftse personeelsverenigen "De Brug", welke als doel had in onderlinge samenwerking culturele en recreatieve evenementen te laten plaatsvinden die door één vereniging niet bekostigd zouden kunnen worden. Voor de groeiende stroom sportprijzen is inmiddels op kosten van de directies een prijzenkast aangeschaft. Een slecht beheer van die prijzenkast in latere GONS-jaren was er debet aan dat zowel prijzen, de sleutel als de kast op een gegeven moment uit het GONS-zicht verdwenen waren.

Het ledental is in 1968, ondanks de contributieverhoging met een kwartje, weer met twintig toegenomen zodat per 1 november 1968 driehonderdvijfennegentig leden geregistreerd stonden. Dit aantal is tot nu toe niet meer overschreden. Het wandelend puzzelen was inmiddels dermate aangeslagen dat ook de vergaderruimte voor de Algemene Vergadering via een fotospeurtocht moest worden achterhaald.

Huub Brüggemann kreeg daarna de leiding van GONS in handen. De in voorgaande jaren opgedane bestuurservaring kwam goed van pas bij de organisatie van de vele activiteiten in dat twintigste verenigingsjaar en de bemiddeling bij het hierna vermelde

Excursie Düsseldorf

conflict op de Algemene Vergadering van '69. Een uitschieter - zeker in geruchtmakende zin - was de succesvolle tweedaagse excursie naar Duitsland. Na de heenreis per bus en een bedrijfsbezoek te Marl, begaf het gezelschap zich naar Düsseldorf alwaar de avond naar eigen goeddunken mocht worden besteed. Voor mensen die niet de eerste dag per bus weer naar huis wilden, werd de nacht door gebracht aan boord van een "Rijnruise-schip" (tweepersoons hutten, van te voren via invulstrook opgeven met wie men de hut wilde delen). De volgende morgen zeer vroeg vertrok het schip voor een Rijnreis richting Rotterdam. Voor de deelnemers was dit een overgetelijke excursie.

Het onderwerp excursie - voor wie en voor welke instituten en onder welke voorwaarden te organiseren - was op de volgende Algemene Vergadering een twistpunt tussen bestuur en leden. Er was een tweede Algemene Vergadering voor nodig om tot een gezamenlijke gedachtenvorming rond dit onderwerp te komen.

De cabaretgroep en de toneelclub verzorgen een belangrijk deel van de geslaagde Grote Klaas en de Grote Avond.

De opvoering van "Op blote voeten in het park" trok een volle zaal in de Delftse Doelen. Het "Prinsenhofconcert" van de klassieke muziekclub deed daar met ruim honderd toehoorders niet voor onder. De uitnodiging voor de Grote Klaas was in dichtvorm gesteld, met een illustratie.

Ook dat jaar was er in het kader van de lustrumviering weer een activiteit voor de kinderen. Door organisatorische problemen kon het Kindercircus Hoepla echter pas in het najaar (in plaats van het geplande voorjaar) optreden. De pret van de kinderen was er echter niet minder om.

De WisselGONS vormde de laatste activiteit van dit lustrumjaar. Ook nu moesten de leden door middel van het oplossen van een aantal puzzels, de weg naar de "vergaderruimte" vinden. Het bleek een luxe salonboot te zijn, die door de aanwezige verslaggever van TNO-Kontakt werd omschreven met de term "*Jan Plezier te water*". "*Meer dan twintig procent van de leden had de weg naar de boot gevonden, de rest had de boot gemist of is vanuit tal van duistere havens teleurgesteld per taxi of nachttrein huiswaards gekeerd. Niemand was echter ontstemd, hooguit de piano.*" Na de vergadering begaf de boot zich buitenDelfts.

HET BOEK

Als ik terugdenk aan mijn eerste ervaring als bestuurslid, nu meer dan twintig jaar geleden, dan valt mij op hoeveel rustiger ik de dingen nu lijk te beschouwen dan toen.

Die eerste ervaring was het "bestuursetentje". Op voorgedrukt briefpapier was ik in plechtige bewoordingen voor dat festijn - in een Italiaans restaurant aan de Haagse Kneuterdijk - uitgenodigd. Ik verbaasde me over de allure en het grootse onthaal van bestuurs- en commissieleden. Ook veel oud-voorzitters waren van de partij. De vereniging was werkelijk bijzonder gul: ik kreeg het ene drankje na het andere; de wijn vloei-de rijkelijk en de stemming zat er dik in. Wat een interessante mensen werkten er toch bij TNO en wat waren de meisjes charmant. Dit was het echte leven. Voor deze club wilde ik me wel inzetten!

Plotseling werd om stilte gevraagd; iemand richtte het woord tot mij. Het bleek de oud-feestcommissaris te zijn, wiens taak ik zou overnemen. Hij had het over de belangrijkste bestuursfunctie; het zou enorm zwaar worden en ik moest direct aan de gang, want Sinterklaas en het cabaret waren niet ver meer. Het welzijn van de vereniging hing helemaal van mij af. Ik wist niet wat te denken; ik was er met open ogen ingetuind! Wat een verantwoording. Ik kon nauwelijks nog luisteren; wat zei hij nu weer? Dat ik best goede hulp kon gebruiken; wel die had hij voor mij. In HET BOEK - dat hij op dat moment liet zien - zou ik alles vinden wat nodig was voor het organiseren van feesten, cabarets en toneelavonden. Ik moest het maar eens goed doornemen.

Het was een pak van mijn hart, wat had ik alles toch weer somber ingezien. Natuurlijk lieten ze me niet aan mijn lot over: er waren richtlijnen en hulpmiddelen. En mijn voorgangers waren toch ook succesvol geweest; dat wist ik. Maar die hadden wel een universitaire opleiding; die kregen meer voor elkaar.

De koffie werd opgediend. Daarna zouden we nog donker Den Haag ingaan; het was me de avond wel. Bij het opstaan gebeurde er iets gekks: de ober sprak mij aan en het werd mij plotseling duidelijk dat niet de vereniging maar ikzelf voor het eten en de vele rondjes moest betalen. Ik wist wederom niet wat te denken.

Huub Brüggemann

PS:

Sinds die bewuste avond werden de uitnodigingen voor het bestuursetentje van een extra zinsnede voorzien ("*Neem je eigen portemonnee mee !!*" zou een gevleugelde uitdrukking worden. red.). De auteur van HET BOEK was de in de jaren vijftig enigszins bekend geworden tekstschrijver Martie Verdenius. Het bevatte dialogen voor het amateurtoneel. Je had er werkelijk niets aan. De traditionele overhandiging van HET BOEK stokte enkele jaren nadien, tijdens het voorzitterschap van Koert Schuijf. Het boek was zoek en is, voor zover ik weet, nooit meer boven water gekomen.

1969 t/m 1974

De statuten; GONSgeGONS

Als rode draad door deze periode liep de hernieuwde discussie rond de statuten en het huis-houdelijk reglement van de vereniging. In november 1969 startten de discussies en in 1970 werd een commissie in het leven geroepen, bestaande uit Hans Duiser, André Tak en Harry Sprietsma. Het uiteindelijke doel was het verkrijgen van koninklijke goedkeuring waarmee GONS een rechtspersoon zou worden. Op 8 november 1972 was het eindelijk zover: "*Zij, Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje Nassau enz, enz, enz. hadden goedgevonden en verstaan, de overlegde statuten goed te keuren en mitsdien te erkennen*". Het vaste/vastgeroeste agendapunt op bestuursvergaderingen en Algemene Vergaderingen zou worden gemist (zie kader).

De prille nieuwe lustrumperiode begon gelijk heftig. De Algemene Vergadering wees het voorgestelde bestuur op de WisselGons van 30 september 1969 af. Crisis !!! Struikelblok bleek het beleid rond de excursie. Het nieuwe bestuur wilde geen (tijdrovende) GONS-excursie meer organiseren nu bleek dat steeds meer instituten er toe overgingen zelf dagjes uit voor het personeel te organiseren. De AV ging hier echter niet mee accoord. Onder leiding van een heuse informateur, tevens scheidend voorzitter, Huub Brüggemann, werden formatiepogingen ondernomen. Dit leidde al op 14 november tot een tweede AV, waarin Guus Schwippert het roer overnam. Dat de discussie niet voor niets was geweest, bleek uit het succesvolle verloop van de excursie op 24 april naar Noord-Holland.

Begin 1970 kwam de feestkelder onder het KRI "semi-permanent" ter beschikking van de personeelsverenigingen van de Zuidpolder. Dit had zeker een positief effect op de samenwerking tussen GONS, VEDO en de personeelsvereniging van het Metaalinstituut. Op 27 februari werd het openingsfeest "GONS-Ondergronds" gehouden. Er waren grote wand-schilderingen gemaakt, er hingen netten aan het plafond en er werd een bar geplaatst (dezelfde die we nu nog in het trappenhuis hebben staan).

Ter gelegenheid van het afscheid van Staverman op 25 mei werd de feestkelder verder opgeknapt. Op de middag zelf was er een speciale cabaret-uitvoering. Later (AV van 27 augustus) werd Staverman benoemd tot erelid van GONS wegens zijn grote verdiensten, vooral als stimulator en motivator van bovenaf.

De Grote Avond mocht zich de afgelopen jaren niet echt verheugen in grote belangstelling. Daarom besloot het bestuur een topper van buiten aan de trekken voor een cabaretseke opvoering na het GONS-toneel ("De kale zangeres"). Het werd uiteindelijk cabaret Wobbewaf van de toen 28 jarige Jos Brink met het stuk "Geen bloemen, geen bezoek". Later zou de volgende veelzeggende recensie worden gepubliceerd: "*.... het was boeiend, hard, soms van een openhartigheid die lang niet altijd ontwapenend was hij sneert maar snelt geen koppen een bewogen betrokkenheid die weldadig aandoet*" Herkent U nu (1989) de zevenenveertig-jarige?

Kleine Klaas in de feestkelder

GONS-bestuur 1971-1972 staand vlnr: Martin van Peppen, Pat James, Wilg van der Wal, Jan Jonker, Koert Schuijf. Zittend: Edmée Koot en Fransje van Veenendaal

Deze nieuwe Grote Avond-formule gaf een duidelijk grotere opkomst in vergelijking met voorgaande jaren, zodat het bestuur zich nog niet genoodzaakt voelde "deze activiteit eraan te geven".

Een jaar later zou het stuk "Boeing, Boeing", gevolgd door de GONS-film (zie kader), slechts tweehonderd bezoekers trekken, ondanks de met opzet laag gehouden entreeprijs. Een enquête onder de leden zou richting aan de toekomst moeten geven. Onder de nieuwe voorzitter, Hans Duiser, werd de leden een aantal mogelijkheden voorgehouden. De respons was redelijk (54%); de meerderheid daarvan (65%) vond dat de Grote Avond gehandhaafd diende te blijven, maar dan wel met cabaret (67%) in plaats van toneel. Van toneel had het blijspel de meest aantrekkingskracht. Een niet onbelangrijk deel van de populatie vond een avondje "wijn en kaas" ook wel best. Een periodiek dieptepunt of structureel ?? In elk geval kon de entourage beter dan studentensociëteit "De Tent" in dit jaar 1971. Een bloemlezing uit een bestuursverslag: *"De saté was slecht en duur (twee stokjes in plaats van drie); te veel rumoer; slechte bediening, de jongens achter de bar waren dronken; het meubilair was vies, er zaten etensresten in; de kapstokken waren slecht; de verlichting liet te wensen over"*. De excursie ging richting Zeeuws-Vlaanderen.

In 1971 nam Pat James de voorzittershamer van Hans Duiser over. Bij de bestuurs-overdracht werd tevens besloten dat de ETA, een van de instituten/afdelingen waaruit GONS oorspronkelijk is ontstaan, wegens het geringe aantal leden niet meer speciaal vertegenwoordigd zou worden in het bestuur. De ETA kreeg wel een vaste contactpersoon in het bestuur.

De Algemene Dienst (AD) was intussen de, in aantal, derde leverancier van leden geworden.

De samenwerking met andere personeelsverenigingen op de Zuidpolder kreeg weer enige gestalte. Het moet gezegd worden dat de verlaging van de kosten van activiteiten een belangrijke drijfveer voor de organisatie van gezamenlijke activiteiten was. Verder paste elke personeelvereniging gewoon goed op haar eigen zaakjes. Zo is in de archieven de afspraak tussen VEDO en GONS teruggevonden dat beide niet op elkaars gebied (eerste respectievelijk tweede tranche van het Zuidpolder-complex) leden zouden werven, alhoewel uit zichzelf aankloppende aspiranten natuurlijk niet konden worden geweigerd. Naast een zeer geslaagde fondue-avond zouden de beide personeelsverenigingen elkaar vooral op sportief gebied meerdere malen treffen. Een door de gezamenlijke directeurs van de Zuidpolder ingestelde wisselbeker werd voor de eerste maal door VEDO binnen gesleept. Een jaar later (1973) zou dit even worden rechtgezet door GONS, we wisten de beker op zeer overtuigende wijze op te eisen. Het was jammer dat weer een jaar later (1974) de, na een spannende strijd tegen VEDO binnengehaalde, bridge-beker niet in de prijzenkast kon omdat de sleutel onvindbaar bleek.

Maar goed, terug naar 1972. Het toneel maakte plaats voor het Wagenings studentencabaret StepIn-StepOut. Met zeshonderd gulden was dit gezelschap verreweg het goedkoopst.

In dat jaar werd voor het eerste melding gemaakt van mogelijke plannen bij de directies om de vrije excursiedag in te pikken. De inspanningen van GONS-besturen zouden dit nog

zo'n vijftien jaar kunnen verijdelen. De vijfenzeventig mensen die naar het Evoluon gingen zullen zich hier waarschijnlijk nog geen zorgen over hebben gemaakt.

Koert Schuijf leidde vanaf september 1972 het nieuwe bestuur en stelde zich tot taak activiteiten te organiseren met een zo laag mogelijk financiële belasting voor de vereniging. Het uiteindelijk batig saldo van vijftienhonderd gulden (hiermee overtrof GONS het resultaat van de gehele Nijverheids Organisatie) zou het volgende (lustrum)jaar goed van pas komen. Om geld uit te sparen werd in plaats van een Grote Avond een kleine avond georganiseerd. Een informele avond ook voor introducées met een gevariëerd muziekprogramma en een extern cabaretprogramma (Robert Kreis). De wederom geslaagde excursie ging ditmaal naar Antwerpen.

Na De Macro-Molen en De Balans in de jaren vijftig, is er nooit meer regelmatig een verenigingsblad verschenen. In het voorjaar van 1973 is de draad weer opgepakt en rolde het eerste nummer van de GONSgeGONS van de persen. Het bevatte, naast bestuursmededelingen, verslagen en aankondigingen van evenementen.

FILM POLYGONS 1972

Cabaret, Sinterklaas (grote en kleine), toneel, musical, schaken, ... Activiteiten van GONS, waarvan ik altijd heb genoten en waaraan ik met groot plezier mijn bijdragen heb geleverd. Een fascinerende onderbreking in deze reeks was film. De cabaretgroep wilde ook deze kunstuiting wel eens proberen. En natuurlijk alles zelf doen: ideeën verzamelen, scenario's schrijven, 16 mm filmploeg organiseren, nachtopnamen maken. En traditiegetrouw: de definitieve tekst zo laat mogelijk vaststellen. Alles in een week of vijf, zes. In je vrije tijd, die toentertijd soms ook overdag was ...

Het onderwerp werd uiteindelijk: de bedrijfsgeheimdiefstal van een door TNO ontwikkelde antivervuilingsspil. Kernactiviteiten van CL en KRI dus: milieu, polymeertechnologie en beveiliging. Chemie en proeffabriek waren voldoende aanwezig voor overtuigende opnamen. Beveiliging van het Zuidpoldercomplex was voldoende afwezig voor creatieve opnamen.

Zo zwaaide de portier altijd dermate enthouslast naar elke binnenkomende auto, dat wij een auto zonder chauffeur naar binnen lieten rijden. Natuurlijk Teun Frieling, plat op de bodem liggend van zijn deels gesloopte Lelijke Eend en sturend op de kreten van ons. Ondanks nadrukkelijke vermelding in het scenario liet het budget van GONS het niet toe, dat de slagboom zachtjes op de auto van Teun neerdaalde.

Ook kwamen er boeven het gebouw binnen via een opblaasbaar rubber bootje op de vijver, gevolgd door een alpinopetje op een heel klein vlotje, zijnde de destijds bij ons altijd en overal aanwezige Jo Heijboer.

In die tijd kwam er een "spaarbankbus" op het Zuidpolderterrein en de boeven kwamen ook via deze bus naar binnen. Omdat verscheidenen van de cabaretgroep vonden dat het salaris contant per week (liefst per dag) moest worden uitbetaald en niet per maand via de Bank Mees en Hope, werd een scenario voor de spaarbankbus geschreven waarin Fred Schors geld opnam bij deze mobiele bus, vervolgens uitbetaalde aan de CL-ers, van wie het merendeel het geld weer snel terugbracht naar de bus, die met geld, winst (en boeven) vrolijk het Zuidpoldercomplex verliet.

Een dankbaar onderwerp vormden ook de kamers van het Zuidpoldergebouw. De beveiligingsdienst signaleerde tijdens de nachtelijke rondes allerlei al dan niet vermeende misstanden, zoals zeer hooggehakt schoeisel voor de deur van de kamer van ..., de (zware) pijp die Paul Platzek altijd rookte voor de deur van de kamer van ..., enzovoort, enzovoort.

Bovenstaande is datgene dat het eerst in mijn herinnering kwam over de GONS- film uit 1972. Hoe de film werkelijk geworden is, kunt u zien in de lustrumweek van 19 - 26 mei.

Eén ding weet ik echter nog zeker. De film zou niet tot stand zijn gekomen zonder Pat James, voorzitter van GONS destijds, enthousiast voorstander van de film, die korte tijd later terugkeerde naar zijn geboorteland Australië.

Wim Wientjens

CONTRIBUTIE

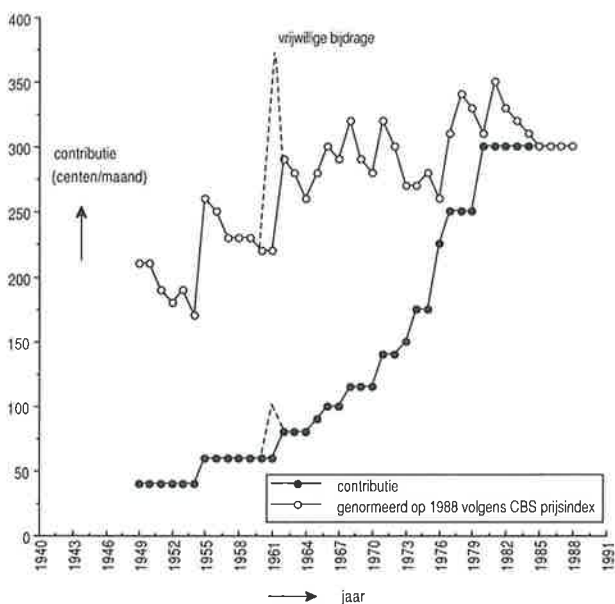
De contributie die verbonden is aan het lidmaatschap van de personeelsvereniging, heeft op menig Algemene Vergadering en WisselGONS geleid tot felle en amusante discussies (een enkele keer verspreid over drie agendapunten op één vergadering (1973)). Veelal ingegeven door een tekort op de begroting of een hogere realisatie dan gepland, kwam een bestuursvoorstel tot verhoging. Variabelen in de discussie waren al dan niet vrijwillige verhoging, eenmalige bijdrage, (extra) subsidie of schenking via de werkgever aanvragen tot het instellen van het donateurschap. Dit laatste is er nooit van gekomen, omdat de statuten het niet toelaten.

Er zijn drie voorvallen uit de archieven naar voren gekomen die vermeldenswaard zijn. De contributie van één dubbeltje per week uit het eerste reglement van 1949 (artikel VIII) bleek alras onvoldoende. Dit bracht voorzitter Bus er in 1951 toe een open brief te schrijven aan de directie, afdelingschefs, sectieleiders en academici: *"De personeelsvereniging stelt u namelijk in de gelukkige gelegenheid nu reeds wel te doen, nu reeds dat genoegelijke warme gevoel te krijgen positief te hebben bijgedragen tot het welzijn van de mensen in het algemeen geen dank hiervoor, geld is het wat we graag van u zullen ontvangen. **Doe eens iets terug.** Uw goede daad komen wij één dezer dagen wel even incasseren."*

In 1961 is de contributie gesplitst in een verplichte bijdrage van zestig cent en een vrijwillige bijdrage van veertig cent extra. Honderdvierentwintig van de driehonderd-twaalf leden bleken bereid een piek per maand te betalen.

Vermeldenswaard is de uitvoerig gedocumenteerde discussie in 1973 waarin de heer Duiser zich nadrukkelijk verzette tegen de voorgestelde verhoging met een dubbeltje naar één gulden vijftig per maand, omdat dit naar zijn inzicht vele leden zou doen besluiten het lidmaatschap op te zeggen. Nadat de vergadering bij acclamatie (wat dus onjuist was) de verhoging had doorgedrukt, stelde de spreker (Duiser) in de rondvraag voor de contributie te verhogen naar een gulden zestig. Hij verloor wederom. En GONS verloor vervolgens in een jaar tijd vijftientwintig procent van z'n leden. Binnen drie jaar ging de contributie naar twee gulden vijftientwintig (om dit weer te compenseren?).

In de bijgeplaatste afbeelding is de GONS-contributie, weergegeven. Hierin is ook de contributie opgenomen in gulden van 1988 volgens de CBS-prijnsindex. Opvallend is dat de geïndexeerde contributie al meer dan dertig jaar tussen de twee gulden vijftig en drie gulden vijftig schommelt. Gezien het verloop na 1981 zou je je overigens kunnen afvragen of het niet weer eens tijd wordt voor een discussie

Ontwikkeling van de contributie (absoluut en genormeerd op 1988)

Het vijfde lustrum

De kersverse voorzitter Jan van der Kolk vond na zijn inauguratie (september 1973) dat er een voorzittersteken moest komen voor representatieve doeleinden. Het mocht echter niet veel kosten. Na wat knutselwerk op het KRI ontstond de hanger met een plaatje van hars. Later zou het de bel worden die nu nog steeds tijdens de WisselGONS samen met de voorzittershamer plechtig door de scheidende voorzitter aan zijn opvolger wordt overhandigd. Het bestuursjaar 1973-'74 stond vrijwel volledig in het teken van de viering van het vijfde lustrum, met als hoogtepunt de door GONSleden geschreven musical. Deze zou, in ruil voor de financiële ondersteuning van de eveneens jarige Nijverheids Organisatie (veertig jaar), drie maal in Delft en één maal in Apeldoorn en Zeist worden opgevoerd. Een zeer groot succes !!

Vooraf was er gelegenheid voor medewerkers om huisgenoten te laten zien met welk werk hele dagen gesleten werden en voor oud-medewerkers om te zien wat er sinds hun tijd was veranderd. Na een broodmaaltijd in de kantine werd in de feestkelder een receptie gehouden. Hier kon men aan de hand van een tentoonstelling "25 jaar GONS" oude herinneringen ophalen.

Na afloop van de musical werd de avond besloten met een groots feest in alle zalen van de Stadsdoelen. Het feest werd mede aangeboden door de jarige Nijverheids Organisatie onder het motto "There's no business like NO business". Na een aantal magere jaren, waarin de Grote Avond bijna was afgeschaft, bleek GONS weer springlevend. Zo'n lustrumjaar doet wat.

*Je kunt er niet
doorheen kijken*

Musical, 1974

Van de andere activiteiten is nog vermeldenswaardig dat de in het jaar ervoor nog zo succesvol verlopen autorally geen doorgang kon vinden in verband met de oliecrisis. Lange tijd is nog overwogen een openbaar-vervoer-rally te organiseren. Dit bleek echter op te grote praktische problemen te stuiten. Er waren overigens ook toen al leden die principiële bezwaren hadden tegen (te veel) gebruik van de auto. Later zou dit een extra stimulans voor het organiseren van de nachtwandeling zijn.

1974-1979

Na vijfentwintig jaar koos GONS (pas) haar tweede vrouwelijke voorzitter, eigenlijk een schande ! Marjan Slotboom representeerde vanaf september 1974 een jaar lang de vereniging. Een redelijk actief jaar met weer veel van de traditionele evenementen. De dat jaar veelzijdige excursie ging naar Brabant onder het motto "Brabants Bont". De zeer goed verzorgde uitnodiging, dikker dan de GONSgeGONS, legde reeds de basis voor een geslaagde dag. Het zicht op de financiën van de vereniging was, zo merkte de kascommissie later op, niet altijd even helder. De veel werk kostende oud-papier-ophaal-actie werd na een korte proefperiode niet voortgezet.

Verder is nog vermeldenswaard dat GONS beschikking kreeg over Makro-pasjes voor de GONS-bar en dat de (vies geworden) prijzenkast nooit kon worden schoongemaakt omdat de sleutel nog steeds zoek was.

Het zevenentwintigste levensjaar van de PV zou een triest levensjaar worden. Rob Visscher nam het voorzitterschap van Marjan Slotboom over. Hij moest, ondanks zijn grote inzet, echter toezien dat de animo van de leden om iets voor GONS te doen verminderde. Er waren organisatorische en bestuurlijke problemen, een reorganisatie bij de Nijverheids Organisatie, en persoonlijke omstandigheden die tegen zaten. Drie bestuursleden legden tussentijds hun functie neer, twee maal uitdiensttreding onder wie de secretaris, terwijl Marjan naar het hoofdkantoor vertrok. De feestcommissie functioneerde ook niet en of het nog niet genoeg was de feestkelder moest in verband met de NO-reorganisatie (ontstaan hoofdgroepen) worden ontruimd. O ja, zelfs de bussen kregen tijdens de excursie pech onderweg.

Op de WisselGONS, reeds uitgesteld tot 18 november 1976, bleek dat veel leden niet waren uitgenodigd of te laat de stukken hadden ontvangen. Het nog zittende bestuur werd verweten zich onvoldoende te hebben ingezet voor het werven van nieuwe bestuursleden. Na een grimmige discussie besloot de vergadering deze WisselGONS te wijzigen in een hoorzitting. Een commissie van oud-voorzitters zou samen met het bestuur een nieuwe, echte AV voorbereiden.

Op de WisselGONS van 19 januari 1977 nam Jan Schijf de hamer over, gesteund door een grotendeels vernieuwd bestuur. Het enthousiasme van dit bestuur kende geen grenzen, aldus de voorzitter in zijn jaarverslag. De administratie werd in orde gebracht en het organiseren van evenementen werd vlijtig ter hand genomen. GONS won, zoals het hoort,

weer de sportwedstrijd tegen VEDO, met 6-3 dit maal. De Grote Avond werd een groot succes met "Het lijk is zoek". Ondanks de "belabberde warwinkel" (kascommissie) op het financiële vlak maakte GONS een record winst van zesentwintighonderd gulden. De algemene subsidie werd namelijk verhoogd van zeven gulden vijftig naar elf gulden per lid per jaar en omdat de subsidie bij reglement maximaal de helft van de jaarcontributie mag zijn ($=12 * f. 1,75 = f. 21,-$) diende de contributie noodgedwongen eveneens te worden verhoogd om de maximale subsidie binnen te halen. Aldus geschiedde. De contributie werd maar direct naar twee gulden en een kwartje getild en per 1 januari 1978 naar een knaak (zie kader).

Jan Schijf bleef na dit korte bestuursjaar aan als voorzitter. Marjan Slotboom werd GONS' vooruitgeschoven post op het hoofdkantoor. Over dit GONS-jaar zijn weinig opzienbarende zaken te melden. De excursie zou voor het eerst in de GONS-geschiedenis introducties toelaten. Toen gevraagd werd naar hun mening vond vijftien procent van de GONS-leden dat dit moest kunnen. Een minderheid van zo'n twintig procent was bang voor oplopende kosten en bedorven sfeer. De meerderheid bleek gelijk te krijgen. Voor de Kleine Klaas werd een succesvolle formule opgezet door Jaap Spijk. Ton en Trudy Putman zouden de formule voortzetten. De cabaretgroep verschoof haar kritische noten van de Grote Klaas naar de Grote Avond. Een loterij, gekoppeld aan het entreebewijs, moest voor extra belangstelling zorgen.....

Na het inleveren van de feestkelder diende zich weer een nieuwe mogelijkheid aan voor een eigen ruimte. De vierde etage van trappenhuis L, ook wel "De Duiventil" genoemd, komt "in the picture". Het zou nog tot 1979 duren voordat definitieve plannen konden worden ontwikkeld voor het inrichten van een bar. Het werd uiteindelijk de eerste etage van dit trappenhuis. Dat dit niet onvoorwaardelijk geschiedde leest U in het kader over GONS' gevecht om eigen ruimte. De inzet van Klaas Koopmans voor de inrichting van het trappenhuis en het barbeheer in de vele jaren erna, mag hier zeker gememoreerd worden.

SAMENWERKING MET ANDERE PERSONEELSVERENIGINGEN

Over de samenwerking tussen GONS en andere personeelsverenigingen kunnen we kort zijn: als het (financieel) zo uit kwam, werden specifieke activiteiten gezamenlijk georganiseerd of mochten leden aan elkaars activiteiten deelnemen.

Belangrijkste partner in deze was en is VEDO (Voor En Door Ons), oorspronkelijk opgericht als personeelsvereniging "1e tranche" in oktober 1966 door medewerkers van alle instituten in het gelijknamige deel van het Zuidpoldercomplex. GONS besloot niet in te gaan op het voorstel om één grote personeelsvereniging voor de Zuidpolder op te richten, uit angst haar identiteit te verliezen. Het bestuur was wel bereid adviezen te verstrekken.

Met de regelmaat van de klok besloten besturen over en weer tot nauwe samenwerking. 1971 was hierin een topjaar. De gezamenlijke activiteiten bestonden uit sportwedstrijden, bingo, schaak, klaverjassen, bridge, tafeltennis, fondue en de Kleine Klaas. Het jaar ervoor kwam de feestkelder ter beschikking van de Zuidpolder-PV's. Vooral de inrichting ervan schiep een band tussen VEDO, de personeelsvereniging van het Metaal Instituut en GONS.

Rond 1980 is door het Haagse TerNOot gepoogd alle TNO-personeelsverenigingen bij elkaar te brengen en een gezamenlijke activiteit te ontplooiën. De eerste en vooralsnog enige concrete actie die volgde, was het verzoek aan het (vijftig) jarige TNO om een ruimte in te richten voor de gezamenlijke personeelsverenigingen op de Zuidpolder. De feestkelder was inmiddels afgenomen en weer ingezet voor wetenschappelijke doeleinden.

Momenteel zijn samenwerkingsverbanden beperkt. GONSleden kunnen activiteiten van Prometheus bezoeken (PV van de Technische Universiteit Delft), hier wordt echter nauwelijks gebruik van gemaakt. En VEDO maakt nog steeds zeer moeilijke tijden door. Er wordt weinig georganiseerd en steeds meer leden stappen over naar GONS. Twee jaar geleden heeft het GONSbestuur nog "opheffingsbegeleiding" aangeboden. De gesprekken over opheffing van VEDO en eventuele overname van leden door GONS hebben tot op heden echter nog nergens toe geleid.

GONS' GEVECHT OM EIGEN RUIMTE

Veertig jaar GONS is ook veertig jaar strijd om een eigen ruimte. Niet alleen een plek voor borrels, bridge-drives en algemene ledenvergaderingen maar tevens een permanente ruimte voor feesten en toneel. De archieven gaan wat dit betreft terug tot in het oprichtingsjaar 1949 waarin tussen de heren Stoutjesdijk en Bus schriftelijk afspraken zijn vastgelegd over het gebruik van ruimten (en gereedschappen) van het Kunststoffen Instituut. Over GONS' gevecht op de Jullanalaan is weinig documentatie bewaard gebleven. Bekend is dat GONS geen eigen ruimte had, maar dat in de beginjaren bij gelegenheid gebruik kon worden gemaakt van een kantine. Voor de grotere activiteiten week men later uit naar de Simonsstraat.

Op de Zuidpolder aangekomen bleek er geen permanente eigen ruimte voor het organiseren van feesten, en dergelijke. Ondanks een principiële bereidverklaring van de beheerder en vele lobby-activiteiten van onder andere de heer Staverman, werd de kantine in oktober 1964 tot verboden terrein voor GONS feesten verklaard. De kantine zou zich namelijk slechts lenen voor *"rustige activiteiten als bridge en schaken. Voor activiteiten als dansen en het optreden van een combo, alsmede het gebruik van sterke drank"* meende men geen toestemming te kunnen verlenen. GONS zocht voor haar activiteiten ruimte buiten de Zuidpolder.

In februari 1970 kwam er weer schot in toen door de toenmalige beheerder op verzoek van GONS een kelder onder het KRI "semi-permanent" ter beschikking kwam van de personeelsverenigingen. Samen met de personeelvereniging van het Metaalinstituut en VEDO werd de kelder aangekleed. Ter gelegenheid hiervan werd het grote "GONS-ondergronds" feest gehouden. Een extra stimulans werd verkregen toen de directie van CL besloot om het afscheid van Staverman in de feestkelder te organiseren. De ruimte werd opgeknapt, er kwamen gordijnen en spotlights en het toneel werd vergroot. Het CL betaalde deze facelift. De volgende zes jaar had GONS haar eigen ruimte. Het voorstel van het bestuur om deze ruimte ook te gebruiken voor cabaret en toneel stuitte op verzet van vier verontruste leden (Thea Adema, Truus Meijer, Piet Klaase en Huub Brüggemann), die vonden dat de feestkelder daar absoluut ongeschikt voor was. Het zou onvoldoende decorum bezitten. Het is er nooit van gekomen om de feestkelder ook voor toneelvoorstellingen te gebruiken.

Dat GONS niet geheel gerust was over het (semi)-permanente karakter van de kelder moge blijken uit een afwijzing van een verzoek van VEDO in 1971 voor mede-financiering van enkele structurele voorzieningen. Vijf jaar later bleek deze ongerustheid terecht toen de feestkelder (+ trim- en schermzaal) moest worden ontruimd. Het KRI had magazijnruimte nodig om plaats te maken voor het IJkwezen. Voorlopig werd slechts een nabij gelegen opslagruimte beschikbaar gesteld, die een jaar later echter ook ontruimd moest worden als gevolg van een verdere expansie van het IJkwezen. En weer volgden brieven naar AD/GTD en zelfs het hoofdkantoor. Een verschil met

1964 was dat de heren bestuurders er kennelijk toch wel mee in hun maag zaten en trachten de verantwoordelijkheid af te schuiven.

Het duurde nog tot 1979/'80 voordat GONS wederom een eigen ruimte kreeg: de eerste etage van trappenhuis L. En daar zitten we, met een tussenpoos van een klein jaar (1987/1988), nu nog. Er is een aantal voorwaarden verbonden aan het gebruik van het trappenhuis, zoals blijkt uit een onderhoud met de heer Van der Wal (CL). Zo dient er een anderhalve meter brede vluchtweg langs de trap over te blijven voor het Isotopenlab, we mogen er geen vuurtje stoken en de hoogte tussen vloer en plafond-versiering dient minimaal twee meter vijftenzeventig te bedragen.

Rond 1980 was nog geruime tijd het tuinhuis van de afdeling Biologie "in the picture". Het kwam zelfs tot bouwtekeningen en met de mogelijke inrichting hielden ook NIWO en VEDO zich bezig. Hoofdzakelijk vanwege de verbouwingskosten van circa anderhalve ton is dit plan na twee jaar definitief afgeblazen. Op zelfwerkzaamheid van GONSleden werd niet vertrouwd door de GTD.

GONS-bar 1e etage trappenhuis L

Het zesde lustrum

Inmiddels had Peter Langeveld de taak als voorzitter op zich genomen om met de actieven het zesde lustrum met succes vol te maken. Op een enkel minpuntje na mag het inderdaad als zodanig de annalen ingaan. Minpuntjes ? Vooruit dan, een groot minpunt was de GONS-VEDO tweekamp die na een verrassend gelijk opgaande strijd op de laatste avond door VEDO met minimaal verschil werd gewonnen. Tot op de Algemene Vergadering werd hierover verder gediscussieerd, de indruk bestond dat men VEDO had laten winnen. Verder werd "HET BOEK" (zie kader) door de organisatie van de Grote Klaas node gemist.

Het hoogtepunt was wederom de lustrumviering, financieel mede mogelijk gemaakt door het CL dat zijn vijftienvijftig jarig jubileum vierde. De open middag bij CL en KRI werd met circa achthonderd bezoekers een ongekend succes. Na pottenbakkende clowns en films (voor de kinderen) en een borrel kon ieder zich opmaken voor de Grote Avond in de Kleine Schouwburg in Rijswijk. Het "tehuis voor prettig lichtgestoorde mensen" completeerde op prima wijze deze historische dag.

Het laatste decennium overziende kun je je afvragen of GONS niet beter elk jaar tot Lustrumjaar kan bombarderen. Het blijkt (G)ons te inspireren en aan te zetten tot grote activiteiten.

Zoals vaker is geconstateerd na een actief (lustrum)jaar bleek ook nu de belangstelling van de leden voor het organiseren van evenementen tanende. Bij gebrek aan een opvolger zou Peter Langeveld de GONS-kar nog een jaar trekken. Hij heeft niet kunnen verhelpen dat ook de belangstelling voor het bezoeken van activiteiten terug liep. De sportwedstrijd GONS-VEDO liep niet meer. Voor de, overigens prima verlopen, Grote Avond vertrouwde men op een extern cabaret (Non Stop). Een loterij, met een fotoestel als hoofdprijs, zou echter niet bijdragen tot een redelijk bezoekersaantal. Uit nooit gepubliceerde bestuurs-aantekeningen bleek ook de excursie bij te dragen tot de malaise: het eten was te machtig en te weinig, de muziek te hard, een niet beste chauffeur en een slecht voorbereide Sterrenwacht. Er moest iets gebeuren.

Grote avond, dankbaar publiek

Cabaret, dankbaar publiek

1980-1982

GONS bloeit als nooit tevoren

Het nieuwe bestuur onder voorzitterschap van Hans de Groot pakte de zaken stevig aan. Naast de traditionele evenementen werd een zeer groot aantal activiteiten met veel enthousiasme op poten gezet. Het jaarverslag '80-'81 getuigt hiervan: Bridgewedstrijd GONS-Hoofdkantoor (veertig deelnemers), excursies naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie te Hoek van Holland (dertig) en Hoogheemraadschap Delfland (vijfenvijftig), wijnproefavond (vierendertig), fietspuzzeltocht "Veni Vidi Fietsie" (vijfendertig). Daarnaast waren er natuurlijk nog de gewone activiteiten zoals klaverjassen, kegelen, tennissen. Zoals hieruit blijkt kreeg GONS een bredere en grotere basis. Het best wordt dit nog geïllustreerd aan de hand van de weer opgepakte GONSgeGONS. In twee jaar tijd kwamen negen edities uit met een gezamenlijke omvang van tweehonderddertig pagina's (in een oplage van driehonderdvijfenzeventig). Naast de voorzitter waren hier vooral Carla Brouwer en Sonja de Keijzer verantwoordelijk voor. Zij maakten de GONSgeGONS, met een nieuw bloemetjeskast, tot een familie-magazine met voor ieder wat wils. Behalve de mededelingen van de personeelsvereniging, waren er kleurplaten voor de kinderen, verhalen over de huisdieren, een receptenrubriek ("Een minuutje voor een menuutje"), de puzzels van Van der Horst (die dit nog jaren zou blijven verzorgen) en op de achterpagina de moppen onder het motto "een lach per dag is dokters recept". Wel zeer uitgebreid was de doe-het-zelf-rubriek. De lezers konden in elk geval naslaan hoe ze een ruit moesten vervangen, energie konden besparen en hun auto geheel in en uit elkaar moesten krijgen.

Ook de traditionele evenementen waren een succes. De NaKlaas bedoeld als napraatavond voor de Grote en Kleine Klaas en uiteraard ook om alvast wat afspraken te maken voor het volgend jaar werd in december 1980 georganiseerd. Tussen de bijna eindeloze discussies door over de verbouwing van "het Tuinhuis" tot GONS-ruimte, was de eerste etage van trappenhuis L inmiddels ingericht als GONS-bar. Begin 1981 ontstond het idee om een GONS-borrel te organiseren op iedere laatste vrijdag van de maand. Dit idee sloeg direct goed aan en die borrel groeide in korte tijd uit tot een van de pijlers van GONS. Omdat ze traditioneel om 16.30 uur beginnen, vragen de voorzitters elk jaar aan de directies MT en KRI hiervoor toestemming. De eerste borrel viel samen met het afscheid van Edmée Koot; zij kreeg voor haar grote inzet voor GONS, vijfentwintig actieve (bestuurs)jaren, een zelfgemaakte medaille omgehangen.

Het absolute hoogtepunt was op 21 mei 1981 het "Buitengebeuren". Een feest in een grote tent, op het Zuidpolder-terrein, met dansvloer en het GONS-combo, dit alles compleet met speenvarken aan het spit. Tweehonderd GONS-leden waren van de partij op de afsluiting van het jaar. De inderhaast aangeschafte paraplu's waren hard nodig om de mensen droog naar de toiletten in de gebouwen te krijgen en weer terug.

De grote activiteit dat jaar leidde, naast een groei van het ledenbestand tot een nadelig saldo op de jaarrekening van maar liefst vierenzeventighonderd gulden. Onvermijdelijk was vervolgens de bedelactie "Teveel Tekort GONS" en een contributieverhoging tot de

drie gulden per maand, wat het momenteel nog steeds is.

In 1981 bleef Hans de Groot aan als voorzitter, in eerste instantie overigens tegen zijn wens in. GONS ging op dezelfde voet voort. Enkele memorabele feiten kunnen hier nog worden genoemd. Sint Theo van Veen liet zijn rode baard tijdens het optreden verwijderen om plaats te maken voor de witte, die eerst niet over zijn rode baard paste.

In 1982 werd TNO vijftig jaar. De Raad van Bestuur stelde een som van vijftig duizend gulden ter beschikking van de gezamenlijke personeelsverenigingen voor het organiseren van lustrumactiviteiten. Voor dit tientje per TNO-er besloot het bestuur hier niet op in te gaan. In 1982 braken wat zorgelijker tijden aan. TNO zat volop in de reorganisaties en de GONS-activiteiten binnen werktijd dienden te worden beperkt. Een pleidooi van de voorzitter voor een goed functionerende personeelsvereniging, met desnoods meer privé-tijd van het bestuur in GONS, kon echter niet verhelpen dat de bloeitijd voorbij was.

1982-'85

Een dal

De drie volgende jaren (1982-'85) zouden zich kenmerken door een vermindering van de interesse in GONS-activiteiten, zowel voor organiseren als deelnemen. Dit wil overigens niet zeggen dat de activiteiten die wel werden georganiseerd geen succes waren. De boog kan natuurlijk niet altijd zo gespannen blijven als tussen 1980 en 1982, toch zal de hiervoor geschetste ontwikkeling van toenemende werkdruk en reorganisaties hier debet aan zijn geweest. Hans van Schie werd de nieuwe voorzitter en zou dit, eveneens tegen zijn bedoeling, drie jaar volhouden. Zijn bijna niet te stuiten inzet bij het organiseren van activiteiten moet hier genoemd worden. Zonder overigens anderen uit deze periode tekort te doen. Toch kon niet worden verhinderd dat het ledental weer terugliep, met de nodige financiële gevolgen van dien. De band met VEDO werd daarom weer wat aangehaald en de Grote Avond werd gezamenlijk georganiseerd.

Velen moesten een verlies verwerken toen Theo van Veen overleed in december 1982. Hij heeft veel voor GONS gedaan, vooral voor het cabaret en het toneel. Zijn muzikaliteit en originaliteit en zijn persoon zelf zouden door velen gemist worden.

Op de WisselGONS van 7 september 1983 bleek er weinig animo voor de functies van voorzitter en feestcommissaris. De situatie was zo ernstig dat een commissie van goede diensten, weer onder voorzitterschap van Huub Brüggemann, werd ingesteld met de opdracht binnen een maand in elk geval een nieuwe feestcommissaris te vinden. De commissie benaderde leden in alle gelederen, echter zonder resultaat: "Geen tijd" was het antwoord. Op 30 september werd de WisselGONS voortgezet. Het voorstel van de commissie was het instellen van een rustpauze van een jaar, dus zonder activiteiten, waarna moest blijken of GONS nog wel bestaansrecht had. Na een langdurige discussie werden uiteindelijk de taken van de feestcommissaris verdeeld (luid en opgelucht applaus).

TRIMMEN

"De Directeuren van de Zuidpolder Instituten hebben met sympathie kennis genomen van uw initiatief tot het organiseren van een trimactie. Zij zijn ervan overtuigd, dat een goede lichamelijke conditie zowel voor de personen zelf als voor het werk van belang is. Om deze redenen wensen zij u met uw actie veel succes en zij zullen hun personeelsleden opwekken hieraan deel te nemen".

Met deze woorden in een brief, gedateerd 2 september 1969, gaf het toenmalige College van Directeuren van de Zuidpolder instituten officieel toestemming aan de initiatiefnemer, Martin van Peppen, om voor het trimmen gebruik te maken van de accommodaties op het Zuidpolderterrein.

Jarenlang is de trimclub met een ledental van vijftieng tot veertig medewerkers actief geweest. Het ging niet zo zeer om de prestatiegerichte sportbeoefening, als wel om met veel enthousiasme de conditie op peil te brengen en te houden. Ook de leeftijd speelde geen overheersende rol, want die varieerde tussen de twintig en tweeënvijftig jaar. Er werd een paar kilometer hardgelopen, er werden diverse oefeningen gedaan om alle spieren los en sterk te maken en meestal werd met een balspel besloten. Peter Kluijt was in de beginperiode de trainer. Velen kwamen en velen gingen. Na twee succesvolle jaren werd besloten om een trainer van buitenaf aan te stellen; tegen betaling. Het werd Cock van den Akker, die de TNO-trimclub jarenlang heeft geleid.

's Zomers werd altijd buiten getraind op het TNO-terrein (de basketbalpalen en voetbaldoelen getuigen daar nog steeds van) en 's winters werd uitgeweken naar een zaal; aanvankelijk een gymzaal in de Hugo van Rijkelaan (met zwembad) en later in de sporthal van Scholengemeenschap Hugo Grotius.

Er is er ook nog een damestrimclub actief geweest onder de enthousiaste leiding van Cees van der Togt. Door gebrek aan (vrouwelijke) belangstelling is dit na zo'n twee à drie jaar weer gestopt. Tot een samenwerking met het herentrimmen is het nooit gekomen.

Op 14 april 1971 werd de eerste TNO-trimloop georganiseerd. Er deden zesendertig heren en acht dames mee over afstanden van twee en een halve km óf drie en een halve km.

Toen kwam GONS eigenlijk pas om de hoek kijken. De trimclub heeft altijd een zelfstandig, onafhankelijk (van GONS) bestaan geleid en bedroop zichzelf met de contributie-opbrengsten. Alleen voor de trimlopen werd een beroep gedaan op de personeelsverenigingen GONS en VEDO om een financiële bijdrage te verstrekken om de prijzen te kunnen betalen (Zuidpolderwisseltrofee, bekertjes en prijzen in natura).

Helaas, maar het moet worden gezegd, de trimclub die ongeveer zestien jaar heeft bestaan, waaronder veertien jaar met een betaalde trainer, werd door teruglopende belangstelling in de loop van 1985 ontbonden.

Onder de bezielende leiding van Herald Duesmann en onder de vlag van GONS hebben Hans Kauffman en Martin van Peppen vanaf 2 oktober 1986 weer jaarlijks de Zuidpolderloop georganiseerd, nu over afstanden van 4.600 meter en 10.350 meter, de laatste keer voor circa 60 deelnemers op 25 april 1988. Opvallend is dat steeds meer mensen voor de langere afstand kiezen.

Intussen is de TNO-organisatie de sport gaan sponsoren, zodat degenen die in TNO-verband aan recreatielopen, wedstrijdlopen of training meededen in aanmerking kwamen voor een TNO-T-shirt, short of zelfs een trainingspak. Onder meer de TNO-sportsponsoring heeft geleid tot het oprichten van de TNO-ROAD-RUNNERS-ZUIDPOLDER. Elke maandag en ook woensdag wordt er getraind, afhankelijk van zijn sterkte en snelheid wordt men in een groep van ongeveer gelijk niveau ingedeeld.

Hans Kauffman en Martin van Peppen

4e TNO-trimloop, 5 april 1974

TENNIS

Binnen de diverse activiteiten van GONS is het jaarlijks terugkerende GONS-tennistoernooi een min of meer vast gebeuren geworden. Wie hiertoe het initiatief genomen heeft is niet geheel duidelijk, maar vast staat dat Jan Schijf, zelf een enthousiast tennisser en trainer in ieder geval één van de eerste organisatoren geweest is.

Voordat er in GONS-verband getennist werd, bestonden er al enkele groepjes (TNO-ers aangevuld met niet-TNO-ers) die hun vaste tennisavond hadden in één van de hallen in Delft of Den Haag. Reeds in 1952 is door de personeelsvereniging getracht samen met het Vezelinstituut een tennisclub op te richten. In 1955 was er bij de leden zoveel belangstelling dat de huur van twee banen verantwoord was. Deze belangstelling is door de jaren heen gebleven. Het aantal banen is altijd bewust beperkt gehouden.

Op zeker moment is het idee geopperd om éénmaal per jaar een GONS-toernooi, ook open voor introducées, te organiseren. Werd het toernooi aanvankelijk gespeeld op twee banen, de interesse bleek echter al snel zodanig te zijn dat naar een ruimere accommodatie moest worden uitgezien. Via diverse locaties (de ballonhal van de DTB, de sporthallen aan de Brasserskade en Martinus Nijhofflaan), hebben we de laatste vier jaar moeten uitwijken naar de banen binnen het veilingcomplex in Bleiswijk. Hier kunnen we over maximaal acht banen beschikken en ruim zestig deelnemers(sters) "verwerken". Het maximum deelnemersaantal tot nu toe was tweeënvijftig in 1988. Helaas was dit aantal in 1989 aanzienlijk lager en moest allerlei moeite gedaan worden om de reeds lang van te voren besproken banen vol te krijgen.

Neemt de belangstelling binnen GONS iets af, voor TNO als geheel geldt dit zeker niet. De centraal door TNO georganiseerde toernooien mogen zich verheugen in een toenemende belangstelling. In deze toernooien, waarbij hoofdgroepen het tegen elkaar of tegen opdrachtgevers (bijvoorbeeld Ministeries) opnemen, is men wel bereid ook buiten werktijd TNO-ers te ontmoeten, ook al moeten daar soms vele kilometers voor worden afgelegd. Hierbij moet opgemerkt worden dat de entourage waarbinnen de laatstgenoemde categorie toernooien zich afspeelt van aanzienlijk betere kwaliteit is dan die van de GONS-toernooien. Gezien echter de financiële beperking van GONS zal ook het volgende GONS-toernooi zich weer in de veilinghallen te Bleiswijk afspelen. Voor mij, en ik hoop ook voor u, is dit géén belemmering om aan dat toernooi deel te nemen.

Cees Persoons

Helaas zou dit het tij niet keren. Een enquête onder de leden bracht slechts vijftientig reacties, veelal van de mensen die toch al actief waren. Vooral het cabaret en de Grote Klaas kwamen op de tocht te staan. Het ledental en de frequentie van de GONSgeGONS zakten verder in. De belangrijkste evenementen zouden echter, vooral door de inzet van onder andere die vijftientig, een succes blijven. De poster "Opsporing verzocht", die als aankondiging van de Grote Avond in 1984 door het hele Zuidpoldercomplex hing, mag historisch genoemd worden.

In de zomer van 1985 was GONS in de malaise terecht gekomen, het bestuur vond dat er maar wat fris bloed moest komen en trad (nu toch echt) af.

De wederopstanding

Wat er kwam was wel erg fris. Truus Meijer had, als vertegenwoordiger van de oude GONS-garde, als nieuwe voorzitter haar handen vol aan het in toom houden van de jonge aanwas en het laten wennen aan GONS' gewoonten en tradities. Herald Duesmann en Hans-Peter Baars waren nauwelijks drie dagen in dienst van TNO of ze zaten al in het GONS-bestuur en Astrid Sitskoorn werkte al twee hele maanden bij die baas. Gelukkig had het oude bestuur de voorbereidingen voor de traditionele activiteiten reeds op gang gebracht. Deze werden met veel enthousiasme overgenomen, gesteund door GONS-leden buiten het bestuur. De altijd veel voorbereiding vergende Nachtwandeling werd weer georganiseerd, ditmaal dicht bij huis en wel in de Delftse Hout.

De jonge garde vond de kennismaking met GONS maar wat mager, dus er kwam een speciale introductie-GONSgeGONS voor alle nieuwe medewerkers. Nieuwe GONS-leden werden zelfs vereerd met een bezoekje van een bestuurslid. De medewerkers van de in GONS ondervertegenwoordigde instituten werden naar de GONS-borrels gelokt met consumptiebonnen. Helaas leverde deze laatste actie bedroevend weinig op. Op de langste dag van het jaar was een groots opgezet feest gepland met tent, barbecue en spel. Deze Midzomer(nacht)GONS moest echter bij gebrek aan belangstelling worden afgeblazen. Die 21ste juni was overigens een van de mooiste dagen van het jaar.

Enigszins gewend aan de gang van zaken bij GONS durfde Herald Duesmann in september 1986 de bel van Truus wel over te nemen. De organisatieactiviteit werd verder opgeschroefd. Voor het eerst sinds jaren werd er weer een Zuidpolderloop georganiseerd, zowel in oktober als in mei. Verder waren er de goed bezochte dia-avonden, een kanodag, een tennistoernooi, etc.,etc. De GONSgeGONS kwam weer regelmatig uit, in klein formaat met de oude vertrouwde, uit de stoffige archieven opgedoken, GONS-hond op de kaft. Helaas zonder de vertrouwde puzzels van Van der Horst.

Het hing al een aantal jaren in de lucht, maar nu werd dan toch de vrije excursiedag ingepikt door de Raad van Bestuur. De TNO Organisatie maakt(e) een moeilijke tijd door, we noemen de financiële problemen en de integratie MT-IMG. Protesten over het niet meer geven van een vrije dag voor de excursie van, en tot op hoog niveau mocht niet baten. Enige verzachting van het leed kwam van de directies van KRI en MT-Delft. Deze besloten

de excursie financieel zo te ondersteunen dat deze voor TNO-ers gratis zou worden. Met spanning werd uitgekeken naar de inschrijving voor de eerstvolgende excursie naar, op en langs de Zuiderzee. Geheel tegen de verwachting in bleek de opkomst groot en werd de excursie een succes. Dit zou de volgende jaren zo blijven. De organisatie door Hans van Schie, Anneke de Ruiter, Annet Seffelaar en Ton Zeegers stond hier borg voor. De GONS-bar verhuisde i.v.m. verbouwingen voor enige tijd naar de tweede etage maar werd bij terugkeer op de eerste verrijkt met een keukenblok en warm en koud stromend water.

We zijn nu aangeland bij de laatste twee jaar. Michiel Roemer is voorzitter als de veertig jaar volgemaakt worden. Er ontspruiten weer overal initiatieven. De klassieke-muziekavond is weer in ere hersteld in huize "Abtswoude". Er werd zelfs een PC-privé voorbereidingscommissie onder GONS-vlag opgezet die resulteerde in een overeenkomst met een leverancier waarbij alle TNO-ers korting konden en kunnen krijgen op computers. GONS zelf automatiseerde ook, waarmee de ledenadministratie weer op orde kwam; de adressering ging vanaf nu via stickertjes. Een idee dat het (nog) niet haalde was de aanval door GONS-leden op het wereldrecord paalzitten. Dit niet zozeer in tijd danwel aantal deelnemers: palen zat !!

Bestuur '87-'88 vlnr: Herald Duesmann, Jaap Krüse, Hans-Peter Baars, Michiel Roemer en Paul Stijnman

Toch nog niet volledig vertrouwd met de tradities besloot het weer jonge (academisch, manlijk) bestuur dat alle in de organisatie actieve GONS-leden op gelijke wijze beloond zouden moeten worden voor hun inspanning. Zo ontstond de GONS-beker en later het GONS-glas, waarvan sommigen intussen een complete uitzet hebben opgebouwd. De NaGONS werd een napraatavond met barbeque aan het eind van het verenigingsjaar aangeboden door het bestuur aan de actieven. Velen zullen zich nog de eerste NaGONS herinneren. De eerste warme dag sinds maanden, lekker in de zon met glaasje(s) en maar wachten op het eten van Ron Schröder. Hij had er een vrije dag voor genomen maar kwam desondanks pas om half acht aan, ... waar of het vuur was om het eten op te warmen. Helaas, geen vuur. Na het in allerijl te hebben opgewarmd bij iemand thuis konden we om 9 uur aanvallen. Heerlijk !

In het laatste halve jaar drukt het lustrum een stempel en GONS bruist weer van activiteit, getuige ook de bijdragen aan dit boek. Eén gebeurtenis van het afgelopen jaar dient hier nog te worden gememoreerd. De laatste jaren had het Grote Klaas-cabaret het moeilijk, het animo liep terug. Misschien wel begrijpelijk met dat gepraat over die goede oude tijd. De directies MT en KRI, altijd zeer betrokken bij GONS, maakten zich (terecht) zorgen over de kwaliteit en het bestuur werd ontboden. Wie schetst onze verbazing op de laatste Grote Klaas, als blijkt dat Wim Wientjens en Leen Struik als dubbelklaas verschijnen en er een geweldige show van maken die soms balanceert op de grens van het toelaatbare. En zo hoort het ook.

Dit is wellicht een goed moment om deze geschiedschrijving af te sluiten. GONS leeft weer, door alle lagen van de Organisatie heen. Er waren Ups en Downs en die zullen er ook in de toekomst weer zijn. Externe omstandigheden spelen een rol, evenals werkdruk en een toevallige (?) samenscholing van mensen die er wat van willen maken. Om met een citaat uit het voorwoord van Wim Bus te eindigen: *"een goed functionerende researchinstelling doet zich kennen door een sprankelende en actieve personeelsvereniging"*. Laten we voor TNO hopen dat GONS op dezelfde wijze voort blijft gaan.

DEEL III
GONS ACTIEF

EXCURSIES

De jaarlijkse excursiedag was één van de GONS-activiteiten, waar ik altijd met belangstelling naar uitkeek. Het was eigenlijk een instituutsaangelegenheid, maar GONS was altijd bereid dit evenement te organiseren. De excursiecommissie heeft tot ongeveer 1975 kunnen voorkomen, dat aan de excursie werd deelgenomen door introducées. Oude excursieformulieren doorbladerend kwam ik tot de ontdekking, dat al in 1951 door mevrouw Velthoen werd geprobeerd hier verandering in aan te brengen; het bestuur zwichtte echter niet! Het desbetreffende stuk wordt hier zonder censuur opgenomen.

Geachte voorzitter van de personeelsvereniging,

Na het bericht over de excursie naar Vlaardingen gelezen te hebben, weten we tenminste, dat we op die dag een lunchpakket mogen klaar maken. Op diezelfde dag zullen wij ons wel weer bezig houden met afwassen, stofzuigen, met de kinderen gaan wandelen en wat dies meer zij. 's Avonds mogen wij dan weer enthousiaste verhalen aanhoren, zoals het bij de vorige excursies ook is gegaan. Wij zullen er verder het zwijgen toe doen en rustig afwachten wanneer de organisatoren het onhoffelijke van hun houding in deze, tegenover de echtgenoten, inzien. Voelt U de fijne nuance ?

J.A. Velthoen - van Veen

Het scherp geformuleerde antwoord van de voorzitter, de heer Bus, besloeg bijna twee kantjes en wordt daarom niet integraal overgenomen. In zijn reactie gaf hij drie redenen op waarom mevrouw Velthoen (en zijn eigen vrouw) er niet bij mocht zijn. In de eerste plaats betrof het officiële gedeelte een onderwijzend karakter; er werden kunststofverwerkende bedrijven bezocht. De excursie vond plaats op een werkdag en mevrouw Velthoen ging op andere werkdagen toch ook niet mee ? In de tweede plaats zou de groep te groot worden en tenslotte was de excursie ervoor om de band tussen de "institutelingen" onderling te versterken. De zo bitter nodige homogeniteit zou met echtgenoten verdwijnen.

Zover ik kan nagaan is de eerste tweedaagse excursie georganiseerd in 1954. Het doel was België, waar een bezoek werd gebracht aan Gevaert en General Motors in Antwerpen. Dat het devaluatiespook in de loop der jaren heeft toegeslagen blijkt uit het feit dat de kosten van deze excursie slechts acht harde guldens waren en dat er destijds een spaaractie werd gehouden om voor dit dagje uit dit fenomenale bedrag te vergaren. Zover ik kan nagaan is deze spaarvorm tot omstreeks 1964 gebleven. Ook was het tot het eind van de jaren zestig gebruikelijk om een lunchpakketje mee te nemen; dus geen "luxe" lunches bij één of ander gerenommeerd restaurant. In 1968 waren de excursiekosten overigens al opgelopen tot tien gedevalueerde guldens!

Excursie naar de EXPO '58 in Brussel

Steeds heeft GONS verschillende tarieven berekend voor GONS-leden, niet GONS-leden, en anderen. Eén tarief slaat echter alles: twintig in plaats van vijftig gulden voor de typiste van de circulaire (1983)!!!

De verscheidenheid aan excursiedoelen is door de jaren heen groot geweest, de creativiteit van de excursiecommissies kende nauwelijks grenzen. Vroeger verplaatste de excursieploeg zich vaak met de trein; je moest toen dus wel op tijd komen anders kon je alsnog gaan werken. Dat op tijd komen is voor de organisatie altijd een probleem geweest, vooral als een strak schema moest worden aangehouden. De beste remedie hiertegen bleek: de vertrektijd een half uur vroeger te stellen.

In verband met het vierde lustrum van de personeelsvereniging werd in 1969 een tweedaagse excursie georganiseerd naar Hüls in Düsseldorf voor het exotische bedrag van veertig gulden. Om zo veel mogelijk risico's te ontlopen, moest men tien gulden vooruit betalen op het moment van inschrijving. Als er een GONS-bijeenkomst is waarbij geen introducés zijn toegestaan, komt bijna altijd **deze** excursie ter sprake, voor velen van de oude garde was het **de** excursie. Het was de eerste waar ik als TNO-er aan had kunnen deelnemen, maar helaas ik durfde toen nog niet zo! Enfin, ik schijn heel wat gemist te hebben.

Later heb ik, samen met Huub Brüggemann en Marjan Slotboom, een aantal jaren de excursie georganiseerd. We wilden aanvankelijk een tweedaagse excursie organiseren, maar na het evalueren van een enquête daarover, bleek dat alleen die mensen interesse toonden

Het eten was vaak goed verzorgd

die nog vol waren van bovengenoemd uitstapje naar Hüls in Düsseldorf. Toen toch maar één dagje, maar wel de grens over: België. We zijn begonnen met informatie inwinnen over bezoek-, maar vooral eetgelegenheden (zelf proeven natuurlijk). Maar als je met zo'n grote groep eetwollen ergens naar toe wilt, is de keuze erg beperkt. Ik heb menig restaurateur verbouwereerd zien kijken naar deze capaciteiten van onze verenigingsleden. Een gelegenheid die voldeed aan de criteria "veel" en "lekker" was het Kruithuisarsenaal in Woudrichem; de bourgondische maaltijd aldaar zal menigeen zich nog wel kunnen herinneren. Het enige eetwerktuig was een mes. En om het niet al te bont te maken, kreeg iedereen een enorm schort voor. Voor zover ik me herinner vroeg alleen de heer Heijboer om vork en lepel. Op de grote dag zelf kom je er als organisator achter, dat bussen geen gemiddelde snelheid halen van tachtig km/uur, ook geen zeventig of zestig maar vijftig; we hebben het geweten! In slot Loevestein werd mij telefonisch medegedeeld, dat een groepje mensen in regen en wind vergeefs op de bus stond te wachten. Ik ben toen met onze chauffeur naar hen "toegesneld". Het nam echter meer tijd in beslag dan ik dacht; hij durfde niet over de smalle dijkweggetjes te rijden en is zowat over Groningen gegaan. Edmée Koot was altijd bereid om de inschrijvingen te administreren. Ze deed dat zeer zorgvuldig en vol enthousiasme; nog bedankt Edmée! Ik herinner mij nog na de afrekening bij Edmée, dat we het excursiegeld (honderden biljetten) bij ons thuis als Dagobert Ducks over ons heen hebben laten dwarrelen.

Een excursie die ik me nog van heel vroeger herinner, is die naar Bobbejaanland. Het "feestmaal" bestond toen uit een bleek beest (bleek later kip), appelmoes en frites! Bobbejaan vervoerde zichzelf in een auto die was volgeplakt met Silver Dollars en voorop

was een gewei gemonteerd. Een aantal mensen (Wim Wientjens, Wout Nooyen, Bernard van 't Wout en Fransje van Veenendaal) had hun vertier gezocht in het verlaten buitengebeuren en ze hadden niet gemerkt dat de bus zonder hen vertrok..... 's Maandags hoorden we, dat ze geen geld genoeg meer hadden voor het openbaar vervoer en dat ze achterin een klein bestelwagentje naar Nederland zijn gelift!

Een andere, nogal uit de toon vallende excursie was die naar "Gouden Handen" ergens in Gelderland. Het was een bloedhete dag in het voorjaar en het park was nog niet berekend op dagjesmensen. De restaurants werden speciaal voor ons geopend en het buitengebeuren was nog in "winterse" staat. Tot overmaat van ramp kreeg de bus op de terugweg pech en moesten we uren wachten. Met Jan Albers en Hans Duiser hebben we in de berm van de weg zitten bruggen (niet met het mes op tafel).

Biesbosch excursie '78

Vroeger gebeurden er dus nog gekke dingen. Nu is de jaarlijkse excursie meer een dagje uit waar je een vrije dag voor moet opnemen. In ruil hiervoor is de eigen bijdrage voor GONS-leden vervallen. Ik geloof echter, dat de regelgevers zich niet bewust zijn van het feit dat het niet alleen om een dagje uit ging, maar dat men elkaar (beter) leerde kennen in een andere sfeer en omgeving; er zijn heel wat zogenaamde TNO-huwelijken en -vriendschappen uit voortgekomen.

Ik vind dat de excursiedag is gedevalueerd tot een dagje uit voor een relatief klein groepje mensen dat er een vrije dag voor wil en kan opnemen helaas!

Ingrid Brüggemann

MUZIEK

Lichte muziek

In deze bijdrage worden de muzikale acts beschreven aan de hand van de items waarin muziek een rol heeft gespeeld. Zowel bij de begeleiding van anderen (dansend of (cabaret)zingend) als het muziek maken op zich. De klassieke poot van GONS-muziek wordt in het volgende stuk beschreven.

Sinterklaascabarets

Van het eerste Sinterklaascabaret dat ik heb meegemaakt herinner ik me nog maar weinig. Bandopnamen om het geheugen op te frissen werden toen ook nog niet gemaakt.

Teun Frieling kende mij van mijn vroegere activiteiten als jazzmuzikant en vroeg mij om wat clarinet te spelen bij een cabaretje ter gelegenheid van Sinterklaas. Piet van Velden speelde piano, Leo Riel stond achter een tuba, ik stond ervoor, want het blad met noten voor Riel was op mijn rug geprikt. Jammer dat ik tijdens de uitvoering niet stil kon staan, want Riel had de noten echt nodig.

Van de rest van de avond herinner ik mij een enthousiast gehos met iemand die ik de dag erop vergeefs in het gebouw heb lopen zoeken.

De functie van de muziek bij de cabarets was secundair. De tekst was primair. De taak van de muzikanten was in de eerste plaats de jaarlijks wisselende onervaren zangers in de rails te houden. Voor de pianist betekende dat soms met twee handen de melodie meespelen. Maar ook de muzikanten wisselden frequent, zodat omvang en samenstelling van het begeleidend orkest elk jaar anders was. Af en toe had je dan hoogtepunten, zoals het lied van de rollende koppen ("Roll another one"), dat door Ria Mantjes overtuigend werd gezongen, door mijn scheurende sax ondersteund, terwijl de TNO-koppen van een hellend vlak afduikelden.

De groep van wisselende samenstelling die het cabaret in elkaar moest zetten begon in september. Maar meestal was pas twee weken van te voren (soms nog minder) besloten wat zou worden gedaan. De dienstdoende pianist moest dan de melodie opsporen, uitzoeken wat de zangstem kon en worstelen met de artistieke abberaties die de tekstschrijver had aangebracht. Wat een geluk dat we het allemaal zo leuk vonden om te doen.

GONS-Combo

Op zeker moment was er ineens een combo. Piet van Velden als Teddy Wilson, Wout Mostert als Eddie Condon, Rob Wentink als Gene Krupa, Lenie Kronshorst als Rita Reys en ik als Benny Goodman (laten we onszelf ook maar eens kietelen). Lenie kon haar lichaam in alle bochten wringen en toch met haar mond op een millimeter afstand van de microfoon blijven. Dat was nodig, want de versterker werkte maar heel zwak - iets dat we pas jaren later hebben ontdekt.

Dit GONS-combo begon zijn loopbaan op de Sinterklaasavonden, maar heeft later ook andere partijtjes opgeluisterd. Bij die gelegenheden huurden we dan een capabele bassist in om ons te verheffen boven het schuifdeurenniveau. We vermaakten ons overigens best. Drank was inbegrepen en noodzakelijk om rieten en kelen soepel te houden.

Lenie's uitdagende presentatie maakte bij mannen het jachtinstinkt los. We keken geamuseerd toe en wachtten op een teken om haar te verlossen: "Lenie, je moet weer zingen". We waren niet altijd op tijd. Eén keer had iemand het klaargespeeld aan haar oorlel te gaan sabbelen. Van een zeer saaie party hebben we uit balorigheid eens een lampekap (huisvljijt van koffiebekertjes) meegenomen. Die moesten we enkele dagen later wel weer teruggeven.

Het witte plaatje

De instelling van de directeurs van de bij GONS betrokken instituten, de heren Staverman en Tunteler, heeft er vast toe bijgedragen dat in die tijd zoveel lolbroeken en artistieke talenten werden aangenomen. Deze verlieten TNO meestal weer na een tijdje. Om eens wat van onze beste liedjes vast te leggen en omdat GONS 200 maanden bestond, hebben we een klein plaatje gemaakt. Dat was wit, had de maat van een single, maar moest gedraaid worden op LP-snelheid. Het opnemen was een rare ervaring. Je staat niet voor een willige zaal, maar allemaal separaat, afgescheiden door absorberende schermen.

Opname witte plaatje

De musical

Riet Bouman verwierf zich in de loop der jaren steeds meer inzicht in teksten en presentatie, er waren op zeker moment genoeg muzikanten voor een echt orkest en het uitvoerend talent was overvloedig aanwezig. Eric-Jan Tuininga wist een geschikte regisseur, Jan Westerman, die met de ongestructureerde bende die wij vormden om kon gaan. Zo kwamen wij op het idee om een musical te schrijven, met een eigen plot en eigen muziek. Dat bleek weliswaar moeilijk. De ontknoping zou pas een maand voor de eerste uitvoering worden bedacht. In een eindeloze reeks brainstorm-sessies kreeg hij vorm. Het zou gaan om een bedrijf dat een spuitbus had uitgevonden waarmee je een leeg kozijn vol kon spuiten met een glasruit. Er zat allerlei muziek in, rumba's, marsen, jazz en een stuk Gregoriaans. We hebben er veel plezier in gehad, het was een uitdaging zo veel muziek te bedenken, te arrangeren en te repeteren. Na afloop van de repetities gingen Riet, Jan en ik meestal nog even afzakken om te evalueren en effecten en accenten te verzinnen.

Musicalband

Als muzikant heb je het eigenlijk gemakkelijk. Je zit rustig achter je lessenaar. De laatste van de vier keren dat we het hebben opgevoerd, zaten we zelfs veilig in een orkestbak en konden we voluit lachen toen Truus Meijer haar pruik vlak boven ons dreigde te verliezen. Eric-Jan stelde onze flexibiliteit op de proef door op voortdurend wisselende momenten zijn melodie te verkorten of te verleggen, zodat wij met acht man moesten volgen. Deze

meesterprestatie drong niet tot hem door, hij dacht steeds dat wij hem zaten te plagen. Een andere uitdaging was het futuristische duet van Fransje van Veenendaal en Joop van Ham. Niemand wist precies hoe het in elkaar zat. Na enige tijd konden we echter bepaalde sleutel passages herkennen, zodat we de schijn van samenspel goed wisten op te houden.

Basement Seven

Eind jaren '70 werd de cabaretgroep muzikaal begeleid door kleine combo's in wisselende samenstellingen met Kees Nederveen als centrale figuur en pianist als opvolger van Piet van Velden, Piet Droppert aan de drums als opvolger van Cees van Olst, en Jaap Spijk op gitaar.

In 1980 deed de cabaretgroep een poging om jong talent aan te trekken. Dat gold echter ook voor de muzikale begeleiding, want het combo werd uitgebreid tot een volwaardig dixielandorkest met Kees Nederveen - piano; Jan Roodenburg - trompet; Arnbjörn Hanstveit - trombone; Frans Langeweg - clarinet; Hans Driever - gitaar; Marcel Luyten - bas en Piet Droppert - drums.

Daar deze groep in een kelderruimte repeteerde, was een naam snel gevonden: Basement Seven!

The "Basement Seven"

Kees liet zich al spoedig vervangen door Warmolt Venhuizen en speelde nog wel als gast mee. Ook deed Sonja Keyser diverse malen als gast mee als zangeres. Het begeleiden van de cabaretgroep werd inmiddels alleen door de pianist verzorgd.

In deze samenstelling werd niet alleen op de Grote Klaas als dansorkest opgetreden, maar ook op de Grote Avond in de Stads Doelen, als afsluiting van de excursies in Apeldoorn en Hillegom en op de Nieuwjaars borrels.

Buiten GONS verband heeft de band één keer opgetreden en wel tijdens een receptie in Velp. Daar was de piano een halve toon te laag gestemd, het rieten dak was (geluids) lek, dus denken aan de bureu, en tijdens de terugreis was het heel erg mistig.

Aanvankelijk heeft Basement Seven een behoorlijk verloop gekend, maar al 3 jaar is de huidige samenstelling als volgt:

Herald Duesmann	- piano	Jan Deenik	- gitaar/banjo
Jan Roodenburg	- trompet/saxofoon	Jaques van 't Ende	- bas
Frank van Gemert	- trombone	Piet Dropper	- drums

waaruit blijkt dat een klarinettist welkom is om de "Seven" vol te maken.

Voor en na

Als we 's middags voor de uitvoering de generale hadden gedaan, moest de spanning naar werkniveau worden gebracht, wat vaak in één van de café's van de toen nog niet overleden Schilperoorts plaatsvond. Die voelden onze trillingen altijd goed aan. Eén keer werden ons petjes uitgereikt en oefenden wij alvast onze traditionele eindpolonaise. De keren dat ik een functie aan de piano had, was mij het drinken helaas verboden om mijn gevoelige vingermotoriek niet helemaal te bederven. Hoewel, een enkel glaasje Na afloop van de voorstelling konden wij ons natuurlijk wèl uitleven, maar vooral in de beginjaren, en omdat het feest altijd op een donderdag viel, hield het erg vroeg op (elf uur geloof ik). Op dat tijdstip waren we het feestgevoel nog niet kwijt, zodat we meestal, geperst in de toen nog schaarse auto's, naar de Kabouter of naar Scheveningen gingen, waar Ted Easton in zijn hoogtijdagen speelde. Je liep de volgende morgen wel met rubber benen door het gebouw en 's middags met zakkende oogleden.

Kees Nederveen en Jan Roodenburg

De klassieke muziek(club)

Is er eigenlijk wel zoiets als een Klassieke-muziekclub? Op 't ogenblik nauwelijks. Er zijn nog steeds beoefenaars onder de GONS-leden en overige Zuidpolderbewoners, maar een club is het niet. Dat is heel anders geweest, en het is passend en misschien zelfs inspirerend daarover nog eens een paar herinneringen op te halen.

Toen ik in 1963 bij TNO kwam was er al aandacht voor klassieke muziek. Bij mijn inschrijving voor GONS had ik opgegeven een instrument te bespelen en al spoedig werd ik gebeld door Piet van Velden die op dat moment contactman was. We maakten een afspraak om samen te spelen en dat doen we nu nog regelmatig.

Kamermuziekavonden

Toen ik dat eerste jaar na de zomer in het GONS-bestuur verzeild raakte, viel ook de zorg voor de klassieke muziek mij al gauw ten deel. Omdat ook 1964 een lustrumjaar was, kwam het er niet meteen van, maar op 2 juli 1964 (zomervakantie bestond er in die tijd nog niet) vond er in de Rubberstichting een Kamermuziekavond voor en door GONS-leden plaats. Onder de uitvoerenden waren onder andere het echtpaar Janeschitz-Kriegl, Hans Krebs, Charles Kruissink en Udo Spitsbergen en het warme zaaltje zat stampvol TNO-ers! In daarop volgende jaren werd de activiteit nog geregeld herhaald, zij het dat andere zalen werden opgezocht. Zo werd er een aantal keren in het Prinsenhof gemusiceerd en vond er een concert plaats in de zogenaamde oude TH-aula (hoek Oude Delft/Nieuwstraat). Een heel gedenkwaardig concert vond plaats in de Waalse Kerk, gekozen om ook de organisten (de heren Van Kolmeschate, Van Kempen) een kans te geven. Voor dat concert was het plan opgevat om een GONS-koor te formeren. Animo genoeg! Onder leiding van een deskundige dirigente, Erna Fock, werden in een viertal repetities enkele werkjes ingestudeerd en uitgevoerd. Wie er precies in dat koor zaten is niet meer na te gaan, maar het was wel opvallend dat zeker de helft afkomstig was van de ETA uit Den Haag. Dat was een kleine TNO-eenheid die geen feestje liet lopen en ook nu zijn kans rook: in de pauze, toen het optreden achter de rug was, knepen ze er en masse tussenuit. Dat koor was dus geen blijvertje.

De club

In 1965 verhuisde GONS met KI en CL van de Julianalaan naar de Zuidpolder. Bij muziek geldt: hoe meer zielen, hoe meer vreugd en begin 1966 werden alle muziekbeoefenaars van het complex aangespoord naar een bijeenkomst te komen. Dat leverde inderdaad nieuwe gezichten op en daarmee werd de groep zo groot dat werd afgesproken om regelmatig in de lunchpauze samen te komen en elkaar iets voor te spelen. Ook degenen die geen behoefte

hadden om zich op een kamermuziekavond te presenteren deden daaraan mee en in feite was daarmee de Klassieke-muziekclub opgericht.

De piano

Een club wordt pas sterk als er ook een gemeenschappelijk doel moet worden nagestreefd. Dat was er inderdaad, want de afwezigheid van een behoorlijke piano was een groot gemis. Samen met het GONS-bestuur werd een plan ontwikkeld, waarbij TNO, personeelsvereniging en muziekclub elk een bijdrage zouden leveren. Udo Spitsbergen belastte zich met de voorselectie en tenslotte werd met instemming van alle pianisten een tweedehands Bechstein piano geselecteerd die vijftienhonderd gulden moest kosten. Over de subsidie door TNO werd toen in Den Haag beslist en het liep nog bijna mis omdat de juist opgerichte personeelsvereniging van het Hoofdkantoor met een piano van vijfhonderd gulden genoeg nam. Dankzij het feit dat alle clubleden een eigen bijdrage leverden kon het feest toch nog doorgaan. Het sprak voor iedereen vanzelf dat de Bechstein uitsluitend en alleen voor klassieke muziek mocht worden gebruikt!

Na een aantal jaren had Benno Torrenga de leiding van de club overgenomen en leidde die naar een bloeiend bestaan met zeer geregelde lunchoptredens, die soms ook een openbaar karakter droegen. Zo werd er op een zaterdag in 1969 een "Concert Champêtre" aangekondigd op het grasveld voor de 1e tranche. Helaas was het weer ons niet goed gezind en werd het programma in de voormalige extrusiehal van het KRI uitgevoerd. Dat roept de herinnering op aan het tijdelijk verblijf van Wolfram Schlaeffer bij TNO, een fysiicus die en passant het eindexamen conservatorium klarinet had behaald en met wie het goed samenspelen was.

Einde bloei

Voorzover ik kon nagaan heeft de bloeiperiode van de muziekclub geduurd tot en met 1971. Een aantal leden had TNO toen al verlaten en in 1971 vertrok ook Benno Torrenga en er was niemand die zijn rol overnam. In die tijd moest ook steeds vaker de piano naar nieuwe ruimtes worden versleept, omdat de instituten nu juist de pianoruimte voor een TNO-doel nodig hadden. Dat sjuouwerk was nu niet bepaald populair bij de clubleden en tenslotte werd de "lichte muziek" het medegebruik gegund, om voor het slepen een oplossing te vinden.

Ook de kamermuziekavonden werden niet meer georganiseerd. Het huren van een vleugel, in de jaren zestig nog mogelijk voor een bedrag tussen de vijftig en honderd gulden, was met sprongen omhoog gegaan en sommige GONS-besturen zagen dat niet zo zitten.

Nieuw leven

Nadat er een aantal jaren slechts "voor eigen gebruik" wat werd samengespeeld komt er in 1978 weer een opleving op instigatie van het toenmalige GONS-bestuur. Vanaf dat jaar is er weer vrijwel jaarlijks een kamermuziekavond die in het wooncentrum Abtswoude plaatsvindt: een ideale gelegenheid door de aanwezigheid van een goede vleugel en publiek dat steeds wordt meegeleverd vanuit het wooncentrum; bovendien zijn er geen kosten aan het gebruik verbonden.

Hoewel het aantal TNO-ers dat zich wil laten horen aanvankelijk afnam, is er sinds enkele jaren ook weer een aanwas van musici. Muziek is voor de eeuwigheid en dat geldt ook bij GONS!

Joop van Ham

Toneel en Grote Avond van toneelvereniging KITNO 1951 t/m GONS 1977

De eerste schreden met Sivrski

Voor de geschiedschrijver die uit stof en spinrag van GONS-archieven en verbleekte verzamelingen van bejaarde ex-TNO-ers gegevens tracht op te diepen over het ontstaan van de toneelgroep, is De Macro-Molen een bron van onschatbare waarde. Hieruit blijkt, dat de "Big Bang" plaats vond op 26 september 1951 in de Stadsdoelen te Delft, ter gelegenheid van het eerste lustrum van het Kunststoffen Instituut. Onder de aanmoediging "*'t Zal wel weer niks worden!*" werden de personeelsleden opgeroepen dit eerste KITNO-feest bij te wonen. De hoofdschotel van het feestprogramma werd gevormd door het toneelstuk "De Plastic Eva", geregisseerd door Antal Sivrski. Omdat de diverse regisseurs een duidelijk stempel hebben gedrukt op de uitvoeringen, zal ik in het hiernavolgende een indeling maken op grond van de namen van deze spelers.

De oorspronkelijke titel van het eerste stuk was "De Metalen Eva", maar titel en diverse scènes werden gewetenloos aangepast aan het polymeer-minnend publiek. Enkele acteurs van het eerste uur, Tonny Schepp, Paul Dekking, Ed Talman en Ruud Huldy, weten zich aardig wat uit die tijd te herinneren. Onder het motto: "*Ze zien alles in de zaal!*" moesten alle spelers van Sivrski hun vingers laten zien vòòr het spel begon. "*Geen zwarte nagels? Geen onterechte trouwringen?*" Hun tijd ver vooruit had een groepje fysici onder leiding van Paul Dekking en Jules Booy twee robots gemaakt (uiteraard van kunststof in plaats van van metaal!), die een belangrijke rol in het stuk vervulden. Naast de genoemden toont de eerste rollijst nog de namen van O.IJ. van Bochove, Ineke Dorgelo, en J.F. Hulshof. Na afloop van de feestavond gaf de van Hongaarse afkomst zijnde Sivrski nog een laveloos mooi na-feestje onder het genot van een eindeloze stroom Tokayer!

Het tweede stuk "De weg naar Dover" stond dan ook onder regie van dezelfde Sivrski. De aankondiging in De Macro-Molen van 1952 bevat opnieuw een aantal stimulerende kreten, zoals: "*Bewaar uw meegebrachte rotte appelen en dergelijke niet tot het allerlaatst; de spelers zijn dan zo op hun hoede dat de trefkans gering is*". In dit stuk speelde Fred Schors een prachttrol. Hierover geïnterviewd vertelde hij: "*Het is alles als een misverstand begonnen. Destijds werden er vrijwilligers gevraagd voor de rol van Dominicus, een soort butler. Laat ik nu verstaan een soort buffel. En zo zei ik ja, want u kent mijn reputatie op het voetbalveld*".

In die editie staat een noot, die iedere "Doelen bespeler" zal beamen: namelijk dat het voor een vlekkeloze decorwisseling noodzakelijk was dat de toneelmeester "gedoped" werd met een preparaat, bekend als "picceticum". Naast Schors zullen Willem Bus, Frits Franken en Jaap Hofland als markante spelers uit dit tweede stuk bij velen herinneringen oproepen.

"De Plastic Eva", 1951

*v.l.n.r.
staand: Ed Talman,
Tonny Schepp;
zittend: Do Vlak, Ruud
Huldy, Juul Kuit, Bep
van Loon*

*"Een Kalme Bruiloft",
1953*

*Tableau de la troupe,
met voorzitter Tunteler
(links) en regisseuse
Coba Kelling (4e van
rechts)*

"Per Luchtpost", 1955

*Statiefoto na de toe-
spraak van voorzitter
Dick van Turnhout*

Komedie met Coba Kelling

1953 was het jaar van "De Kalme Bruiloft" van bruid Do Vlak met bruidegom Willem Bus, het eerste van een serie stukken, gespeeld onder de straffe professionele leiding ("Eerst plassen, dan pas het toneel op!") van Coba Kelling, door Tonny Schepp "weggehaald" bij het Rotterdams Toneel. Ook Coba kon echter niet voorkomen, dat Bus meer Bus dan bruidegom was, toen hij als een grote Groningse gorilla op zijn bruid afkwam met het zinnetje: "Weet je wel, dat we morg'n trouw'n en nu nog kibbl'n?" De mooiste scène stond niet in het boekje. Dat was toen Paul Dekking door een stoel zakte en Tonny Schepp reageerde met "*Zie je wel, dat we nieuwe meubels moeten kopen?*". Naast bovenstaande personen deden nog Jo Wolvers, Trudy Zappey, Tiny Sterk, Ita van Merkom, Els Braun, Juul Kuit, Coby Haak, Henk Brinkman, Jaap Hofland en Ruud Huldy mee aan het feest. Wat is er mooier voor een toneelvereniging met vele liefhebbers voor een rol, dan een stuk over een bruiloft?

In 1954 regisseerde Coba "Haar andere man", voor deze gelegenheid omgedoopt in "Wacht, even verzinnen". In het programma komen we naast de nu vertrouwde namen van Tonny Schepp, Jo Wolvers, Trudy Zappey, Henk Brinkman, Jaap Hofland, Ruud Huldy en Paul Dekking ook de namen van Jos Thijssen en Jan van Wijngaarden tegen. Dit jaar zien we in het programma voor het eerst naast KI ook CL verschijnen.

Het jaar 1955 kwam "Per Luchtpost" onder het interim-regime van regisseur Ab van Vegten. Naast Jo Wolvers, Ruud Huldy, Jos Thijssen en Jaap Hofland zien wij het eerste optreden van Riet Kanters, Hans Isings, Viffie Kramers en L. Koot. Laatstgenoemde veraste tijdens een repetitie de medespelenden met de eerste praktische kunststoftoepassing van het KI: twee fraaie plastic voortanden (later op de TV nageaapt door Theo en Thea). Naar verluidt verliep de repetitie daarna moeizaam! Ten onrechte vermeldt het programma de souffleurspersoon niet want hij/zij was beter dan wie ook tot achter in de zaal te volgen!

In 1956 kreeg Coba de regietouwtjes opnieuw in handen en wel met Noel Cowards bekende klucht "Blithe Spirit" onder de Nederlandse titel: "Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet", een in dubbel opzicht "geestig" stuk, met Paul Dekking in de hoofdrol en Tonny Schepp als de grijze geest van zijn overleden eerste echtgenote. Die liet zich niet van haar zwevende stuk brengen, toen een kritische geest (met toneelkijker) uit het publiek riep: "*Je oortjes zijn nog rose van binnen!*". Dit stuk gaf ook het eerste (indrukwekkende) optreden te zien van Aletta Roest als spiritistisch medium en van Menny van Wijngaarden. Ook Jos Thijssen, Jo Wolvers en Ruud Huldy waren weer van de partij.

Leut met Pieter Lutz

Het einde van de Coba Kelling periode kwam met Pieter Lutz als regisseur van het blijspel "Op goed geluk", het eerste stuk waaraan ik ook als speler persoonlijke herinneringen heb. Mij zijn vooral bijgebleven de onuitputtelijke komische invallen van de regisseur bij het in elkaar zetten van de mise-en-scène. Het liefst speelde hij alle leuke scènes zelf voor en zijn acteer-plezier was meer dan aanstekelijk. Erger was het, wanneer hij een rol naspeelde op de manier van ons amateurs: dodelijk voor wie niet kon incasseren, maar uiterst leerzaam.

Naast Aletta Roest, Jaap Hofland, Mennie en Jan van Wijngaarden en Jos Thijssen liet de rolverdeling weer enkele nieuwe namen zien: Peter Reinouts van Haga, Hans Schijf, H.A. Waterman, Ankie Wolf, Kees Gerritsen, Jan Vos en Frido Ritter.

*"Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet", 1956
Tonny Schepp als geestverschijning van
de echtgenote van een schrijver (Paul
Dekking)*

*"Op goed geluk", 1957
Peter Reinouts van Haga, Aletta Roest en
regisseur Pieter Lutz*

Het tweede stuk onder deze regisseur was "Een feestelijke dag", uitgevoerd in 1958. Het programma spreekt voor het eerst van de feestavond van KI, CL en ETA van de NOTNO. Een mondvul, die uiteraard het zoeken naar een nieuwe naam heeft gestimuleerd.

Tonny Schepp, Paul Dekking en ik hadden dit stuk al voor een andere toneelvereniging (U.D. uit Schiedam) gespeeld in het kader van een toneelwedstrijd, die door U.D. was gewonnen en die Tonny de eerste prijs voor de beste hoofdrol en mij die voor de beste bijrol had opgeleverd, zodat wij hetzelfde stuk ook voor GONS dorsten spelen! Ik moest een Braziliaan uitbeelden en mijn toenmalige zwarte snor hielp mij daarbij, maar bij gebrek aan kennis van het Braziliaans sprak ik maar met een Hongaars accent. Dat is gemakkelijk: je legt het accent gewoonweg steeds op de eerste lettergreep! Een onvergetelijk hoogte-respectievelijk dieptepunt van de voorstelling (afhankelijk van de mate van betrokkenheid)

was mijn verspreking bij mijn verzoek aan Tonny om met haar dochter te mogen trouwen. Mijn tekst was: *"De weg naar de hand van de dochter gaat door het hart van de moeder"*. Ik begon echter met *"De weg naar het hart van de dochter..."* en zag Tonny verstijven uit vrees dat ik nu de hand van de moeder zou vragen. Wat ik daarna zei herinnert iedereen zich anders. Volgens mij: *"... gaat via de moeder"* maar Tonny houdt vol: *".... gaat door de maag van de moeder!"*!

In Houtrusthallen en Willemstraat

Tot dusver waren feest- en toneelavond steeds in het najaar gehouden. In 1959 lukte dat voor het eerst niet bijtijds, zodat de feestavond werd verschoven naar begin 1960, in de Houtrusthallen in Den Haag. Er was een bonte mengeling van sketches; van een door Kees Gerritsen (in gifgroen jasje) doorgezaagd weesmeisje (Bep Rutgers) en een act voor twee Heren (Henk Nijveld en John Nijssen) tot "Een dubbeltje voor de ereboog" van Carmiggelt; "Teddybears picnic" met Irene Ouwerschuur; "Dat mag niet" met Rietje Stadhouder en Jan Mulder en een "roze ballet" in UV-licht van onze huis-choreografe Bea Jacometti, waarin gedanst werd in zwarte maillots met fluorescerende strepen. Een hoogtepunt was het optreden van onze all-round pianist Piet van Velden die na zijn opkomst de onderdelen van zijn "concertvleugel" uit de zakken van zijn pandjesjas toverde, in elkaar zette en toen toonde, dat men ook op een speelgoedvleugel een fraai concert kan geven!

Een voor GONS gedenkwaardig moment was die avond de uitreiking van de eerste prijs voor een nieuwe naam voor de personeelsvereniging aan Arnold Presburg: een doos sigaren! Die naam, aanvankelijk alleen gebruikt door de toneelclub, werd, zoals bekend, later de officiële naam van de personeelsvereniging. Vanaf dat jaar werd het jaarfeest steeds in het voorjaar gevierd in plaats van in het najaar. In april 1961 was dat in de Willemstraat in Den Haag. Het programma vermeldt een toneelstuk "Mijn Lieve Schim" vóór de pauze en cabaret erna. Rolverdeling noch foto's daarvan zijn bewaard gebleven, slechts een uitbundig commentaar in TNO-Kontakt: "Hoe is het mogelijk, dat een biochemicus (Frido Ritter), die met moeilijke scheidingen opstaat en naar bed gaat (!) in staat is om een hoofdrol te spelen in het toneelstuk "Mijn lieve schim" op een wijze die ver uitgaat boven het niveau van amateurtoneel? Hoe kan een directie-assistente (Tonny Schepp) van een kantoor waar de atmosfeer van Centraal Station op spitsuur zich combineert met die van een overbezet gekkenhuis zo'n levendige lieve schim op het toneel zetten? En hoe kan een buitenlands fysicochemicus (Janeschitz) tijd vinden voor het spelen van een zware rol als arts van de schim? Hoe is het te verklaren dat een meisje (Lenie Kronshorst) de verleidelijke secretaresse kan spelen op een wijze die doet denken aan zekere filmsterren en er toch genoeg mee neemt in het dagelijkse leven als bibliothecaresse op te treden?" Als ik dit nu lees, denk ik dat wij bij verfilming zeker Oscars hadden gekregen!

1962 was het jaar van de zeemeermin "Miranda". GONS had met Corrie Spijkers een levenschte Lorelei in huis, die haar "Goldene Locken" niet bij de kapster hoefde te halen.

Onder regie van Pieter Lutz speelden naast haar Wim Kolstee, Paul Dekking, Karel Cromberge, Anja de Lima, Lenie Kronshorst, Heleen Dekker en Marjan van der Lecq mee.

GONS met Guido de Moor en Trins Snijders

In 1963 werd de jonge acteur Guido de Moor (door Tonny Schepp ontdekt bij de Haagse Comedie) vaste regisseur bij GONS. In dat jaar regisseerde hij "Vrouwen in Paniek", een stuk met uitsluitend vrouwen: Lenie Kronshorst, Truus Meijer, Irene Ouwerschuur, Wietske Boxem, Hanneke van Bommel, Tonny Schepp, Bep Baller, Ina Jongen en Marjan van der Lecq. Aangezien ik toen een jaar in Amerika zat kon ik het zelf niet zien, maar Truus schreef mij dat het een geslaagde uitvoering was. Dat het geen feministische coup binnen de GONS-gelederen betrof, bleek uit het feit dat naast de regisseur nog één man (Wim Kolstee) als souffleur in het programma stond!

In 1964 waagden we ons aan de bekende klucht "Oscar", waarin ik de rol van een rijke fabrikant mocht spelen, onder de plak bij echtgenote Wietske Boxem en vol zorgen over zijn gewiekste procuratiehouder Pieter van der Zee en over de affaire van zijn dochter Lenie Kronshorst met chauffeur Teun Frieling. Ook Hanneke van Bommel, Riet Bouman, Loes Meier en Bob Brederode droegen aan de verwickelingen hun steentje bij. De repetities in het kantoor van de ETA aan de Prinsegracht in Den Haag, onder leiding van Guido, waren een onvergetelijk, doorlopend feest! Gelukkig was de opvoering dat ook, zodat verschillende "uitkopen" in Den Haag en Rijswijk konden volgen.

1965 bracht een stuk van geheel ander karakter, in prachtige decors en met een grote bezetting: de thriller "Carlotta". Met Tonny Schepp in de titelrol speelden verder mee: Lenie Kronshorst, Loes Meier, Wietske Boxem, Bep Baller, Teun Frieling, Paul Dekking, Hans van Woensel, Karel Cromberge, Wim Kolstee, Pieter van der Zee en Frido Ritter.

In 1966 grepen we weer terug op het vrolijke genre met de komedie "Patagonium Uranium", voor de vierde achtereenvolgende maal geregisseerd door Guido de Moor. Hierin zagen we na vele jaren Ed Talman weer optreden en verder Wietske Boxem, Thea Kokkeler, Jan Schijf, Ineke van Lier, Hans Wessels, Hans van Woensel, Karel Eckhardt, Ruud Huldy en Frido Ritter. Zonder anderen tekort te doen, kan gezegd worden dat vooral de bijrolletjes van Karel Eckhardt als verhuizer en Hans Wessels als de mesjogge bioloog met zijn zeldzame plantje *Patagonium uranium* velen bijgebleven zullen zijn.

Een ander plantje, kattekruid, speelde een centrale rol in het volgende stuk, "Mis Poes", gespeeld in 1967 met Lenie Geleijns als de onder bepaalde weersomstandigheden in een kat veranderende Sandra. Begrijpelijkerwijze liet Guido deze keer de regie over aan zijn vrouw, Trins Snijders, eveneens van de Haagse Comedie. Verdere medespelenden waren Ed Talman, Ineke van Lier, Willy Verschoor, Tonny Schepp, Truus Meijer, Teun Frieling, Anja van Loon, Hans Wessels, Ruud Huldy, Hans van Woensel en J.B. Krebs.

Regisseur Guido de Moor speelt een scène voor

*"Patagonium Uranium", 1966
Hans Wessels met Thea Kokkeler en
het zeldzame plantje*

*"Carlotta", 1965
V.l.n.r. staand: Wietske Boxem, Loes Meier, Teun Frieling, Hans van Woensel,
Tonny Schepp, Lenie Kronshorst, Frido Ritter, Bep Baller, Wim Kolstee.
Zittend: Paul Dekking, Karel Cromberge en Pieter van der Zee*

In 1968 voerde Guido de Moor weer zelf de regie over "Soubrette", waarin Wim Wientjens zijn toneeldebuut maakte, met de piepjonge, maar zeer getalenteerde Riek Hofman als zijn uit Frankrijk meegenomen vrouwtje. Anja van Loon, Ruud Huldy, Leny Gelijns, Paul Dekking (invallend voor de zieke Jan Mulder), Willy Verschoor, Frido Ritter, Nel de Jong en Peter Nederveen completeerden verder de "cast". Een recensie in de Delftse courant heeft veel lof voor de keuze van het stuk en het spel van de acteurs en vindt dat het decor "uitmuntte door voorname allure".

*"Miss Poes", 1967
Lenie Gelijns als de kat-vrouw*

*"Soubrette", 1968
Wim Wientjens met Franse Soubrette Riek Hofman*

Hilariteit en absurdisme met Guus Hoes

In 1969 zagen wij het debuut van Guus Hoes (ook van de Haagse Comedie) als GONS-regisseur bij "Op blote voeten in het park", met Riek Hofman, Piet Klaase, Peter Nederveen, Jan Mulder, Ria de Zeeuw en Ruud Huldy. Of het aan het succes van het vorige stuk lag weet ik niet, maar ook dit stuk gaat over een jong echtpaar, na de wittebroodsweken intrek nemend in een hotel. Een avondje uit met de moeder van de bruid en hun bovenbuurman wordt aanleiding tot de eerste echtelijke twist, waarbij de prille echtgenoot op een koude winterdag de deur wordt gewezen. Balancerend op een rail boven het toneel strooiden de inspeciënten handenvol polyester "sneeuwbolletjes" uit, zodat de vloer na afloop vergeven was van de niet-smeltende sneeuw.

Eveneens onder regie van Guus Hoes volgt in 1970 het beroemde absurdistische stuk "De Kale Zangeres" van Ionesco, een parodie op het menselijk taalgebruik in een montage van groteske scènes. Niemand reageerde na afloop lauw op deze uitvoering: men was òf enthousiast over deze modernisering van het GONS-toneel, of men vond het onbegrijpelijke

onzin. De spelers (Truus Meijer, Theo van Veen, Riek Hofman, Ria Mantjes, Piet Klaase en Frido Ritter) hebben er overigens ontzettend veel plezier aan beleefd en hadden tijdens de repetities de grootste moeite om het gezicht in de plooi te houden! Tot mijn spijt was ik op de dag van de uitvoering ziek, maar met de rol in de hand -niet zo ernstig in dit absurde stuk- wist Wim Wientjens mij prima te vervangen.

*"Het Lijk is Zoek", 1977
V.l.n.r.: Anneke Kraakman, Frido Ritter en Theo van Veen*

*"De Kale Zangeres", 1970
V.l.n.r.: Truus Meijer, Piet Klaase en Theo van Veen*

1971 was het jaar van "Boeing-Boeing", het laatste door Guus Hoes geregisseerde stuk, uitgevoerd tijdens de grote avond, die deze keer gehouden werd in de studentensociëteit Phoenix. Stewardessenversierder Kees van Olst stak op een gegeven ogenblik buiten de tekst om een sigaret op om de tijd te rekken, toen zijn boezemvriend Piet Klaase de tekst volkomen kwijt was Toen de souffleuse door de zenuwen onverstaanbaar bleek kwam de tekst tenslotte uit de zaal! Daarna kreeg het stuk met de in- en uitvliegende Amerikaanse, Duitse en Franse stewardessen (o.a. Ria Mantjes en Thea van Oosten) onder het oog van de gediensgige Ria de Zeeuw weer de bij dit stuk passende vleugels!

Spelers en medewerkers aan Boeing Boeing, 1971
V.l.n.r. staand: Pauli van Santen, Karel Cromberge, Riet Bouman, Piet Klaase, Thea van Opsten, Ria Brouwer-Mantjes, Bep Baller, Kees van Olst, Theo van Veen; zittend: regisseur Guus Hoes, Ria de Zeeuw, grimeur Jiri Kurdiowski

Aanloop tot en sprong in de Musical

In 1972 vond de Grote Feestavond weer plaats in de Doelen, maar werd er in zoverre met de traditie gebroken, dat er een cabaretgroep "StepInStepOut" was ingehuurd en er tijdens het bal gelegenheid was te kijken naar een door GONS-leden gemaakte film.

Ook in 1973 was er -wegens voorbereiding van de grote Lustrum-Musical in 1974- geen toneeluitvoering. Er werd een "bewegingsgroep" op de been gebracht onder leiding van de Delftse danspedagoog Paul Eliazer en verder werd hard gewerkt en gespaard voor het lustrum.

In 1974 was het dan zover! Op 11 februari 1974 werd een auditie gehouden, waarop regisseur Jan Westerman, om tot een optimale rolverdeling te komen, de gegadigden voor een rol één voor één liet voorspelen en zingen! Tot mijn verrassing viel mij één van de hoofdrollen, namelijk die van bedrijfsleider Frieltjens (!?) ten deel! Over de uitvoeringen (in Delft, Zeist en Apeldoorn) zal ik niet uitweiden.

Het GONS-toneel herleeft met Jan Westerman en Huub Jansen. In 1975 waren de stofwolken van de musical opgetrokken en was er weer een feestavond met toneel, en wel de

"Polyester Polka" onder regie van Huub Jansen, adviseur van het Nederlands Centrum voor Amateurtoneel. Theo van Veen speelde er op een onvergetelijke wijze de rol in van de componist van "jingles", die een reclame-melodietje moest maken voor polyester. De overige rollen werden gespeeld door Ria Brouwer-Mantjes, Marjan Slotboom, Anneke Kraakman, Ange Lijkwan, Teun Frieling, Jan Schijf, Gerard Roozendaal en Frido Ritter. Kees Nederveen zorgde voor de polka-compositie. TNO-Kontakt schreef erover: *"Dit doldwaze stuk werd met zoveel flair en kundigheid opgevoerd, dat de goedgevulde zaal grandioos genoten heeft. Ditmaal waag ik het te schrijven: niet omdat collega's zitten te kijken naar toneelspelende collega's, maar wèl omdat ik mij niet kan voorstellen, dat beroepsspelers het stuk nòg beter hadden kunnen brengen"*.

Het laatste GONS-toneeljaar waaraan ik nog persoonlijke herinneringen heb is 1977, toen onder regie van Jan Westerman "Het lijk is zoek" werd gespeeld. In deze klucht, waarin Marjan Slotboom, Ange Lijkwan, Fransje de Meijere, Anneke Kraakman, Theo van Veen, Teun Frieling en Frido Ritter een rol was toebedeeld, moest op een gegeven ogenblik een pistoolschot vallen. Het pistool wilde echter niet afgaan, zodat het lijk niet zozeer zoek als wel levend dreigde te blijven. Riet Bouman voorkwam dat echter, door vanachter de coulissen "Pang" te roepen, zodat het stuk met (schijn)dood "lijk" verder gespeeld kon worden! Het "lijk" neemt de beschrijving van de toneelactiviteiten hierna van mij over.

Nevenactiviteiten van de toneelgroep

Hoe serieus onze toneelgroep soms bezig is geweest blijkt onder andere uit het feit, dat velen de toneellessen van Froukje de Waard hebben gevolgd en Riet Bouman en ikzelf in de jaren 1964-1967 meededen aan de "Basisopleiding voor Amateurregisseurs" en dat met een "Getuigschrift" hebben afgesloten. Een speciale herinnering: onze leraren Arend en Teunke Hauer hebben slechts één keer een lesavond overslagen en dat was toen hun zoon Rutger (ja, dié!) examen moest doen voor de toneelschool!

Dankbetuiging

Dit overzicht kon tot stand komen dankzij het -al dan niet telefonisch- kraken van de computerbestanden in de grijze cellen van: Tonny Schepp, Paul Dekking, Ruud Huldy, Piet van Velden, Riet Bouman, Piet Klaase, Truus Meijer, Teun Frieling, Corrie Spijkers, Pieter van der Zee, Ria Mantjes en Ed Talman. Het was een feest ze weer allen te spreken en ik hoop allen op de lustrumreceptie daarvoor persoonlijk te kunnen bedanken!

Frido Ritter

Toneel '77-'88

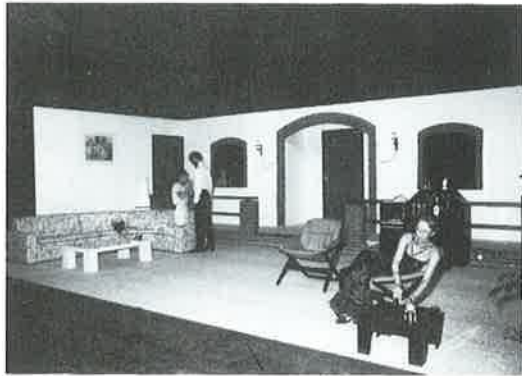
Ik ben van na de oorlog en de musical. Maar net zo goed als ik me kan herinneren hoe ons gezin op 't dak stond te juichen toen er een voedsel-dropping was, kan ik me nog levendig de confetti voor ogen halen die uit Teun Frielings hoge hoed kwam bij de laatste voorstelling van de musical en de gastarbeiders wier verblijfruimtes onze kleedkamers werden, in Zeist. Ben ik zo bevattelijk voor goed vertelde verhalen, of heeft de herhaling van 't vertelde hier mee te maken? Ik denk dat het voor een groot deel het laatste is, want wat waren deze TNO-ers vol van hun musical, wat hebben ze gezweten op hun dansjes en genoten van hun succes. Succes, dat hadden ze en dat heb ik niet alleen van de medespe- lenden vernomen.

In 1976 ben ik bij TNO komen werken en bij mijn sollicitatiegesprek werd me naar m'n hobbies gevraagd en ik vertelde dat ik graag toneelspeelde en aan cabaret had gedaan. Deze informatie bleek onmiddellijk doorgegeven te worden aan GONS en nog voor 't eind van het jaar vroeg Riet Bouman me of ik soms mee wilde doen aan een stuk dat ze in 1977 wilden spelen. Dat was: "Het lijk is zoek" van Raymond Dyer onder regie van Jan Westerman. Aan dit stuk deden Teun Frieling, Piet Klaase, Anneke Kraakman, Ange Lijkwan, Ria Mantjes, Frido Ritter, Marjan Slotboom en Theo van Veen mee. Riet Bouman was de inspeciënt en schoot zeer deskundig dood. Alleen op de avond zelf deed het pistool het niet, dus riep ze "pang." Ik was het slachtoffer en had erg veel moeite om me na deze anticlimax als lijk te gedragen. Gelukkig lag ik achter een bank. Gerda van Veen was onze souffleuse en zat in een heus hokje voor op het toneel van de Doelen. Het decor was door onder andere John van Oostrum en Herman de Cock gemaakt en als belangrijk decorstuk was er een schitterende 'gebeeldhouwde' kop piepschuim, gemaakt door Jesus Tortolero. Er waren toen wel drie toneelknechten in de Doelen die tot onze dienst stonden. In later jaren was dat er nog maar één die in de loop van de avond, dankzij het gratis GONS-bier, steeds luidruchtiger werd en onbekwamer. In 1978 hebben we, in plaats van een toneelstuk, cabaret gedaan op de Grote Avond, dat was toen bij Van der Lee. In 1979 werd het stuk "Dwaasheid heeft haar eigen recht" van John Patrick opgevoerd. Door ons is het echter Beregek genoemd. Het speelde in een tehuis voor prettig lichtgestoorde mensen en had een grote bezetting te weten Janny van Arkel, Riet Bouman, Piet Klaase, Ria Mantjes, Ine van Moorsel, Jan Schijf, Angèle Tieman, Theo van Veen, Piet Verhoeve en Wim Wientjens. Teun steunde ons achter het toneel en zorgde voor de speciale effecten. Jan Westerman had de regie. Wat een vrolijke dwaas was dat toch en dol op dansjes en liedjes, tot groot onge- noegen van Theo van Veen die deze vorm van theater haatte. Na afloop van de toneel- repetities gingen we altijd met een stel het café in. Eerst was dat bij Bob (bij 't oude fiet- sersbruggetje) en toen dat niet meer bestond (overigens niet onze schuld) gingen we naar het Kaperschip op de Markt, niet een echt leuke kroeg maar meestal was 't er zo rustig dat ons zeer luidruchtige gezelschap er niemand stoorde en bovendien hadden ze eens per week een pinda-avond. Om een uur of één 's nachts reed ik met onze regisseur mee terug naar Amsterdam, waar ik toen nog woonde, en de volgende morgen om kwart over zeven

stond ik weer bij de tramhalte op weg naar het station en Delft. Tegen de tijd dat de opvoering naderde hadden we drie van dit soort avonden in de week en als het zo uitkwam repeteerden we ook nog op zaterdag of zondag. Slopend was het maar ik viel af zonder er moeite voor te doen en dat was nog nooit gebeurd. Tegenover deze drukte stond ontzettend veel lol en gezelligheid. Voor we gingen repeteren aten we altijd met elkaar, of bij Assie (Chinees voor alstublieft) of bij één van ons thuis.

"Het Lijk is Zoek", 1977
Ange Lijkwan en Teun Frieling

De decors zijn altijd zeer goed verzorgd

In 1982 trad er een geheel nieuwe groep aan. In de tussenliggende twee jaar was de Grote Avond op een andere manier gevierd, maar nu leek het het GONS-bestuur wel leuk om weer eens met een toneelstuk te komen. Er kwam een andere regisseur, Peter van Leeuwen, zeer bekwaam en zeer gedisciplineerd en het eerste stuk dat we onder zijn leiding instudeerden was "Foei toch Frances" van Yvonne Keuls. Trudy van As en Arie Draaijer waren daarin de kinderen van Jacob Bouma en mijzelf, en verder deden Magda Kerkhoven als liefje van Jacob en Paul Stinis als minnaar van mij mee; uiteindelijk trouwden ze met onze kinderen. Alles is mogelijk op het toneel. In dit stuk speelde Jan Jonker een onvergetelijke rol als butler en zijn bakkebaarden waren echt. In 1982 ging ook een nieuwe decorploeg van start, die werkelijk vakwerk leverde. Schitterend gemetselde togen en balustrades die dankzij de degelijkheid vele jaren meekonden in steeds weer gewijzigde vorm. We hadden toen ook mooie meubelen ter beschikking van Hulshof; een feest om in te spelen en naar te kijken. De decors leverden dan ook vaak een open doekje op. Adri van der Waal was onze souffleur en Hans de Groot de regie-assistent (eveneens leidde hij de decorploeg en deed verder alles wat nodig was). In dat jaar hebben Arie, Adri en ik een

vergelijkend schnitzel-onderzoek gedaan voor we aan de repetities begonnen, maar de uitkomsten van deze eettentkeuringen zijn nooit gepubliceerd.

1983. De "Babysit" van Bob van Leersum. Een blijspel in twee bedrijven. Zo staat het op de omslag van het boekje en ook dat jaar slaagde Peter van Leeuwen er weer in van een ongeregeld zootje een team te maken. Het publiek maakte bovendien kennis met nieuwe acteurs, te weten Hans Driever en Fer van der Wouwer. In dit stuk was ik met Jan Jonker getrouwd, Trudy van As was onze dochter, Hans haar vriend, Marjan Slotboom en Paul Stinis hadden ook wat met elkaar en Fer was een onvergetelijke telefoonmonteur (Larry met de gouwe vingers).

"Wie is de moordenaar", 1984

*V.l.n.r., achter: Peter Kluijt, Jan Jonker, Adri van der Waal, Peter van Leeuwen (regisseur)
midden: Magda van Kerkhoven, Fer van de Wouwer, Fransje de Meijere; voor: Hans Driever, Trudy van As, Marjan Slotboom en Wim van Gils*

In 1984 hebben we het stuk "Een moordenaar in de groep", een thriller van Philip King en John Boland gebracht. Ik zal de inleiding van het stuk voor u overschrijven: "Het kale toneel in de verenigingsruimte van een kerkgebouw, op een avond in februari, om kwart over zeven. Enkele tafeltjes en een klein praktikabel staan tegen de achterwand geschoven. Vurehouten stoelen zijn ernaast opgestapeld. Het toneel is vrijwel geheel in het duister gehuld, het enige licht is afkomstig van een zwak, vuil gloeipeertje dat aan een snoer vanaf de zolderbalken komt. Met de rug naar de zaal zit een duistere figuur." etcetera. etcetera. U merkt dat het een spannend stuk was. Mijn eigen opkomst werd als volgt beschreven: "Na een volgende pauze komt Margaret Stephens op van links. Zij is een aantrekkelijke vrouw van tussen de dertig en vijfendertig jaar, hoewel dat in het zwakke licht nog niet opgemerkt kan worden". Ik kan me niet meer herinneren of we die avond ooit vol licht hebben gehad. Wel weet ik dat Peter Kluijt een onvergetelijke rol heeft gespeeld als inspeciënt annex

moordenaar naast reeds vertrouwde coryfeeën als Trudy van As, Hans Driever, Jan Jonker, Magda Kerkhoven, Marjan Slotboom en Fer van de Wouwer. Adri van der Waal was weer onze souffleur en Wim van Gils de assistent van de regisseur. Een decorploeg hadden we dat jaar niet nodig en dat heeft het publiek niet echt gewaardeerd, want het oog, dat ook wat wil, had toen niks.

In 1985 speelden we een stuk waar ik als Agatha Christie fan bijzonder blij mee was namelijk "De Muizenval". Tot mijn verbazing blijkt het pas in het seizoen '88/'89 voor het eerst door een professioneel gezelschap in Nederland te zijn opgevoerd, terwijl het toch al decennia lang volle zalen in Londen trekt. Ik denk dat in ieder oprecht amateurgezelschap dit stuk toch wel op zijn repertoire heeft staan. Zelf zijn we, nadat we het opgevoerd hadden, gaan kijken naar een ander gezelschap en dat deed het slecht, volgens ons. In dit stuk komen heel wat geschifte personen voor naast Christopher Wren (Peter Kluijt) en mevrouw Boyle. Deze vrouw, een echt kreng, werd heel indrukwekkend gespeeld door Marjan Slotboom. Niemand vond het erg dat ze het slachtoffer werd van moordenaar/pseudo-inspecteur van politie Hans Driever, die dat jaar mijn broer bleek te zijn. Magda Kerkhoven en Paul Stinis waren een lief, pas getrouwd stel, Fer van de Wouwer een echte Italiaan en Jan Jonker een goede Major Metcalf. Ik denk eigenlijk dat Jan in werkelijkheid ook een creatie van Agatha Christie is. Peter van Leeuwen voerde weer op voortreffelijke wijze de regie en als assistente had hij Francesca Estourgie, toen nog de vriendin, later de echtgenote van Hans Driever. Ik moet bekennen dat ik, omdat de decorploeg vaak buiten ons gezichtsveld zeer druk aan het werk was, niet zo goed meer weet wie waaraan meegewerkt heeft. Wel weet ik dat zonder Hans van Vliet en Ton Zeegers er niet veel tot stand zou zijn gebracht en in de jaren daarvoor hielpen ook Frans Langeweg en Arie Draaijer. Heel veel van de stukken die we gespeeld hebben vonden we bij eerste lezing maar zozo, maar door de visie die de regisseur (Peter van Leeuwen) had op de karakters en het verhaal, ging alles steeds meer voor je leven. Als hij voor ging spelen hoe iemand moest lopen, boos of vertwijfeld moest zijn, kregen een heleboel scènes een heel andere lading dan dat je bij alleen maar het script lezen zou denken. Wat een inconsequente karakters en onsamenvangende handelingen zou je krijgen als je alleen de spelers hun gang zou laten gaan. Al die keren dat Peter regisseerde had hij een voortreffelijke grimeuse voor ons in de persoon van Irma den Hollander. Beiden zijn lid van de toneelvereniging Odia, die wij in de loop der jaren als een soort zustervereniging zijn gaan zien.

Na een paar jaar spannende stukken te hebben gebracht, bleek het in 1986 weer tijd te zijn voor een echt blijspel. Dit werd "Een beeld van een man" van de hand van J. Hemmink-Kamp. Een rasechte komedie. De regie werd dat jaar gevoerd door Riet Oosterman, die dit stuk al bij verschillende andere gezelschappen had ingestudeerd; Kees van Noort soufleeerde. Het werd een groot succes; een onverslaanbare rol van Paul Stinis als standbeeld Napoleon; raar personeel met slaapmutsen en al uitgebeeld door Marjan Slotboom en Peter Kluijt; een schattig sproeterig tuinjongetje gespeeld door Trudy van As; baronnen en baronessen waaraan de jarenlange inteelt was af te zien waren rollen voor Jan Jonker, Hans

Driever, Doris Albers en mijzelf, Magda als voortreffelijke huishoudster en Fer als kok, hoewel ik niet geloof dat hij ooit iets klaargemaakt heeft.

*"Een beeld van een man", 1986
Magda Kerkhoven en beeld Paul Stinis*

*"De terugkeer van mevrouw
Sauvage", 1987
Marjan Slotboom en Peter Kluijt*

1987 was het jaar voor "De terugkeer van mevrouw Sauvage." Geschreven als vervolg op de "Dwaasheid heeft haar eigen recht" (Beregek) dat we in 1979 opgevoerd hadden. Nu ik de lijst van patiënten Ada de Wit, Fer van der Wouwer en Monique Velt, mevr. Sauvage Marjan Slotboom, dokter Cees van Noort, zuster Magda Kerkhoven, hippie-indringers Trudy van As en Peter Kluijt en agent Jan Jonker eens goed bekijk, valt me op dat al deze mensen niet meededen bij de opvoering van Beregek. Hoewel het misschien leek of steeds dezelfde mensen de toneelstukken op de Grote Avond verzorgden, blijkt het toch steeds een behoorlijk wisselend gezelschap geweest te zijn. Ook dit stuk, dat ondanks de drukte van de indringers en gekkigheid van de patiënten een heel poëtische inhoud heeft, stond onder leiding van Riet Oosterman.

In 1988 gebeurde er, wat mij betreft, iets heel bijzonders. Ik heb toen het stuk "Een huis vol herrie" gezien vanuit de zaal (van de Kleine Schouwburg in Rijswijk) en ik heb me gek gelachen. Wat was het leuk om te zien wat anderen ervan maakten, om regie-aanwijzingen te herkennen en fouten die jezelf maakte. Als ik niet objectief kan oordelen over alle

stukken waaraan ik zelf meegedaan heb, kan ik dat ook niet over dit eerste stuk waaraan ik niet meedeed; bij voorbaat vond ik alles leuk en 't was ook leuk! Peter van Leeuwen had weer de regie en de rollen werden gespeeld door Jan Jonker, Peter Kluijt, Suzy Maljaars, Michel Nielen, Elma de Ronde, Anja Schipper, Astrid Sitskoom, Monique Velt en Fer van de Wouwer.

En nu is 't 1989, een jubileumjaar en weer een musical ofwel een operette. Ik zal weer in de zaal zitten en genieten, ik zal net zo'n dankbaar publiek zijn als wij altijd gehad hebben. Ik hoop in de komende jaren nog vaak aan uitvoeringen mee te mogen doen, want ondanks het feit dat het hard werken is en veel spanningen met zich meebrengt, zijn de avonden waarop het zaallicht dooft, iedereen toi, toi, toi zegt, het doek opengaat en de eerste zin met onvaste stem wordt gesproken, avonden om niet te willen missen.

Fransje de Meijere

CABARET

Voorwoord

Door Riet Bouman wordt de geschiedenis van het cabaret uitgebreid beschreven. Er is een samenvatting gemaakt van het gedeelte dat gereed was op het moment van het samenstellen van dit boek.

De volledige tekst van Riet, die de periode van 1957 tot 1977 beslaat, zal als aparte uitgave worden uitgebracht.

Jan Jonker geeft een overzicht van het cabaret vanaf 1982

Het begin

Vrijwel direct nadat ik op *15 september 1954* in dienst trad van TNO werd mij gevraagd of ik een surprise wilde maken voor een collega en zo mee wilde doen aan het Sinterklaasfeest in de Simonsstraat. Kinderachtig! Er bestond blijkbaar een personeelsvereniging (zonder naam), maar ik had niet de indruk dat veel mensen naar de georganiseerde festiviteiten gingen.

De lichting *1955* van de analisteninstituten gaf een grote uitbreiding aan het aantal van mijn directe collega's, enthousiaste jonge meiden met een vers diploma en die, net als ik, het echte werk nog moesten leren. We vormden een hechte ploeg op zaal CLI en organiseerden in november 1956 bij één van de collega's thuis een avond. Iedereen moest daar iets doen. Het kon zijn een stuk muziek spelen, een gedicht voordragen, kortom, iets "kunstzinnigs". Maar ja, welk gedicht moest je daarvoor kiezen? En zo is het gekomen.

Oorspronkelijk waren die liedjes bedoeld voor eigen gebruik, maar na het feestje werden ze, onder het mengen, roeren en destilleren, luidkeels op zaal gezongen. Aletta Roest van CLII, ergens boven op de Julianalaan, hoorde ze en vroeg ons ze op het Sinterklaasfeest te zingen. Daar voelden wij niets voor. Aletta deed het daarom zelf met haar collega's en zij beleefden veel plezier aan hun optreden. Zij begonnen me te bewerken om meer te schrijven. Aletta, die ervaring had met het Leids studentencabaret, zei: "We moeten een cabaret maken". "Hoe moet dat dan? Dat kan ik niet". "Dat kan je wel, je moet gewoon een paar liedjes schrijven en dan gaan we oefenen en dan" En zo ging het verder.

In *1957* was het eerste Sinterklaascabaret. Thema: "Gebrek aan ruimte". Het hoofdgebouw van de TH, waar wij "ingekwartierd" waren, werd steeds voller. De TH groeide, TNO groeide. Maar de TH had het meeste geld en nam steeds meer ruimte van TNO af, ging verbouwen en verfraaien en kreeg een mooi gebrandschilderd raam in de hal. Bij dat raam een gezellig zitje met prachtige stoelen. Wat vonden wij, TNO-ers, dat allemaal overdreven. Op

het toneel nemen Jeanne Ydema, Jenny van Gemenen, Ineke Oele, Riet van Duykeren, Wim van Vliet, ... Gout, Els Stoel, Aletta Roest en nog een stel anderen deze situatie op de hak in een sketch waarin steeds meer mensen in één ruimte moeten werken. Zij worden stuk voor stuk uit hun geliefde lab verjaagd door de TH-man die met hamer en beitel, boormachine en steiger rondwaart.

Op het laatst, stijf tegen elkaar aan staand, in een kringetje moeten schuiven om bij de telefoon te komen. En die PV, wat valt dat mee! Wat hadden we plezier!

In 1958 hebben we een modeshow opgevoerd. Vooral de praktische kant van de kleding werd belicht. Zo was er een plastic jurkje om over je vieze lab-kleren te doen als je ploteling mee uit eten werd gevraagd en een betonnen harnas om veilig te werken, want in die tijd was er nogal eens een brandje, soms een explosie; een pak met gele stippen om ongemerkt met gele stip gemerkte boeken uit de bibliotheek te smokkelen; zwemvliezen en duikerbrillen om veilig de altijd onder water staande gang naar de kantine door te zwemmen en een bezoeker kreeg een kaart met lamp om zich een weg te zoeken in de wonderlijke bouwsels van TNO op de Julianalaan. Tot ongeveer tien uur dansten de bazen met hun analisten maar om elf uur was het zeker afgelopen. De volgende dag, vrijdag, moest er weer gewerkt worden. Bovendien moest iedereen met het openbaar vervoer of op de fiets naar huis. Alleen professor Staverman had een Volkswagen Kever en meneer Van der Neut een Fiat. Academici moesten of met de fiets of met een auto op TNO komen, niet met een bromfiets. Analisten mochten dat wel, een bromfiets konden ze toch niet betalen. Het gevoel van saamhorigheid was zeer groot onder de analisten. De bazen stonden daar volledig buiten. Dat was het andere kamp. Zo was het

In februari 1960 was er een groot feest in de Rotonde van Houtrust op Scheveningen. Er werd een éénacter opgevoerd en na de pauze een soort show. Wij noemden ook dat cabaret, maar ik geloof niet dat het dat was. De schets "Een dubbeltje voor de erepoort" was een bewerking van een verhaaltje van S. Carmiggelt. De heren Nijsen en Nijvelt speelden dat. Femmy Sorel deed een tekst van Annie M.G. Schmidt en zong een Engels liedje met een Frans accent. Dat laatste alleen op de generale repetitie. In zijn ijver en haast om de vaart in de voorstelling te houden, liet Teun Frieling het doek opentrekken toen Femmy, net verkleed in een zwierig jurkje en charmant hoedje, met de microfoon die we sinds een jaar hadden opkwam om haar liedje vóór het doek te zingen. Meneer Van Velden had het voorspel al ingezet. Achter het doek stond de volgende troep klaar. Femmy ging soepel af in de plooiën van het opvallende doek en Van Velden ging soepel over in het voorspel van het volgende lied. Maar Femmy was boos. Maar het was gebeurd en de show must go on!

Gerritsen van de ETA trad op als magiër en zaagde Bep Rutgers doormidden. De droom van Irene Ouwerschuur is echt beroemd geworden. Juffrouw Jacometti deed daarvan de choreografie.

We willen dat de PeeVee een naam krijgt. Voor de avond in Houtrust is daarom een prijsvraag uitgeschreven. Er is één inzending, van Presburg: Gezamenlijke Ontspanning Na Speurwerk; afkorting: GONS. Eerste prijs gewonnen door Presburg! Van nu af aan wordt er geGONSd, geOnderGONSd en geNaGONSd, enz.

Het circus TONECK wordt in *december 1960* opgevoerd. Ik zie veel leuke foto's, maar vind geen teksten. Wèl een programma! Dat is héél bijzonder.

Circus Toneck 1960

Op de foto die ik van het cabaret van *december 1961* heb staat Irma, een secretaresse. Voor de eerste keer doet iemand uit die groep mee. Er was een scheiding tussen analisten en de dames van het secretariaat. Irma heeft dat doorbroken. Ik zie ook iemand van de ETA. Jaques Pels deed mee. Hij kon absoluut niet zingen en de maat houden nog minder, maar dat hinderde hem en ons niet enthousiast een solo te doen.

Greetje Huysman, onze beste zangeres uit die tijd, zong een liedje over het nieuwe labje waar ze in gedachten lekker ruim, en wie doet je wat, te schrijven zat. Op de achtergrond prijkt een tekening van het nieuwe gebouw: in onze ogen een luchtkasteel! Karel Cromberge vertelde een verhaal waarin veel namen van TNO-ers verwerkt zijn. Ik herinner me nog dat er ergens veel Schors en Schwarzl op de grond lag en dat er zeven Velthoentjes in de sloot dreven. Karel was onze eerste echte conferencier.

Op de foto van het *Sinterklaasfeest 1962* maken analisten koude schotels klaar. De stampot gaat blijkbaar vervelen. Ik herken Ria Hoogweg, Willy Roes en Bep Baller. Alweer een ETA-man, Oostveen (hoe was zijn voornaam?), doet mee aan het cabaret. Karel zingt dat we weer door de hoofdingang willen en: "De directeur loert op de trap, nee hoor, dat zong ik voor de grap". Nu ging inderdaad het gerucht, dat een onderdirecteur bovenaan de TH-

trap keek wie er te laat kwamen. De welvaart slaat toe, er zijn parkeerproblemen. Karel zegt: "Er zijn maar twee vragen populair bij TNO: "Wanneer krijgen we salaris en waar kan ik mijn wagen wegzetten!". Greetje zingt een mysterieus liedje over ontmoetingen van een hij en een zij bij de koffie-automaat. Er wordt geen naam genoemd, maar uit het applaus begrijpen we dat iedereen weet over wie het gaat. Een botsing tussen twee auto's wordt bezongen: een man die in z'n eentje al in zijn Eendje zat, botst tegen z'n baas in zijn VW-tje. De eenzame man werd afgeleid door een fietsend meisje. Ook hier geen namen, die noemden wij niet. Maar iedereen wist wat er gebeurd was.

Kees Nederveen had een bijzonder muziekinstrument gemaakt: een blaasorgel. Hij kon er prachtig jankerig op spelen en dat inspireerde Oostveen en mij tot het maken van een smartlap. Ik kan Kees nergens op de foto's vinden. Hij heeft er wèl gestaan met het orgel voor z'n buik. In het slotlied lijken we al wat huiverig te worden voor het nieuwe gebouw en dat we daar niet ongelijk in hadden zou later blijken.

Op de nieuwjaarsbijeenkomst in *december 1963* begint Oostveen in de rol van instituutsdirecteur aan zijn toespraak. Hij zal voortaan het hele personeel toespreken en niet meer een aparte bijeenkomst houden voor academici. Het duo Hanneke van Bommel en Ineke de Jong zingt over leren in TNO-tijd, waar de oudjes van rond de vijftientig jaar reuze kwaad om werden. Teun zit in het semi-permanente gebouwtje, in de volksmond "de barak" genoemd, en beklaagt zich over de afwezigheid van een koffie-automaat.

Dan volgt de conference van Karel. Hij wordt onderbroken door een Italiaanse gastarbeider bij de Cemsto, die een salariszakje van een TNO-er heeft gevonden. Karel vertelt dat die zakjes van uienchillen worden gemaakt: Telkens als je erin kijkt, springen de tranen je in de ogen.

Na weer een stukje nieuwjaarstoespraak zingen Jan, Hanneke, Kees en Ineke een danklied aan de N.O. voor alle goede dingen die er komen: zoals voor labjassen en voor reisvergoeding voor ongehuwden om elke maand hun ouders te bezoeken. Het klinkt nogal ironisch. Ze eindigen ermee dat ze nog niet voor die tien procent salarisverhoging hoeven te bedanken. Maar dat is een vergissing. De directeuren van de GONS-instituten kondigen direct na het cabaret die salarisverhoging aan. Een geweldig feest breekt los!

Op *30 mei 1964* is in de theetuin "Meyendel" op Wassenaar een MODESHOW-CABARET. Het gaat nergens over TNO maar uitsluitend over MODE. Het is een openbare gelegenheid en de vuile was hang je niet buiten! Het is een heel gezellige dag. Er is ook een kinderparty voor TNO-kindertjes van vier tot twaalf jaar. Met attracties onder bevoegde leiding. Wat zijn we voorzichtig en verantwoordelijk! Op de foto zie ik de kinderen in een Jan Plezier, getrokken door twee schimmels.

Op het Sinterklaasfeest van *1964* wordt het speurhondje geboren, ontworpen door Udo Spitsbergen. Leny Gelijns oefent om de hondjes zo snel zij kan op een groot vel te tekenen.

Dat lukt haar tussen de dertig en zestig seconden. Bravo! Haast elk liedje illustreert ze.

Slotoptreden cabaret 1964

1965. Het cabaret wordt voorzichtig wat kritischer. Joop van Ham maakt een lied waarin hij zich afvraagt of de normalisatie van glasverbindingen gelukkig maakt. "In Suja TNO-ertje" zingt Thea Kokkeler onder andere dat memo's geen zin hebben. Zowaar bespot Teun de directeuren in een traditioneel geworden smartlap.

De zaal wordt ook niet meer met **u** aangesproken.

De kantine-meisjes, de echte, onder wie Ineke van Lier, beklagen zich over het feit dat in de kantine de Cemsto niet schoonmaakt: "Wij boenen zelf onze vloeren, want dat wil de commissie". Dat klinkt democratisch! Maar ja, de commissie zal daar zelf ook niet zo veel zin in gehad hebben.

Op de melodie Shame and Scandal zingt Lenie Kronshorst over buitenbeentjes binnen TNO.

1966. Het cabaret "Afbouw en Opbraak" gaat over Zuidpolderlusten en -lasten van Zuidpoldergasten. We hebben ons lab op de Julianalaan gesloopt, werkelijk gesloopt! De waardevolle dingen in kisten gepakt en verhuisd naar de Zuidpolder en de voor TNO niet meer bruikbare zaken min of meer georganiseerd mee naar huis genomen.

Gemaskerd als dieven zingen we, nog op de Julianalaan:

Vezelplaten, stopcontacten, schroef je heel voorzichtig los,
 Lekker jatten, al die latten. De TH is wèl de klos.
 't Is aanstekelijk, 't is een ziekte, het verbrandt je als een vuur,
 Verhuisneurose, jatpsychose. Geen geweten op dit uur.

De sloopploeg van de TH 1965 met o.a. Leen van Valen, Lenie van der Leest, Dicky Geuze en Pieter van der Zee

Cabaret 1966, met Jan Mulder, Wil Verschoor, Greetje Juysman, Cees van Olst, Hans Kock, Lenie Kronshorst en Joop van Ham

Ook tijdens de bouw van het nieuwe gebouw, zo gaan de verhalen, is veel gestolen: WC-potten, koperen leidingen, wasbakken en noem maar op. Niet door TNO-ers voorzover ik weet.

Het Analytisch Centrum is ingelijfd vlak voor de verhuizing.

Door die inlijving kwam lang niet iedereen in de voor hem geplande ruimte terecht en moesten er opnieuw voorzieningen worden aangebracht. In het slotlied zingen we: We hebben een eigen lijn en als de dag erop zit, brengt de bus je naar de trein. Dat slaat op de speciale bus voor TNO-ers. Gelukkig raak je aan een benauwde staanplaats wel gewend.

Door persoonlijke omstandigheden, doe ik een aantal jaren niet mee aan het cabaret. Arie Kemper neemt de regie over.

In 1968 komt de koning van Lombardijen het Zuidpoldercomplex officieel openen. In de gangen zijn plantebakken neergezet en je mag niet meer naar de WC, alleen ergens ver weg, op een plaats waar de koning zeker niet moet! Overal wordt geпоetst.

De aanspreektitel van de vorst is: Sire van een koning. Als hij komt wordt hij overdreven eerbiedig toegesproken door de "directeur": Wim Wientjens (hoofddirecteuren hadden we nog niet). Pieter van der Zee, als koning, bedankt. Hij heeft geen accent maar zijn taalgebruik is toch vreemd. Hij gebruikt termen als: recht aangenaam, groot vergenoegen. Hij roept, als hij een stuk gebouw hoort instorten: "Donderweder, dat is ja schade". Dan verklaart hij het gebouw, groot en onverwoestbaar..... lekkage..... in elk geval groot, voor geopend, met een hamer slag (kwak, kathedr zakt in elkaar).

Tijdens de rondleiding prijst de koning de opzet: "Ik moet zeggen, ik vind het zeer economisch, één administratie, één onderhoudsafdeling, één grote kantine". Maar de AD-man moet vertellen dat het CL uit zuinigheid een eigen kantine heeft ingericht in het Trappenhuis, met eigen champignonsoep en eigen slaatjes. Jan Mulder zingt hierover een lied. Het slotlied is een klapper: Er wordt een file gevormd door de cabaretploeg. Ze hebben autosturen in de handen. Om het vroeg weggaan van medewerkers tegen te gaan mag de echte portier om precies kwart over vijf de slagboom open doen. Iedere dag staat er een snel groeiende rij auto's voor de poort.

1969. Er is een machtsvacuüm geweest in de GONS besturing. Daardoor is het cabaret nu onvoorbereid begonnen. Een tekstvergadering op het podium moet uitkomst brengen. In telegrammen worden de onderwerpen op een rij gezet, die later uitgediept kunnen worden. Een voorstel om te demonstren: vòdr of tegen de vakbond, vòdr of tegen de *ondernehmensraad* wordt direct uitgevoerd. Op de melodie geen woorden maar daden zingen ze geen daden maar woorden. Op één van de meegevoerde spandoeken staat : JIJ + TITEL = U.

Vanaf dat moment hebben alle Dr's en Drs-sen een voornaam! Maar als je iemand altijd meneer hebt genoemd, stap je daar niet zomaar vanaf. Dus een aantal academici blijft "meneer".

De beoordeling is traag en het beleid te vaag. Het overleg dat duurt te lang hebben de bonden ook gezegd. De medezeggenschap bij TNO is toch nog altijd te slecht!

Omdat we ons salaris niet meer contant, maar op een door de organisatie gekozen bank overgemaakt krijgen, klapt Karel een bord BANK VAN MEES EN HOPE om met de woorden: "Ook al zo'n bank, waar we niet om gevraagd hebben!" Hij vindt dat we zoveel moeite moeten doen om ons geld in handen te krijgen. Ja de inspraak leek meer op buikspraak. Er was geen overleg geweest. Had het cabaret invloed? In ieder geval mochten wij na dit lied zelf de bank aanwijzen waar we ons geld op gestort wilden hebben.

Zei ik het al niet eerder? Het cabaret wordt kritischer! De ideeënbus van het CL wordt op de hak genomen. Teun hoort Schors al zeggen met de stem van de Raaf: "Er zullen alleen maar klachten in komen".

Ria Mantjes wordt geroepen en het slotlied breekt los: Geef ons ideeën om mekaar, om mekaar te hellepe nie waar!

1970. Teun leidt het cabaret in. Hij waarschuwde dat er bij het zoeken naar gevoelige plekjes op de schenen waartegen geschopt moet worden, men onverwacht misschien op gevoelige tenen staat. Maar het is gemakkelijker om grappen te maken over regeerders dan te regeren over grappenmakers. De eerste quiz wordt gespeeld tussen academici en niet-academici. Omdat veel academici tegenwoordig ook in een witte jas lopen, valt het onderscheid weg.

- Waarop wordt een niet-academicus beoordeeld?
- Op grond van zijn prestaties.
- En een academicus?
- Op grond van zijn titel.

"Maar deze gescoorde punten zijn ongeldig!", roept een academicus, want in het CL mogen titels niet meer gevoerd worden, mondeling noch schriftelijk! De academici zingen: We zijn onze mooie titels kwijt. Waar moeten we nu op staan? Een tweede quiz gaat tussen milieuvuilers en milieubeschermers. Attributen: condooms aan touwtjes, plastic beker-tjes, kartonnetjes melk met rietjes, plastic bordjes. Tijdens de quiz komt Theo steeds een condoom halen en verdwijnt achter een gordijn.

- Wat doet TNO tegen de milieuvuiling?
- Welke verontreiniging bedoelt u? Het bevorderen van kunststof verpakkingen? De chemische afvalput? Of het testen van condooms?

Theo komt uitgeput weer een condoom halen. Zijn bezigheden worden door het wegtrekken van het gordijn onthuld. Iemand roept: "Dit gaat te ver", waarop de quizmaster zegt: "Oh, we dachten dat mensen die er bezwaar tegen hebben, wel zouden denken dat het ballonnen zijn".

De volgende wedstrijd is tussen de werkgevers en de werknemers. "Hoe denken jullie over de overlegsituatie binnen het Centraal Lab? Thea van Oosten weet het antwoord: "Weke kern, taai schors". Wim zingt in de rol van directeur: "Overleg is goed als men weet hoe het moet".

Fransje de Wilde, Ria, Thea en Evelien Bridé vragen zich af waar hun directeuren gebleven zijn. Zowel Staverman als Tunteler en Freutel zijn weg. En Geldof schijnt naar Den Haag te moeten. Ze worden allemaal uitgezongen in het lied: Waar zijn de directies heen? Voor Staverman is er een extra liedje.

Op een receptie spreekt Arie in de rol van directeur een echtpaar toe. Na drie jaar trouwe dienst van de heer Droogbloeiër. Er zijn ontzettend veel recepties geweest, vooral op het KRI. KRI staat nu voor: Kunststoffen en Receptie Instituut.

In 1971 neem ik de regie weer over van Arie Kemper. Hij is naar Amsterdam vertrokken. Na de inleiding van Joop zingt Ria dat we na het dagelijks geharrewar wel een glaasje willen drinken aan de bar. Theo is de barkeeper. De barkeeper heeft een echte tap, heel bijzonder in die dagen. We noemen Theo "Harry", naar de kroegbaas bij wie we na repetities vaak een afzakkertje nemen. De binnendruppelende gasten vinden een jas. Die moet van Bakker zijn want hij staat vol negatieve getalletjes. Harry geeft Teun een half pilsje. Teun vraagt: "Waarom ben jij zo krenterig?" Harry: "Ik schrok me rot, ik hoorde de naam van Bakker!"

Excercitie 1971 met Wim Wientjens, Teun Frieling, Bert van der Lely, Theo van Veen en Karel Cromberge

Joop komt op in rok. Hij vraagt een glaasje water. Hij moet zijn stem sparen. Doe er maar een zoute haring bij, vindt hij bij nader inzien, dan proef je het niet zo (veel chloor in het Delftse water). Hij zingt een aria van Bach over het milieu.

Een jury stapt de bar binnen (sinds de beoordeelde kennis mag nemen van zijn beoordeling zijn die beoordelingen opmerkelijk genivelleerd). De slachtoffers draaien rond, en een explicatrice spreekt over hun positieve en negatieve punten. De jury geeft cijfers. Het gemiddelde is steeds een acht. Maar niemand wordt er rijker van.

Karel komt de bar binnen: "Hallo Harry, een pilsje met een aspirientje graag". Maar dat verstrekt Harry niet. Sigaretten en drank wèl, maar geen aspirine. Daar krijg je maagbloedingen van. Karel vertelt dat hij Heijboer heeft gezien op een receptie met een glas pils in de hand. Theo zegt: "Dat hield hij even voor een ander vast". Heijboer studeert weer voor zijn rijbewijs. Karel denkt dat hij dat nooit zal halen. Hij durft niet naar links te kijken.

Twee gepensioneerden, Joop en Evelien, strompelen de bar binnen. Ze zijn op de pensioenvergadering geweest. Gijsje had nog wat willen vragen. Waarom die laatste loontjes zo zwaar wegen. En Alie waarom vrijgezelle meisjes evenveel moeten betalen als getrouwde mannen. Maar voorzitter Boon had geen tijd meer. Ze zingen tenslotte over misplaatste solidariteit en de mobiliteit die bemoeilijkt wordt.

Karel en Wim, als kritische kroeglopers, met provo-pruiken en Harry, voor de gelegenheid ook met pruik, bespreken de toestand.

- Als je mij vraagt, waarom al die palen achter het gebouw staan, dan zeg ik: Die zijn er om al die boten af te meren die TNO gemist heeft.
- Als je mij vraagt, waarom er zoveel kakkerlakken zijn, dan zeg ik: Er zijn niet van die kleine voorbehoedmiddeltjes.enz. enz.

In het slotlied worden alle ambachten van TNO-ers bezongen. Van EHBO-er tot directeur, van koffiejuffrouw tot receptioniste.

1972. We openen met het exercitielied, want we exerceren nu niet meer achter Slotboom aan, Lagerweij is nu voorzitter van de Nijverheidsorganisatie. Joop zingt het lied "Afbrokkeling" op een moeilijke melodie van Ivo de Wijs. Hij vertelt over de investeringsstop gevolgd door de personeelsstop, maar 't hield niet op. Er moet ook nog worden afgevoerd. De OESO rapporteerdens kennen ongezien de zondebok: TNO is te groot, te duur en vrees'lijk overstaffed en de innovatie moet maar naar de industrie.

Karel en Theo tellen om half negen de werknemers die al aanwezig zijn. Ze zijn erg gauw klaar en veronderstellen dat de rest boven de zestig jaar moet zijn. Die begint een half uur later.

Riet: drijvende kracht achter het cabaret

In de sketch "Beleid" geven drie beleidsmakers wollige antwoorden op concrete vragen van medewerkers. Wim roept met een kinderstemmetje: "Wat zeggen ze nou, wat zeggen ze nou?". Bert zegt: "Ze zeggen niets, ze praten alleen maar". Marjan Slotboom vraagt: "Als je werk doet van groep drie en betaald wordt in groep twee, wordt dat nu na de uitbreiding van de afdeling Personeelsbeleid recht gezet?" Na het antwoord reageert Wim: "Gaat ze nou een groep hoger?" Wim heeft een rotje in een emmer. Hij gaat een bomaanslag plegen op de groep links vooraan in de zaal. Daar zitten altijd de directeuren met de genodigden uit Den Haag. Na de knal roept hij nog steeds met kinderstemmetje: "Was het raak, was het raak? Oh nee, ze zitten er nog!".

Thea van Oosten bezingt de mislukking van ons zonnebloemproject. De cabaretgroep had bij iedere paal op het palenveld zonnepitten in de grond gestopt. Niet één is er opgekomen. Het bleef een grauw veld.

In een verkiezingsketch, de voorzitter van de personeelsraad moet gekozen worden door het personeel, worden de eigenschappen van de directeuren aangeprezen. Schors wint het. Hij heeft soms maar één klein godverdommetje nodig om zijn argumenten kracht bij te zetten. Bovendien neemt hij snel beslissingen.

Ria gedraagt zich vreemd op het toneel: Ze blijkt in trance te zijn. Misschien is er een TNO-kontakt mogelijk met het hiernamaals? Even later komt Joop op als spook! Hij zegt

met echostem: "Ik ben een TNO-er geweesteest.....eest". 't Is erg heet waar hij nu is en net als bij jullie in de scheikunde stikt het van de negatieve elementen. Soms mag hij naar zijn kamertje op het palenveld. Zij noemen dat daar het veld van eer. Hij voorspelt: Eerst hadden jullie Troost als voorzitter, dan Slotboom en nu Lagerweij. Maar het zal nog erger worden, de volgende voorzitter zal heten: In het Moerasras.....as.....as!

Het spook is blij met dat onderzoek naar de plastic lijkwaden, want die adipocire geeft zo'n verdomd opgeblazen gevoel. Hij heeft Freud ontmoet. Freuds oordeel over de ontwikkelingen bij TNO is niet best: "Na de condooms, de genitale fase, zijn ze weer terug in de anale fase, het toiletpapier onderzoek. Dat is geen jeugdsentiment! Dat is pure regressie!"

Twee jongens van de AD, Theo en Karel, bouwen een echte WC op het toneel. Ze praten onder het werk: "Heb jij al iets van Lagerweij gehoord?" "Nee, niets". "Ik denk dat hij nog niks verkeerd heeft gedaan!" "Even kijken of er voldoende doorstroming is". "Ik denk het wel, wat zou je denken van de AD, bij overname van drie AD-ers krijg je de vierde cadeau!"

Fransje bedankt voor de mooie WC op het lab, voor het toiletpapier onderzoek. Want de echte WC is steeds bezet. Theo: "Ja, in deze zenuwslopende tijd moet je zorgen dat je er bent, voor je het in je broek doet." Hij moet muntslotjes maken op alle WC's van het complex. "TNO wil aan z'n personeel verdienen!" Ria komt als huisvrouw binnen, zij heeft de Margriet onder de arm. Daar staat in dat je geen gekleurd WC-papier moet gebruiken, dat is slecht voor het milieu. Fransje vraagt of zij de Margriet mag onderzoeken. Bij het tonen van het resultaat zegt ze: "Ja het is niet anders, het spijt me". Ria en Fransje zingen samen op een melodie, gemaakt door Kees Nederveen:

(fragment) F: Jakkes, wat een onderzoek, heb ik me weer aan m'n broek
Kleurtjes op toiletpapier, geeft toch helemaal geen zier
R: De Libelle en Margriet, zeggen kleurtjes mogen niet
Rose, blauw en violet, horen niet op het toilet.
R+F: Kadée, Kadulleke Kadée
Hang geen kleurtjes op de plee
enz.

Het slotlied is op de melodie "'t Boemeltje van Purmerend". Tot nu toe heb ik zelf nooit meegedaan, maar nu roepen ze me het toneel op. Ze hebben de tekst gelukkig op een spiekbriefje.

Eric-Jan Tuininga en Paulette komen als artsen van de firma Berenschot TNO doorlichten en een sterkte-zwakke analyse doen. "Die TNO-ers zijn helemaal in Amerika geweest om een bureau te zoeken en nu nemen ze ons, Amsterdammers! NIET GEK: twee miljoen!" Bij de eerste foto had TNO diep moeten zuchten en dan de adem inhouden. Maar dat houden ze nu al maanden vol! TNO is zo gegroeid, steeds groter geworden, nou ja, de mammoet is tenslotte ook uitgestorven. Paulette gaat even naar de filmpjes kijken. Bij 't

onderzoek naar de organen is het de dokters opgevallen dat, hoe hoger het orgaan, des te minder gevoel. "Kijk, hier is het KRI, ik zie een rode kern zitten". "Waar, in de directie?" "Nee, de directie heeft een gebroken tong, van de moeilijke woorden, het zogenaamde Wiegel-effect". Op de foto van het CL zien ze een sterk afgeslankt, om niet te zeggen mager secretariaat, en nog overbelicht ook. Industrieel contact is gegroeid zeg. 't Lijkt wel een wonderkind met een waterhoofd. Doe die maar in 't bakje "sterk". En deze foto is van de AD hé, wacht eens even. Die hêd helemaal niet doorgelicht mogen worden. De AD is pas geopereerd. Stop maar gauw bij "zwak". De CO is zwaar zeg. Zou daar nou ook afgevoerd worden? En hier CL-WBC. Hoe kan dat nou? Dat zijn invloeden van buitenaf. Het CL is toch al fundamenteel wetenschappelijk? Die lui hebben allemaal stress. Daar komt er één aan. Ze stellen me gerust en ik mag eens uithuilen: Op de melodie: Tell me why zing ik het lied W.B.C.

Wim, in de rol van professor Alberda van de arbeidsgeschillencommissie, komt samen met zijn assistent Marjan op. Marjan geeft hem de stukken en zegt dat hij drie partijen moet horen: het Dagelijks Bestuur van de Centrale Organisatie, de vakbond en de Centrale Personeelsraad.

Teun, vertegenwoordiger van het DBCO, wil amicaal met Alberda een onderonsje en zegt: "Mijn waarde, we willen helemaal geen vakbonden. TNO is daar veel te deftig voor". Maar Alberda zwijgt en Marjan stuurt Teun terug naar de wachtkamer. Ze roept de vakbond binnen.

Ook de vakbond, Eric-Jan, spreekt Alberda aan: "Professor, u kunt zeker wel begrijpen dat wij een entree bij TNO willen. Dat feodale, dat paternalistische moet nou eindelijk" Maar Marjan valt hem in de rede en zegt dat de professor goede nota heeft genomen van zijn standpunt. Alberda zwijgt. Marjan roept de CPR binnen. Theo zegt: "Professor ik wil nadrukkelijk stellen, ik praat tenslotte namens het hele personeel dat" Maar Marjan stuurt ook hem naar de wachtkamer.

Alberda staat zwijsend op, doet een cape om, pakt een hoge hoed en een toverstokje.

Marjan: Hooggeëerd publiek, ik vraag uw speciale aandacht voor de grootste goocheltruc aller tijden van Meester Alberda. Wim tegen de drie partijen:

Ik hoef alleen maar even zó te doen, en ze zijn allemaal gevloerd.

Ik hoef alleen maar even zó te doen, en ook zijn mond heb ik gesnoerd.

Ik hoef alleen maar even zó te doen, en jij praat niet meer zo brutaal.

Ik hoef alleen maar even zó te doen, oh wat ben ik toch geniaal!

Ik hoef alleen maar even zó te doen, en jij houdt ook je grote mond.

Ik hoef alleen maar even zó te doen, en jullie vormen één sterk front.

Wim haalt uit de hoge hoed een schaapje met vijf poten, "maar dat zal ook wel weer een staartje hebben".

Het alternatieve informatiebureau wordt bemand door Karel en Theo. Zij hebben elk een telefoon op een stapel kratjes. Het decor wordt steeds gebouwd van kratjes. We maken er bureaus, stoelen en/of katheders van. Willem en Rinus (zo noemen Karel en Theo elkaar)

staan iedereen bij met raad en daad. Enkele voorbeelden:

- Hallo, met het alternatieve informatiebureau Rinus en Willem.
- Ja mevrouw Schors
- Uw man denkt nog steeds dat hij een meikever is? (Schors had zich in een toespraak vergeleken met een meikever.)
- Maar mevrouw, waarom bent u daar niet eerder mee gekomen?
- Niks van aantrekken hoor, de vleugels er gewoon uittrekken.

Ring, ring

- Hallo, met het alternatieve informatiebureau.
- Wat zegt u u vindt dat u bij het verkeerde instituut zit?
- Maakt u zich maar niet ongerust hoor, dat vindt het instituut ook.

Ring, ring

- Hallo
- Ja meneer
- Ja over uw baas, dat kan ik me herinneren.
- U kon uw baas niet pruimen en hoe gaat het nu?
- U kunt hem nu wel vreten.
- Zal ik u een recept sturen?
- Oh u lust hem wel rauw!

Ring, ring

- Hallo, ja een ogenblikje, ik verbind u door.

Rinus belt door naar Willem.

Rinus : Lagerweij voor je onder de witte knop.

Willem: Houden zo.

Willem: TNO heeft geen last van de oliecrisis.

Rinus : Waarom niet?

Willem: TNO barst van de ja-knikkers.

Rinus : Wat heeft die Alberda nou wat al die directeuren missen. Jarenlang overleg met bonden en kernen en dan komt Alberda en in een handomdraai: een compromis.

Willem: Ja, jongen, dat is nou hogere Alberda.

Ring, ring

- Ja hallo zegt u 't maar mevrouw.
- U bent de brief van uw directeur kwijt.
- Vervelend ja u moet nog maar eens goed zoeken.
- Ja, ja, vraag het dan uw directeur!
- Oh, die bent u ook kwijt.
- Pas dan ook beter op uw rommel!

Wij verzamelen ons voor het slotlied. Eerst spreken wij nog om de beurt op steeds meer "gedragen" en theatrale toon:

- Dames en heren, wij zijn blij dat wij vanavond weer alles hebben kunnen zeggen, wat we vanavond gezegd hebben.
- Ja, is dat niet gewèèèldig!
- Vroeger mocht er geen vies woord in het cabaret.
- Maar nu wèl, alleen moet het nog zachtjes.
- Jaaa, is dat niet gewèèèldig!
- Dat danken we toch maar aan GONS.
- Vijfentwintig jaar, in de bloei van haar léééééven!
- Jaaaa, is dat niet gewèèèèldig!
- Laten we dât bezingen!
- Laat het hier schallen aan het einde van deze samenkomst.
- Jaaaa, dat zou gewèèèèèèldig zijn!

Na het slotlied gaan we zingend de zaal in om ons aan de bar te laven met een pilsje.

Zonder muziek geen cabaret

Van het allergrootste belang bij cabaret is de muziek!

Niet zo maar mensen die aardig tot zeer goed kunnen spelen heb je daar bij nodig, nee ze moeten "zangers" kunnen begeleiden die soms helemaal niet kunnen zingen. Vaak werd er geroepen: "Kan het niet een toontje lager, ik kan er niet bij".

Met Piet van Velden en Kees Nederveen gaf dat geen enkel probleem. Ze konden alles spelen in elke toonsoort. Muzikale vergissingen werden probleemloos opgevangen. Zonder muzikanten geen cabaret!

Riet Bouman

Cabaret 1982-'88

In 1982 dreigde er bij de Grote Klaas aan de traditie van het cabaret een einde gekomen te zijn. Om nog enigszins de continuïteit te redden werd door twee personen, bijgestaan door medetekstschrijvers, technici en een pianist, een poppenkast gespeeld om het GONS-publiek toch nog te vermaken met dingen die dat jaar zoal gebeurd waren. Het jubileum van TNO vormde daarin een belangrijk punt. Duidelijk werd: "t Is de hand van de man in de poppenkast, die de poppen dansen laat".

De poppenkast 1982 met Jan Jonker en Ingrid Brüggemann

In 1983 werd er weer geprobeerd een aantal mensen bij elkaar te krijgen om een cabaretoorstelling te maken. De club werd dit keer vrij groot en heel veel onderwerpen stonden in de fifo's te lezen, iets waar het hele cabaret groen van zag. Er werd gegoocheld met DIA's en wijs beleid, sommigen kregen er diauitslag van. Gedemonstreerd werd ook hoe het met het Marketing Informatie Systeem mis ging en hoe men met een wat onverwachte opdracht thuis kon komen.

In 1984 gaf de opkomst van Sinterklaas weer wat problemen. Nadat GONS de Grote Klaas bijna had afgeschreven, had de goede Sint er ook geen zin meer in en moest tenslotte, na eerst als vermist te zijn opgegeven, aan een touw de zaal ingesleept worden. Bij deze gelegenheid trad het cabaretteam aan als Zwarte Pieten. Door de inventiviteit van onze glasblazer kon de functie van stafonderzoeker een extra dimensie krijgen; de staf van Sint

Nicolaas was namelijk met drank gevuld. Verder hielden integratie en clustering ons allen bezig.

De FW exercitie van 1983: De commissie van wijs beleid: v.l.n.r. Hans Driever, Wim van Gils, Rob Visscher, Annet Seffelaar, Jan Jonker en Ingrid Brüggemann.

In 1985 was het weer moeilijk een cabaretclubje bij elkaar te krijgen. Iedereen had het al zóó druk, met cursussen, functioneringsgesprekken enz. Tenslotte konden we toch met voldoende deelnemers voor het GONS-publiek een aangepaste versie van het monopolyspel spelen. Behalve kaarten voor kans en algemeen fonds werden er natuurlijk ook gele en rode kaarten uitgedeeld.

In 1986 treden we met Alice in Er-en-Deeland en laten we zien hoe een argeloze nieuwkomer binnen TNO verstrikt raakt in verbouwingen, GONS-feesten, jubilea, GLP (Good Laboratory Practice), inkoop, directies, loopbaanberaad, uitzendbureaus, geldgebrek en keuringen, waar- bij de zangkwaliteiten zeker meetellen en tenslotte bij experimentele fantasie terecht komt.

In 1987 trekken we ons niets aan van het verzoek de vuile was van TNO niet buiten te hangen. We proberen de mogelijkheden en onmogelijkheden van de nieuwe telefooncentrale duidelijk te maken. Het bezoek aan MT van een minister (Nijpels) en de wat vragen oproepende videopresentatie hiervan, moest wel door het cabaret nader belicht worden. Dat de selectie van personen die geschikt zijn voor GLP-werk moeilijk is, bleek ook deze keer weer. Maar alle problemen oplossen door zonder meer de kranen dicht te draaien en de lichten uit te doen, dat kan alleen in cabaret.

In 1988 hebben eerst twee Grote Klazen willen goedmaken wat zij vonden, dat vorige Klazen en cabaretteams verwaarloosd hadden. Daarna konden we als cabaretteam in een weer andere samenstelling het publiek voorspiegelen hoe graag directeuren op de hak genomen willen worden, ondanks hun optreden als Grote Klaas. Het sjuwen van een vat TNT was voor één van ons gevaarlijk voor de rug, terwijl rondjes lopen rond de Zuidpolder veel gezonder is maar niet zonder risico als De Jong het startschot moet lossen. We belichtten de toestanden binnen MT zoals Drs P. zijn trojka op muzikale manier door het winterse Siberië liet razen. Verder lieten we nog wat voorvallen plaatsvinden bij de portiersloge en gaven we een visie op waarom wie directeur werd van het KRI.

Hoewel de samenstelling van het cabaretteam steeds weer anders was, hebben we steeds de steun gehad van een pianist die ons wilde begeleiden en het geheel muzikaal ondersteunen. Meestal kwam hij te zitten achter een piano die met veel moeite en tegen hoge kosten in de zaal was gezet; de laatste keer zat hij achter een keyboard, maar vanaf nu kunnen we beschikken over een "echte" elektronische piano.

Jan Jonker

GROTE KLAAS

Veertig jaar personeelsvereniging! Dat betekent echter niet, dat we ook de viering van het Sinterklaasfeest voor de "grotten" al die tijd op dezelfde wijze hebben gevierd. Aan het huidige feest is een hele ontwikkeling voorafgegaan. We moeten daarvoor teruggaan tot 1948, nog vóór de oprichting van de PV.

Begin december werd toen op een namiddag voor de eerste keer een gezellige bijeenkomst gehouden van de medewerkers van het Kunststoffen Instituut, waarbij onderling wat ca-deaus met gedichten werden uitgewisseld. In de daaropvolgende jaren groeide dit feestje uit tot een evenement met surprises, sketches, muziek, dans en spelletjes.

De Sint zelf verscheen echter pas in 1952 toen hij per vliegtuig arriveerde door het nog open dak van het gebouw aan de Julianalaan. Muzikale omlijsting werd in dat jaar verzorgd door het KITNO-trio.

Sint arriveert per vliegtuig door het dak (1952)

Midden jaren vijftig werd het Centraal Laboratorium van het KI afgesplitst en nam het aantal medewerkers en dus het ledental, snel toe, zodat de GK een te grote omvang kreeg om in het gebouw te vieren. De organisatoren weken voor de eerste keer uit naar de Simonsstraat en dat is zo gebleven, enkele uitzonderingen daar gelaten.

Een voorstel van het PV-bestuur om de persoonlijke surprises af te schaffen viel in slechte aarde bij de leden, die zich als gulle gevers (1 gulden!) niet de mogelijkheid wilden laten ontnemen om in het gedicht een boekje open te doen over de begunstigde.

Blijkbaar werd er soms van leer getrokken in minder parlementaire termen. Het PV-bestuur besloot dan ook dat de gedichten eerst gekuist moesten worden door een censuurcommissie. Het cabaret begon te ontluiken met conferences, zang en pantomime. In 1957 was het cabaret volwassen en bracht voor de eerste keer een totaalprogramma voor het voetlicht. In de daaropvolgende jaren was er ook steeds een duidelijker rode draad te herkennen.

De organisatie van de GK was inmiddels zó veelomvattend geworden, dat een feestcommissie onontbeerlijk werd voor de organisatie. Eén van de taken van de feestcommissaris was het strikken van Klaaskandidaten. Hij moest daar vaak al maanden vóór de GK mee beginnen. Dat gebeurde en gebeurt nog steeds in het diepste geheim, want niemand, - en dat geldt ook voor de overige bestuursleden - mag weten wie er straks op het toneel verschijnt om vermanende en kritische woorden over de aanwezigen uit te storten. Ook moest de feestcommissaris er op toezien, dat de onderwerpen van de Sint het het cabaret niet teveel overlap hadden.

De feestcommissie had ook tot taak de zaal te versieren en voor de maaltijden te zorgen. Zaalversiering is nu door voorschriften van de brandweer nauwelijks meer aan de orde. Vroeger werden de maaltijden meestal bij de Mensa besteld. Toen daar echter reorganisaties doorgevoerd werden was het niet meer mogelijk eigen menu's samen te stellen. Gelukkig bleken (vooral Chinese) restaurants gaarne bereid om heerlijke maaltijden tegen schappelijke prijzen samen te stellen, soms aangevuld met lekkere hapjes van Ron Schröder. De vindingrijkheid van TNO-ers wordt geïllustreerd door de eindeloze variaties die er gedurende vele jaren in de entré, de uitmonstering van de Sint en zijn Pieten, het optreden en de teksten geweest zijn.

Vooraf wordt gezamenlijk gegeten

We hebben ze zien komen: verpakt in een kist, met een raket, op een vorkheftruck, te "paard", op de fiets, gewoon te voet, op rolschaatsen en vele andere manieren.

De uitmonstering was ook heel gevarieerd. In tijden van bezuiniging moest de zaal het doen met één persoon, die half als Sint en half als Piet was uitgedost, maar in perioden van

voorspoed was het niet ongewoon om meerdere Klazen tegelijk te verwelkomen. Een Sint als manager met grijs pak, hoed en aktekoffertje kon natuurlijk ook niet ontbreken in een reorganisatie periode. De Sint speelde altijd in op actuele TNO gebeurtenissen.

Rolverwisselingen zijn ook altijd een succes geweest. Een zwarte Klaas en witte Piet of een Sinterpiet en zijn hulpje Klaas, elke variant is wel gebruikt. Zelfs als Kerstman is hij wel eens langgekomen. Boze tongen beweren dat de Goed-Heilig-Man ook enkele keren van het vrouwelijk geslacht was! Het optreden van Klaas heeft vaak tot doel gehad om hogere functionarissen een berisping of soms zelfs klappen met de roe te geven. Het aardige is, dat ook directieleden, die als Sint optraden, van deze gelegenheid gretig gebruik maakten en dat nog steeds doen!.

Zowel de Sint als het cabaret zijn na een beginperiode, die we als leuk en gezellig mogen kwalificeren, in de jaren '60 veel kritischer geworden.

In 1963 - de medewerkers van KI en CL hadden steeds minder directe contacten - kreeg het PV bestuur zijn zin. Geen persoonlijke surprises meer maar groepssurprises. Gedurende een periode van tien jaar - want daarna sloegen bezuinigingen, budgetteringen en tijdschrijverij toe - hebben de surprises de meest wonderlijke vormen aangenomen. Daarbij deden zich ook wel excessen voor want de makers hadden de beschikking over zeer diverse verpakkingsmaterialen, zoals piepschuimballetjes; bovendien werd er nogal eens gebruik gemaakt van de technische ondersteuning, waardoor zelfs een op afstand bestuurd cadeau met confettifontein ontstond. De enige beperking voor de afmeting bleek de deuropening in de zaal van de Simonsstraat te zijn.

Grote Klaas 1975

In deze periode gebeurde er nog iets, de techniek deed zijn intrede. De muziek startte schuchter met geluidsversterking en ook het cabaret kreeg zijn eerste microfoon en een geluidsinstallatie van eigen fabrikaat.

Er werd zelfs geoefend in goed microfoongebruik. Voor het cabaret werd het belangrijk om de beste zangstemmen direct in de microfoon te laten zingen en de mindere zangers op enige afstand te houden.

Je moest dus niet alleen maar rekening houden met je tekst en voordracht, maar ook met die microfoon, die je fouten nadrukkelijk aan het licht bracht. Gelukkig kreeg de Sint in de jaren '70 een draadloze microfoon onder zijn baard, wat zijn bewegingsvrijheid en zijn verstaanbaarheid vergrootte.

Nog later verscheen de video opname apparatuur. Vooral bij de "Naklaas", waarvoor alle medewerkers aan Kinder- en Grote Klaas uitgenodigd werden, leidde het bekijken van de opnamen tot grote hilariteit. Je kon er eindelijk je eigen fouten en vooral die van anderen haarscherp zien.

Al met al heeft de Grote Klaas in de loop van 41 jaar een belangrijke plaats in het PV-leven ingenomen en het ziet er naar uit, dat de traditie nog lang voortgezet zal worden.

Peter Nederveen

Geluidstechniek bij Grote Klaas en Cabaret

KLEINE KLAAS

Eén van de jaarlijks terugkerende activiteiten van GONS is de Kleine Klaas, het Sinterklaasfeest voor de kinderen. Ik ben in de archieven gedoken om het verloop van dit feest onder de loep te kunnen nemen. Vooral uit de eerste jaren ontbreken helaas nogal wat details. Daarom komen de latere jaren wat uitgebreider aan bod. Niettemin hoop ik hier een zo volledig mogelijke beschrijving te geven van de Kleine Klaas. Waar ik namen noem hoop ik dat deze allemaal juist zijn. Het is slechts een selectie. Daarbij vertrouw ik erop dat degenen die niet genoemd worden mij dat niet kwalijk zullen nemen.

Qua opzet van de Kleine Klaas kan men een tweedeling in die tijd maken de periode vòòr 1977 en die vanaf 1977. Hoe verliep deze activiteit van GONS in deze twee tijdvakken en wie waren er zoal bij betrokken?

De periode 1955 - 1977

Het Sint Nicolaas feest voor de kinderen, zoals het aanvankelijk heette, werd voor het eerst georganiseerd op zaterdag 26 november 1955. Welkom waren kinderen van drie tot twaalf jaar. De organisatie was en bleef tien (!) jaar lang in handen van Hans Isings. Hij werd daarbij natuurlijk door allerlei mensen geassisteerd voor het versieren van de zaal, het kopen van de cadeautjes, enzovoort. Het feest vond toen plaats in het Patronaatsgebouw aan de Raamstraat, later werd dit de zaal aan de Simonsstraat. Het programma vermeldde drie hoogtepunten, namelijk de poppenkast, een gezellig verhaal en natuurlijk het bezoek van de goede Sint met twee Zwarte Pieten. Tussendoor werden liedjes gezongen en spelletjes gedaan. De poppenkast was gemaakt door een amanuensis van de afdeling Biologie. De poppenkastverhalen werden geschreven door Hans Isings zelf, die ook de poppen maakte.

In deze eerste periode kwamen Sinterklaas en zijn Pieten circa een half uur langs. Op afroep mocht een aantal kinderen één voor één bij Sinterklaas komen. Een aantal "deugden" van het desbetreffende kind werd aangehaald, soms moesten er ook enige "bestrafende" woorden gesproken worden. Aan het eind van het feest kregen de kinderen per leeftijdsgroep eenzelfde soort cadeautje. Dit waren bijvoorbeeld puzzels, tekenspullen, spelletjes, etcetera. Ter bestrijding van de kosten werd aan de ouders een vrijwillige bijdrage gevraagd. Na afleveren door de ouders gingen de kinderen, behalve de allerkleinsten, alleen naar het feest. Sinterklaas in die tijd waren onder andere de heren Bakker en Tunteler. De "kostuums" werden gehuurd en het schminken gebeurde door de heer De Bruyn.

Van 1970 tot 1975 werd de Kleine Klaas gehouden in de "feestkelder", een kelder onder gebouw UVW, gereserveerd voor activiteiten van GONS. Ineke van der Vooren was in die

tijd de motor achter dit evenement. Als gastvrouwen fungeerden onder andere Ange Post, Marjan Slotboom en Nelleke Olsthoorn. Kees Nederveen speelde piano ter begeleiding van de liedjes en Sinterklazen waren onder andere de heren Albers, Pries en Wientjens.

Er werd meestal een artiest van buiten ingehuurd, zoals een clown, een goochelaar hoewel er ook nog wel van de poppenkast gebruik werd gemaakt. Tekeningen voor Sinterklaas waren van harte welkom. Het programma verliep ongeveer gelijk aan dat van de jaren ervoor. In de pauze werden de kinderen getraakteerd op ranja met een speculaasje. De "vrijwillige bijdrage" bedroeg nu een gulden per kind en werd gestort in de zogenaamde "Pietenpot". In 1976 was Jaap Spijk Sinterklaas "oude stijl" in de zaal aan de Simonsstraat.

De periode vanaf 1977

Het idee voor de Kleine Klaas "nieuwe stijl" is afkomstig van Jaap Spijk. De gedachte dat Sinterklaas een kindervriend is, staat centraal bij de nieuwe opzet. Het ruim twee uur durende programma begint en eindigt met Sinterklaas. De opzet van het programma is sindsdien nauwelijks gewijzigd en verloopt als volgt.

Het feest is bestemd voor kinderen van drie tot tien jaar. Ook de ouders zijn van harte welkom. Plaats van handeling is de kantine van het Zuidpoldercomplex, die prachtig versierd is. Na binnenkomst krijgen alle kinderen een gekleurde band (de kleur is afhankelijk van hun leeftijd) met mijtertje op met daarop hun naam. Hierdoor zijn ze makkelijker herkenbaar voor de Sint. Na een welkomstwoord door een gastvrouw en het zingen van een aantal toepasselijke liedjes komen Sint en drie of vier Pieten. Als een rode draad door het programma loopt een "act" van de Pieten, waar altijd wel iets mee aan de hand is. De Pieten worden bij deze optredens vaak geassisteerd door een hulpkracht (zoals een politieagent, muzikale clown, dikke deur, enz.). Hier tussendoor mogen de kinderen van drie tot acht jaar in groepjes van circa acht kinderen bij de Sint komen, die tegen elk kind iets aardigs zegt. Aan het eind van de middag gaan de kinderen in vier leeftijdsgroepen naar de Sint of één van de Pieten van wie ze hun cadeautje krijgen. Van te voren mogen er, per kind, drie wensen opgegeven worden, waarna voor elk kind één persoonlijk cadeau gekocht wordt. Na afloop is er voor elk kind een mandarijntje. De zeer verantwoordelijke taak van het schminken ligt in handen van mevrouw De Bruyn en haar kinderen. De Pietenpot is afgeschaft.

Wat is er in de loop der jaren gebeurd rond dit Sinterklaasfeest en wie waren er zoal actief bij betrokken?

In 1977 werd dit programma nieuwe stijl voor het eerst opgevoerd. Jaap Spijk als Sint en Frans Langeweg, Wil de Jong, Gerda Hulst en Anita Balzouman als Zwarte Pieten. Gastvrouw was Gyonne Keyzer. Frans Langeweg schreef een poppenkastverhaal en maakte hierbij decors. In dit verhaal, dat als verrassing door de Pieten aan de Sint werd aangebo-

den, werd verteld hoe de pakjes zoek geraakt waren. Jezuss Tortolero maakte prachtige nieuwe poppenkastpoppen. Voor deze gelegenheid werden er door een aantal dames van de afdelingen Biologie en Analytische Chemie onder leiding van Thea Adema twee prachtige Zwarte Pietenpakken genaaid. Dit gebeurde op een paar gezellige avonden bij TNO onder het genot van koffie met zelfgebakken appeltaart. Het Sinterklaaspak en de andere twee Zwarte Pietenpakken werden gehuurd. Dory de Groot zorgde voor alle cadeautjes en Hans de Groot maakte mooie foto's en was ook actief in de organisatie van het geheel.

In 1978 trok Jaap Spijk zich terug uit het Kinderklaas gebeuren. De organisatie van het geheel werd overgenomen door Trudy en Ton Putman. Na enig zoeken werd Martin van Peppen bereid gevonden om Sinterklaas te zijn. Hoofdpiet was weer Frans Langeweg, die ook het schrijven van een draaiboek voor het programma op zich nam. Verder traden als Zwarte Piet in de loop der jaren onder andere Peter Kluijt, Carla Brouwer, Herma Huigsloot, Aukje Veenstra en Pleuny Duyter op. Wegens zwangerschappen was er een aardig verloop in de vrouwelijke Pieten. Als gastvrouw fungeerden onder andere Carla Brouwer, Marian van der Knaap en Elly Stofberg. Al vrij snel is Joop Meyer een vaste kracht in het team voor het geluid en andere zaken. De heer Jensen zorgde met zijn accordeon voor de muzikale pepemoten. In 1979 werden er tweedehands een Sint- en twee Pietenpakken gekocht.

Martins betrokkenheid bij Redeos, de gehandicaptensportvereniging in Delft, leidde ertoe dat werd besloten om het feest 's morgens voor de kinderen van Redeos te houden en 's middags voor die van TNO. Een prima initiatief. Het betekende voor de Sint en zijn Pieten een extra lange en zware dag. Maar gezien de lange en uitgebreide voorbereiding (vanaf half september ongeveer) en de vreugde van de kinderen zeker de moeite waard.

Het was telkens weer een hele klus om iets leuks te verzinnen dat geschikt was als rode draad door het programma. Tijdens de voorbereidingen werd er op de "tussen-de-middag" vergaderingen heel wat afgelachen. De generale repetitie verliep meestal rommelig en het was er dolle pret. Maar de uitvoering ging zoals het hoorde. Omdat we bang waren dat het programma te kort zou duren of niet boeiend genoeg zou zijn, werd er twee keer een artiest ingehuurd. Ook werden er eens spelletjes gedaan. Dit betekende echter dat het feest soms behoorlijk uitliep, zodat hier weer van afgestapt is.

Voorbeelden van de "acts" van de Pieten zijn:

- de pakjes werden door de brandweer van het dak gehaald;
- Zwarte Piet had een gebroken been en werd per brancard afgevoerd;
- hoofdpiet kreeg een elektrisch wagentje om zich gemakkelijker te kunnen verplaatsen;
- Zwarte Piet was bang voor een héél grote hond (dit bleek een klein poedeltje te zijn);
- een optreden van een levensgrote Bert en Ernie (weer prachtige koppen gemaakt door Jezuss Tortolero en bekleed door Sacha Wols, Ria Vellekoop en Trudy Putman).

Bij deze acts werd soms een "hulpkracht" ingeschakeld. "Hulpkracht" waren onder andere Cees van der Togt, Peter Nederveen, Willem van Dijk, Herman de Cock en een schoonzus van Martin van Peppen (met poedeltje!). Na afloop van het hele gebeuren gingen alle medewerkers met aanhang gezellig uit eten om na te praten.

Geboeid toen

Geboeid nu

De laatste jaren wordt de Kleine Klaas door een bijna geheel vernieuwde ploeg georganiseerd. De organisatie is overgenomen door Elly Stofberg en later door Martin van Peppen en Joop Meijer. Martin van Peppen is nog steeds de goede Sint met naast zich als Pieten Leon Rodenburg, Ruud van de Belt en Wim van Gils. Gastvrouw is Trudy van As. Joop Meijer zorgt nog steeds voor het geluid. Herald Duesmann is nu de muzikant. Fred Hillebrand legt het geheel vast op de gevoelige plaat.

In 1986 maakte een tante van Joop Meijer, mevrouw Bos, drie nieuwe schitterende Zwarte Pietenpakken. Omdat Martin sinds 1987 groepsleider is bij jonge kinderen bij Redeos, leek het hem verstandiger het optreden daar te stoppen (in verband met herkenning).

Sinds 1985 komen de kinderen van de personeelsvereniging VEDO ook op het Sinterklaasfeest van GONS en in 1988 was er ook een samenwerking met de personeelsvereniging NIWO van IW-TNO.

Door de doorstroming in de groep kinderen kan de laatste jaren weer gebruik gemaakt worden van de draaiboeken van de programma's vanaf 1977. Dit bespaart natuurlijk veel voorbereidingstijd. Gezien de inmiddels respectabele staat van dienst van Martin van Peppen meen ik te mogen stellen dat dit toch wel de enige echte Sinterklaas is!

Het opvallende verschil tussen de Kleine Klaas bij TNO en andere Sinterklaasfeesten is de persoonlijke aandacht van de Sint voor elk kind. Bovendien wordt er niet bedreigd met in de zak stoppen en dergelijke. De Pieten zijn zeer rustig en vriendelijk tegenover de kinderen, zodat je geen bange maar alleen maar blij en vrolijke kinderen ziet. Door de uit-

gebreide opzet en het grote aantal kinderen duurt het programma vaak lang en blijkt het moeilijk om de aandacht van de kinderen (en de ouders!) gevangen te houden. Toch waren er alleen maar enthousiaste en positieve reacties!

Uit het bovenstaande verhaal blijkt dat er zich in de loop van de tijd tientallen mensen met de Kleine Klaas bezig gehouden hebben. Het kost veel tijd, maar geeft ieder ook heel veel plezier en voldoening.

Trudy Putman

NACHTELIJK SPEURWERK MET GONS

"Het plan tot het houden van puzzeltochten werd door de geringe deelneming niet uitgevoerd". Zo staat het vermeld in het jaarverslag van GONS over 1960/61. Ook een jaar later werd het nog niets. Pas aan het einde van 1967 gebeurt er iets. Dat iets is dan het gevolg van een 24-uurs rit eerder dat jaar, die gereden werd door Bob Brederode en Pieter van der Zee. Zij waren direct zo enthousiast dat zij iets dergelijks wilden doen bij GONS. De eerste uitvoerige gesprekken onder de organisatoren van het eerste uur waren met Hans Wessels, Truus Meijer, Hanneke Kauffman, Thea Adema en Arie Bezemer. En zo ging de eerste Nachtelijke Kaartleesvoettocht van start op 29 september 1967. In die beginperiode werden er zelfs wel twee wandelingen per jaar gehouden. Ook werkte het gepuzzel aanstekelijk. De volgende ledenvergadering van 1968 kon slechts bijgewoond worden indien men zich tot de betere speurders kon rekenen. Dat was echter nog niet alles. Ook moest er nog op tijd gepuzzeld worden. Voor elke minuut te laat werd er een punt (neen, geen pint) in mindering gebracht. Op tijd binnen zijn, anders vond men de hond in de pot.

Goed nu terug naar de Nachtwandelingen. Wat ik me van het begin herinner was dat het meestal stevig doorlopen was. Want het lukte je heus niet altijd om exact de geplande afstand te lopen. Voor sommigen was het meer een eindeloos lopen, omdat ze helemaal verdwaald waren. De Wandelingen waren altijd verdeeld in enkele onderdelen. Na afloop van een onderdeel konden de eersten rekenen op een versnapering als brood, koek of een appel en koffie. Was je aan de late kant dan had je pech. Er moest wèl op tijd gestart worden voor het volgende onderdeel. Dus weinig uitrusten en koffiedrinken. Hoewel, koffie, meestal waren er ook de bekende reageerbuisjes van de afdeling Biologie. Ja, die met die gele dopjes om de bessenjenever of de cognac in te serveren. Het was wel lekker, maar het maakte je wat rozig.

Je had dan niet altijd even veel zin om weer op stap te gaan. Maar de sfeer was altijd fantastisch. Iedereen hielp de ander om zich er doorheen te slaan. Moe of niet, de tocht ging verder. Met recht er doorheen slaan want dat was het soms echt. Ik kan me de keer herinneren dat we in een tamelijk dicht bos liepen bij niet meer dan het licht van de sterren. De zaklantaarn werd zo weinig mogelijk gebruikt. Hij moest uiteindelijk nog de hele nacht mee. Het nadeel van het gebruik van de zaklantaarn was ook nog dat de ogen elke keer weer aan het duister moesten wennen. Maar het vrijwel absolute duister van die nacht maakte dat je de paden nauwelijks kon onderscheiden. Dus dat was struikelen over wortels, of een lage tak streek over je haren als je geluk had. Ja, ik zie de lezer denken: "Je moet nachten met volle maan uitzoeken, dan is het een stuk beter.". Natuurlijk is dat ook zo. Alleen had je dan weer een ander probleempje. Vooral bij de stripkaart was dat fnuikend. De heldere maan scheen zo mooi op het gras of op een stuk bezaaid met bladeren. Zo leek het vaak alsof er een pad was, dat echter bij nader inzien doodliep. Zoiets kon je geweldig ophouden. Want vooral bij stripkaartlezen is het absoluut nodig het juiste pad te vinden, anders kan je het voor de rest van dat gedeelte wel vergeten.

Ja de stripkaart, wie weet het nog. Een vel millimeterpapier met een rechte lijn van ongeveer vijfentwintig centimeter (=2,5 km). Links en rechts waren streepjes getekend, loodrecht of onder een hoek, of soms met een bocht. Het paardepad was een stippellijntje. Een moeilijk onderdeel omdat je geen houvast had aan de omgeving. Ik heb ze zien lopen, die ervaren wandelaars, met een stuk touw van tien of vijfentwintig meter om exact de afstanden te bepalen. Een andere vorm van leiden (lijden ?) was de routebeschrijving. Een leuke routebeschrijving was die met foto's uit Zevenhuizen. Voor mij eigenlijk de leukste wandeling. Wandeling, omdat we in de middag begonnen en voor twaalfen 's avonds klaar waren. Voor mij is het een bijzondere tocht geweest door de grote afwisseling. Het begon met een routebeschrijving om naar een molen (type grondzeiler uit 1621) te komen. Dit is de bovenste molen van de bekende molenviergang van Zevenhuizen. Na het bezichtigen van de molen aan de hand van de foto's door het dorp naar het huis van Ruud Huldy. Vervolgens slootje springen om bij de roeiboten te komen. Nou ja, boten wel maar er viel niet veel te roeien. De roeispanen stonden netjes opgesteld op een eilandje, zo'n 200 meter van de oever. Met handen en een plaatje hardboard werkten de deelnemers zich naar het eiland. Toen barstte het los. De Rottemeren leken wel de Bosbaan in het Amsterdamse bos. Met enorme overtuiging wierpen de ploegen zich in de strijd naar de volgende opdrachten, veel kilometers verder. Het was intussen al aardig donker geworden. Onder de ploegen was er zelfs een die niet van ophouden wist. Als een haas moest ik er met een motorboot achteraan, anders hadden we ze nooit meer teruggezien. Na afloop was het bruine bonensoep met wijn bij Huldy. Een perfect einde van deze tocht. Het merkwaardigste is dat deze tocht er jaren later toe heeft geleid om Zevenhuizen als woonplaats te kiezen.

Ja, waar zijn we nog meer geweest, de Drunense Duinen. Ja de eerste keer in de Drunense Duinen, een tocht met veel vreemde opdrachten. Een van die opdrachten was het helpen van het duvelswijf op het Gruweleylandt. Door op dat eylandt precies vijftig grammen Hollandsche dennenappels te verzamelen en een stuk van heur kleed te snijden kon men helpen ene vloek op te heffen die op haar rustte. De weg naar het eiland ging via een doorwaadbare plaats die met beenderen was gemarkeerd. In het kader is de volledige opdrachtbeschrijving overgenomen.

Op een andere tocht was een oude ruïne in het parcours opgenomen, alwaar men met op de achtergrond ruisende geluiden van de regen de volgende conversatie kon aanhoren tussen Pieter van der Zee en Theo van Veen:

"Heerlijk frisse lucht hier."

"Ja, maar ik wordt wel een beetje koud en nat van dat zitten op de grond."

En na verloop van veel tijd:

"Theo, ze zijn er nog niet hè?"

"Nee. Wil je nog een slok?"

In de latere jaren is het organiseren overgegaan in andere handen. Gerard Roozendaal beschrijft verder op enkele ervaringen van recentere jaren.

Aankondiging eerste voettocht:

Nachtelijke kaartleesvoettocht

- * Datum :29-9-1967
- * Plaats :?
- * Afstand :ca. 25 km
- * Kosten :fl. 3,50 p.p.
- * Men loopt in groepen van vier personen (individuele opgave mogelijk)
- * Elke deelnemer moet kunnen zwemmen
- * Men loopt mee op eigen risico
- * Eigen vervoer gewenst

! BEPERKTE DEELNAME ! MAXIMAAL 40 PERSONEN!

Inschrijving: VANAF 14-9-1967, 8.30 v.m.

UITSLUITEND TELEFONISCH OP NR. 2713 (TNO Zuidpolder-Complex, Delft).

Kai Waterreus

Hoe den vloek van het Gruweleylandt wegh te nemen,

Men leze:

Hoe het begon:

In 1621 in ene burght in de Loonsche duynen ene jonckfrouwe genaamt Katreyna Torsch then Bhips. Op zekere dagh werdt deze maaght verliefht op een seer eenvoudig landtbewerker genaamd Pieter Hanszoon Meydema. Na hem heur liefde verklaert te hebben sei deze echter: "Kaatje, an mijhne nooit niet." De jonckfrouwe, hierdoor sehr verbolgen, sloot sich drie maanden op in hare burght alwaer sij met niemand sprak en uitsluitend vloeibaar voedsel nuttigde.

De schricklijke wrake :

Na heur doodt in 1667 kwamen al spoedigh geruchten als soude op seker eylandt alhier ene bekoorlijke jonckfrouwe (in waerheid de gheest van Katreyna) een minnaar zoeken. De beklagenswaardighen die dit eylandt betraden, werden onder enen vreselijke bekinghe gebracht van heur prachtig lijf en leden. Kaatje maekte alsdan korte metten met hen, sij wierp se flucks in den omringhenden grachte alswaer hunne resten tot op desen dagh te sien zijn. Het Loonsche landt werdt also in rouw gedompelt.

Het middel der hope:

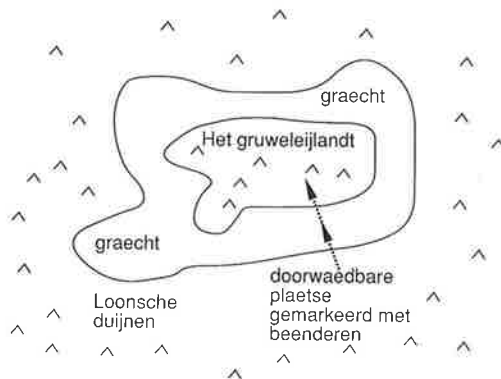
Om deze doem te doen afwentelen werdt ingewonnen het advies van sekere geleerde magister. Deze man, Verstav genaamd sprak aldus: Richt de volgende opdracht tot de vermetelen:

Opdracht A:

Ga naar het Gruweleyland, versamel op dit eylandt onder de oghen van het duyvelswijf precies vijftig gewone hollandsche grammen dennen appels en een slip van heur kleedt.

Opdracht B:

Breng dit ther weghinge naar punt E op uw karte op voorwaarde van één strafslag per vijf grammen afwijking. Wees echter op uw hoede: onderwegh sullen de Teken en de Nozels (twee satergroepen in Kaatjes dienschte) U trachten aan te houden hetgheen U Uw leven en in ieder geval vijftig strafmaeten kost. Deze gevaerlijcke individuen bevinden sich in een radiaal van 3500 meters om het eylandt.

Recente nachtwandelingen

In latere jaren zijn er nachtwandelingen georganiseerd in onder meer: Loonse en Drunense Duinen (2x), omgeving Doorn, omgeving Noordwijk (2x) en de Delftse hout met vertrek vanaf Zuidpoldercomplex. Bij één van de tochten in de Drunense Duinen vormde een kompastocht een belangrijk onderdeel. Om niet iedereen direct achter elkaar te laten lopen, moesten er vier verschillende routes worden uitgezet. De vereiste onderlinge afstand en de noodzakelijk rustpauzes gaven de organisatie nog wel eens kopzorgen. Een van de problemen was altijd weer om iedereen op tijd te deur uit te krijgen, vooral tussen de deeltochten in. Dit gold in het bijzonder wanneer er weer eens een groep veel te laat binnen kwam. Te vroeg binnenkomen wordt voorkomen door strafpunten te geven voor elke minuut te vroeg. Er waren dan ook groepen die voor de deur van het onderkomen bleven staan tot dat het tijd was om binnen te komen!

De eerder genoemde strippenkaart is een vast onderdeel bij elke nachtwandeling. De organisatoren, die bij het uitstippelen op een mooie (of minder mooie) zaterdag of zondag, met een touw door het bos liepen, zijn nog al eens nagestaard door zeer verbaasde wandelaars. Overigens waren niet alleen de organisatoren de klos om de routes meerdere malen af te leggen. Bij elke nachtwandeling was er namelijk ook sprake van een groep voorlopers. Dit waren meestal kennissen van de organisatie die alle deeltochten van een nachtwandeling in het donker voorliepen. Het voorlopen gebeurde steeds in groepen van vier of vijf personen, namelijk drie voorlopers en één of twee leden van de organisatie. Hierbij werd door de organisatie alleen ingegrepen als het echt fout ging. Na afloop werd dan bekeken of er nog iets in de opdrachten of de kaart moest worden aangepast. Het parcours ziet er 's nachts altijd anders uit dan overdag. Eén van de veelvuldig optredende discussies ging over de vraag of iets nu wel of niet een pad was.

De eerste nachtwandeling in Noordwijk had bij één van de onderdelen enig spitwerk tot opdracht. Volgens de aanwijzingen van een oud-Hollandse schatkaart, moest bij een specifieke strandpaal een schat worden opgegraven. De tweede nachtwandeling in Noordwijk, waarbij weer iets op het strand opgegraven moest worden, vond onder slechte weersomstandigheden plaats. Er stond een stormwind met kracht 10 langs de kust, zodat het bepaald onmogelijk leek de laatste duintop over te komen. Toch zijn alle deelnemers op het strand geweest en kwamen onder het zand weer terug in het onderkomen.

In de loop der jaren is mij opgevallen dat het altijd weer gelukt is de plaats van de nachtwandelingen geheim te houden, tot de briefing op de woensdag ervoor.

Gerard Roozendaal

DEEL IV
GONS STATISTIEKEN

GONSBESTUUR DOOR DE JAREN HEEN

Hieronder geven we een lijst met namen van personen die in het bestuur, de feestcommissie en de excursiecommissie van onze personeelsvereniging hebben gezeten, voorzover we dit uit de archieven en de herinneringen van (oud)leden hebben kunnen achterhalen. We realiseren ons dat de lijst wellicht niet compleet is. Excuses daar voor.

Voor een compacte presentatie hebben we de verschillende functies als volgt afgekort:

vz	: voorzitter	GgG	: (eind)redactie GONSgeGONS
vice-vz	: vice-voorzitter	feestcie	: feestcommissaris in bestuur
secr	: secretaris	excie	: excursiecommissaris in bestuur
pen	: penningmeester	sportcie	: commissaris sportzaken

1948

Klijnsen, vz
M.K.J.M. Müller, secr

1949

W.C. Bus, vz
M.K.J.M. Müller, secr

1950

W.C. Bus, vz

1951

W.C. Bus, vz
O.I.J. van Bochove, secr
Mw. E. Van Ardenne
J. Krijgsman
S. Pezarro

1952

H.F.M. Freutel, vz
Mw. C.M. van Turnhout, secr
Mw. L.A. Vellekoop, penn
H.J. Huldy, lid
S. Pezarro, lid
O.I.J. van Bochove, lid

1953

R. Tunteler, vz
M. C.M. van Turnhout, secr
Mw. L.A. v.d. Stadt-Vellekoop, pen
Mw. D.A.C.M. Vlak, lid
W.H. Brinkman, lid
J.P. Velthoen, lid
F.C. Berendse, lid

Feestcommissie:

R. Tunteler
Dusseldorp
L.A. Vellekoop
Mw. C.M. v. Turnhout
Mw. T.J. Schep

1954

W.H. Brinkman, vz
Mw. H.E. Gerritsen Plaggert-Koot, secr
F.G. Berendse, pen
Mw. D.A.C.M. Vlak
E.J. Mouton
Mw. C.M. van Turnhout
J.P. Velthoen

1955

Mw. C.M. van Turnhout, vz
Mw. H.E. Gerritsen Plaggert-Koot, secr
F.G. Berendse, pen
Mw. D.A.C.M. Vlak
L. Pezarro
G. Rijnaard
J.P. Velthoen
J. van Wijngaarden

1956

J. Isings, vz
Mw. H.E. Gerritsen Plaggert-Koot, secr
F. Berendse, pen
Mw. W. Otter-Korpershoek van der Kooy
G. Rijnaard
J.P. Velthoen
J. van Wijngaarden

1957

J. Isings, vz
Mw. H.E. Gerritsen Plaggert-Koot, secr
F. Berendse, pen
Mw. W. Otter-Korpershoek van der Kooy
G. Rijnaard
J.P. Velthoen
J. van Wijngaarden

1958

J. Isings, vz
Mw. H.E. Gerritsen Plaggert-Koot, secr
F. Berendse, pen
Mw. W. Otter-Korpershoek van der Kooy
G. Rijnaard
J.P. Velthoen
J. van Wijngaarden

1959

J.C. Gerritsen, vz
Mw. H.E. Gerritsen Plaggert-Koot, secr
J.P. Velthoen
J. van Wijngaarden

1960 tot 1 aug

J.C. Gerritsen, vz

1960-1961

P.F. van Velden, vz
T. Frieling, vice-vz
P.J. ter Keurs, 1e secr
Mw. H.E. Koot, 2e secr
W. van Keulen, pen
A. van den Hoeven, feestcie
Mw. M.C. van der Lecq

Feestcommissie:

A. van den Hoeven, vz
W.J. Kolstee
Mw. M.P. van Duijkeren
Mw. B.M.I. Baller

1961-1962

T. Frieling, vz
P.F. van Velden, vice-vz
Mw. J.W. Balkestein, secr
A.H. Presburg, pen
H.J. Hueck
Mw. Th.M.C. Kunz
Mw. M.C. van der Lecq

1962-1963

C.J. Nederveen, vz
 H.J. Hueck, vice-vz
 Mw. J.W. Balkestein, secr/pen
 M.H.B. van der Beek
 Mw. A.M.H. Bouman
 Mw. Th.M.C. Kunz
 A.H. Presburg

Feestcommissie:

I. Pels, vz
 Mw. H.E. Hueck
 Mw. G.J. Huysman
 H.G. Peer
 Mw. C. Zoetewij

1963-1964

M.H.B. van der Beek, vz
 J.M.C. Wessels, vice-vz
 Mw. J.W. Balkestein, secr/pen
 Mw. H.A.M. van 't Hek
 Mw. I. Ouwerschuur
 J.H. van Brederode
 J. van Ham

Feestcommissie:

J. van Ham
 J. Booy
 Mw. J.C. Bezemer
 Mw. T. de Lange

1964-1965

J. van Ham, vz
 M.H.B. van der Beek, vice-vz
 Mw. G.M. Meijer, secr/pen
 Mw. J.C. Bezemer
 Mw. W. Boxem

Feestcommissie:

U. Spitsbergen, vz

1965-1966

U. Spitsbergen, vz
 J. van Ham, vice-vz
 Mw. G.M. Meijer, secr
 Mw. L.G. Gelijns, pen
 J.H. van Brederode, feestcie
 D. Weggemans, excie
 Mw. W. van Boxem

Feestcommissie:

J.H. van Brederode
 J.L.Th. Niesten
 A.C. van Ek
 Mw. M.J.J. Konieczny
 Mw. M.J. de Baan
 Mw. L. Zwaagstra

Excursiecommissie:

D.M. Weggemans
 M.H.B. van der Beek
 Mw. J.C. Bezemer

1966-1967

E. Talman, vz
 U. Spitsbergen, vice-vz
 Mw. W. Verschoor, secr
 Mw. L.G. Gelijns, pen
 Mw. G.C. van der Steen
 H.M. Brüggemann, feestcie
 E.G. Lekahena, excie
 (per 1-1-1967 H. Aartsen)

Feestcommissie:

H.M. Brüggemann
 W.F.G.C. Walbrug
 M.V.C.P.M. van Lier
 Mw. E. van Duel

Excursiecommissie:

E.G. Lekahena, vz
 Mw. H.E. Koot
 H. Nagtegaal

1967-1968

E. Talman, vz
 H.M. Brüggemann, vice-vz
 Mw. W. Verschoor, secr
 Mw. M.M. Vaas, pen
 Mw. G.M. Meijer, feestcie
 T.A. der Kinderen, excie
 H. Aartsen (vanaf 1/1/69)
 E.G. Lekahena (tot 1/1/69)

Feestcommissie:

Mw. G.M. Meijer
 Mw. A.L. Hana-van Loenhout
 Mw. A.H.J. Lucas
 G.A. Schwippert
 P. van der Zee

Excursiecommissie:

T.A. der Kinderen, vz
 Mw. H.E. Koot
 U. Spitsbergen

1968-1969

H.M. Brüggemann, vz
 T.A. der Kinderen, vice-vz
 Mw. M.M. Vaas, secr
 Mw. G.M. Meijer, pen
 Mw. H.E. Koot, excie
 P.Th.A. Klaase, feestcie
 H. Aartsen

Feestcommissie:

P.Th.A. Klaase
 Mw. J.A. Kauffman-van Bommel
 Mw. A.L. Nanninga
 A.H.J. Lucas
 R.A.Q. Adema

Excursiecommissie:

Mw. H.E. Koot
 U. Spitsbergen
 T.A. der Kinderen

1969-1970

G.A. Schwippert, vz
 W.H.J.M. Wientjens, vice-vz
 Mw. H.E. Koot, secr
 Mw. G.M. Meijer, pen
 H.B. Sprietsma
 A.H. van den Berg, feestcie
 P.Th.A. Klaase, excie
 H.M. Brüggemann

Feestcommissie:

A.H. van den Berg
 Mw. C.M.B. Keijzer
 Mw. A.H. Verwaal
 Mw. Th.A.M. van Zijl
 W.J. Jonker
 J.L.B. de Groot

Excursiecommissie:

G.A. Schwippert
 P.Th.A. Klaase
 C.W. van der Wal
 K.D. Waterreus

1970-1971

J.A. Duiser, vz
 H.B. Sprietsma, vice-vz
 Mw. H.E. Koot, secr
 C.W. van der Wal, pen
 P.J. Nederveen, feestcie
 A.G.M. Tak, excie
 Mw. Th.A.M. van Zijl
 G.A. Schwippert

Feestcommissie:

P.J. Nederveen, vz
 C.J. Persoons
 Mw. I.E.M. Rotgans
 Mw. H.F.M. van Rijswick
 Mw. G.F. van Staalduinen
 Mw. H.C.J. Tetteroo

Excursiecommissie:

A.G.M. Tak, vz
 R.V. Dulfer
 K.G. Schuijf

1971-1972

D.P. James, vz
 Mw. F.M. v Veenendaal, secr
 C.W. van der Wal, pen
 K.G. Schuijf, feestcie
 Mw. H.E. Koot, excie
 M.F.M. van Peppen
 W.J. Jonker

Feestcommissie:

K.G. Schuijf, vz
 A.F. Deumers
 J.A. Kattenvilder
 Mw. Th.B. van Oosten
 Mw. M. Slotboom
 Mw. F.C. van der Vooren

Excursiecommissie:

Mw. H.E. Koot, vz
 J.J. van der Kolk

1972-1973

K.G. Schuijf, vz
 Mw. F.M. van Veenendaal, secr
 J.D.M. Wisse, pen
 D.P. James, feestcie
 J.J. van der Kolk, excie
 A.F. Deumers, sportcie
 Mw. I.E.M. Rotgans
 Mw. M. Slotboom
 Mw. F.C. van der Vooren

Feestcommissie:

D.P. James, vz
 H. de Cock
 H.J. Dorrestijn
 Mw. H. Scheepe
 Mw. Y.M. Schröder
 Mw. M. van der Valk
 J.G.J. Winsen
 L. Wolters

Excursiecommissie:

J.J. van der Kolk, vz
 Mw. G. Broekema
 Mw. V.L. Mallée

1973-1974

J.J. van der Kolk, vz
 Mw. M. Slotboom, secr
 J.D.M. Wisse, pen
 R.M. Visscher, feestcie
 A.P.M. van der Veek, excie
 A.F. Deumers, sportcie
 Mw. M. van der Valk, GgG
 Mw. F.C. van der Vooren
 Mw. I.E.M. Rotgans

Feestcommissie:

R.M. Visscher, vz
 Mw. H.M. de Blij
 Mw. J.M. Hoogendorp
 W.J. Jonker
 Mw. N. Olsthoorn
 Mw. A. Stapel
 Ch.A. Thomas
 L. van Valen

Excursiecommissie:

A.P.M. van der Veek, vz
 Mw. G. Broekema
 J.G.J. Winsen
 Februari 1974 vervangen door:
 Th. Nusselder, vz
 K.G. Schuijf
 Mw. H.E. Koot

1974-1975

Mw. M. Slotboom, vz
 Mw. N. Olsthoorn, secr
 Th. Nusselder, pen
 R.M. Visscher, feestcie
 J. Schijf, excie
 T. Schaap
 Mw. M. van der Valk
 J.J. van der Kolk
 Mw. F.C. van der Vooren

Feestcommissie:

R.M. Visscher, vz
 Ch.A. Thomas
 Mw. K. van de Boogert
 W.J. Jonker

Excursiecommissie:

J. Schijf
 Mw. H.E. Koot
 K.G. Schuijf

1975-1976

R.M. Visscher, vz
 Th. Nusselder, vice-vz
 Mw. P.M.J. Olsthoorn-Roozen, secr
 T. Schaap, feestcie
 J. Schijf, excie
 J.J. van der Kolk
 Mw. M. Slotboom
 Mw. F.C. van der Vooren

Feestcommissie:

R. Glasbergen
 M. Breedveld
 Mw. M. van Hulst
 Mw. M. van der Knaap

Excursiecommissie:

Mw. H.E. Koot
 Mw. T.A.M. de Groot

1976-1977

J. Schijf, vz
 Mw. G. Deneer, secr
 Mw. J. Hendriks, pen
 Mw. Th.A.M. de Groot, excie
 A.G. Keijzer, feestcie
 M.F.M. van Peppen, sportcie
 Mw. I. van Moorsel
 J.J. van der Kolk
 Mw. M. Slotboom

Feestcommissie:

A.G. Keijzer
 W. de Jong
 Mw. Y. Deneer
 J. van Oostrum
 H. de Cock

Excursiecommissie:

Mw. Th.A.M. de Groot
 Mw. H.E. Koot

1977-1978

J. Schijf, vz
 Mw. G.A.C. Keijzer, secr
 Mw. J. Hendriks, pen
 Mw. T.A.M. de Groot, excie
 P.J.G. Langeveld, feestcie
 M.F.M. van Peppen, sportcie
 Mw. I. van Moorsel
 J. Bouwma
 A.G. Keijzer

Feestcommissie:

P.J.M. Langeveld, vz
 Mw. G. Deneer
 W. de Jong
 J. van Oostrum
 H. de Cock
 W. Bosman
 Mw. C. Brouwer
 Mw. I.E.M. Brüggemann

Excursiecommissie:

Mw. Th.A.M. de Groot, vz
 Mw. H.E. Koot
 J.L.B. de Groot

1978-1979

P.J.G. Langeveld, vz
 Mw. I. van Moorsel, secr
 J. Bouwma, pen
 M.F.M. van Peppen, sportcie
 Mw. I.E.M. Brüggemann, excie
 J.L.B. de Groot
 K. Koopmans
 M.J.M. Luyten
 R. Spuybroek

1979-1980

P.J.G. Langeveld, vz
 Mw. P.S. de Keijzer, secr
 J. Bouwma, pen
 M.J.M. Luyten, feestcie
 Mw. I.E.M. Brüggemann, excie
 J.L.B. de Groot
 K. Koopmans

1980-1981

J.L.B. de Groot, vz
 Mw. P.S. de Keijzer, secr
 K. Koopmans, pen
 Mw. J.E.M. Brüggemann, excie
 T. Putman, feestcie
 Mw. C. Brouwer, GgG
 W.J. Jonker

Feestcommissie

Mw. C. Brouwer, vz
 Mw. A. de Rooter
 W. de Jong
 Mw. E. Stofberg
 A.J. Hillebrand

Excursiecommissie

Mw. I.E.M. Brüggemann, vz
 Mw. M. Slotboom
 Mw. H.E. Koot
 H.M. Brüggemann

1981-1982

J.L.B. de Groot, vz
 Mw. P.S. de Keijzer, secr
 K. Koopmans, pen
 J.E.A. van Schie, feestcie
 S.A.L.M. Kooijman, excie
 Mw. C. Brouwer, GgG
 Mw. E.M. Stofberg

Feestcommissie:

J.E.A. van Schie, vz
 Mw. C. Brouwer
 Mw. E. Stofberg
 F. Hillebrand
 Mw. A. de Ruiter
 Mw. T. Roest
 Mw. A. Hoogenboom

Excursiecommissie:

S.A.L.M. Kooijman, vz
 K. de Raat
 W. Bosman
 Mw. H.E. Koot

1982-1983

J.E.A. van Schie, vz
 Mw. A. Seffelaar, secr
 K. Koopmans, pen
 S.A.L.M. Kooijman, excie
 Mw. E. Stofberg
 Mw. A. de Ruiter

Feestcommissie:

Mw. A. de Ruiter
 A.J. Hillebrand
 A.P.M. Zeegers
 A. van der Waal
 R. Schröder
 W. van Gils

Excursiecommissie:

S.A.L.M. Kooijman, vz
 K. de Raat
 Mw. H.E. Koot

1983-1984

J.E.A. van Schie, vz
 Mw. A. Koene, secr
 A. van der Waal, pen
 S.A.L.M. Kooijman, excie
 Mw. A. de Ruiter
 Mw. A. Seffelaar

1984-1985

J.E.A. van Schie, vz
 Mw. A. Koene, secr
 A. van der Waal, pen
 Mw. A. de Ruiter
 Mw. A. Seffelaar

1985-1986

Mw. G.M. Meijer, vz
 Mw. A. Sitskoorn, secr
 Mw. U. van Eijk, pen
 H.P. Baars
 H.B. Duesmann

Excursiecommissie

J.E.A. van Schie, vz
 Mw. A. de Ruiter
 Mw. A. Seffelaar
 A.P.M. Zeegers

1986-1987

H.B. Duesmann, vz
 Mw. A. Sitskoorn, secr
 H.P. Baars, pen
 M.G.M. Roemer
 Mw. G.M. Meijer
 P. Stijnman

Excursiecommissie

J.E.A. van Schie, vz
 Mw. A. de Ruiter
 Mw. A. Seffelaar
 A.P.M. Zeegers

1987-1988

M.G.M. Roemer, vz
 P.W.M. Stijnman, secr
 H.P. Baars, pen
 H.B. Duesmann
 J. Krüse

Excursiecommissie

J.E.A. van Schie, vz
 Mw. A. de Ruiter
 Mw. A. Seffelaar
 A.P.M. Zeegers

1988-1989

M.G.M. Roemer, vz
 P.W.A. Stijnman, secr
 A. Brunia, pen
 Mw. M.P. Velt
 Mw. F. van den Heuvel

Excursiecommissie

J.E.A. van Schie, vz
 Mw. A. de Ruiter
 Mw. A. Seffelaar
 A.P.M. Zeegers

Oud ledenlijst

Chr.G.W. AARTSEN
 H. AARTSEN
 R.A.Q. ADAME
 Mw.A.A.v. ADRICHEM
 J.H.M. en Th. ALBERS
 N. ALBERTS
 E.A.H. ALGRA
 A. ALTORF-BREEDVELD
 Th. AMBAUM
 C. AMBUUL
 H.v. AMERONGEN
 Mw.E.v. ARDENNE
 C.W.M. ARKESTEIJN
 Mw.H. ARMIT
 G.H.W. BAALHUIS
 W.v. BAARLE
 A.L. BAAS
 J. BACKES
 B. BAKKER
 F. BAKKER
 P.J. BAKKER
 Mw.J.W. BALKESTEIN
 Mw.B. BALLER
 Mw. BALTER
 Mw.A. BALZOUAN
 Mw.W.v.d. BAN-v.d.PLAS
 W.J. BANGA
 O.F. BARTOO
 Mw.M. BEBELAAR
 J.C.v. BEEKUM
 L.K.H.v. BEEK
 J. BEIJER
 E.P. BENNETT
 Mw.E. BENNINGSHOF-v.VALEN
 I.v. BENSCHOP
 F. BERENDSE
 BERG.J.v.d.
 F. BERGSMa
 J.H. BERGSMa
 A.A.v.d. BERG
 L.v.d. BERG
 Mw.A.M.E.v.d. BERG
 Mw.T.H.A.v.d. BERG
 O. BERG
 R.v.d. BERG
 T.v.d. BERG
 A. BERWERS
 A.C. en E.L. BESEMER
 F.C.v. BEUKERING
 Mw.J. BEVAN
 Mw.M.A.d. BIE
 Mw.H.C.J. BLATTER-TETTEROO
 Mw.H. BLES-v.OPSTAL
 Mw.A.D. BLINK
 J. BLOK
 T.W. BLONK
 F.E. BLOOIS
 F.I.v. BLOOIS
 C.v. BOCHOVE
 O.Y. BOCHOVE
 Mw.C.W. BOEKEE
 J.W.A. BOERE
 H.A. BOER
 Mw.P. BOER
 W.d. BOER
 I. BOGERMAN-OELE
 Mw.A.K.P. BOIN
 Mw.M. BOKSTIJN
 P.J. BONGERS-HENDERSON
 V.A. BONNET
 W.d. BOO-VERSCHOOR
 B.L. BOOGAARD
 Mw.C.J.M.v.d. BOOGERT
 J. BOOIJ
 M.d. BOOYS-v.GILST
 H.F. BORDEWIJK
 J. BORST
 W.v.d. BOR
 A.E. BOSMAN
 J. BOSMAN
 W.G.F.C. BOSMAN
 H.J. BOSS
 R.H. BOSWIJK
 W. BOSWIJK
 A.v.d. BOS
 Mw.A.H. BOS
 Mw.G.H.v.d. BOS
 Fam. BOUDESTEIN
 A. BOUMANS
 A.J.W. BOUWMAN
 Mw.P. BOUW
 P.L.M.v. BOVEN
 Mw.W. BOXEM
 M.J.v. BRACHT
 H.M. BRAND
 J.H. en Mw.v. BREDERODE
 M. en E.M.H. BREEDVELD
 Mw.H. BREEJEN-o.t.BERG
 H.W. en M.P. BREE
 E.M.L. BRIEDE
 J.la BRIJN
 A. BRILLENBURG-WURTH
 Mw.E.B. BRINKMAN-WIERSEMA
 H. BRINKMAN
 Mw.G. BROEKEMA
 N.E. BROGHT-STEENGE
 Mw.F. BRONMEIJER-JOOSTEN
 J.M. BRONDIJK
 R. BRONS
 Mw.C. BROUWER
 R. BROUWER
 W. BROUWER
 Mw.A. BRUINS-v.TONGEREN
 Mw.L.F.d. BRUIN
 N.A. BRUNT
 Mw.R. BRUYN-KOOLSCHIJN
 Mw.M. BRUYN-v.d.WILDT
 A.d. BUCK
 J. BUINING
 Mw.V. BUITELAAR
 Mw.G.J.A. BULTERMAN
 A. en E. BURGERS
 N.v.d. BURGH
 H.v.d. BURG
 J.A.A.v.d. BURG
 B.A.L. BUTER
 E. BUVENS
 C.J. CANNINGA
 Mw.F.v. CLEEFF
 Mw.D. CLEIREN
 Mw.T. COENEN-SARABER
 Mw.W. COPPER-GUIRYNS
 M.C.W. CORNEL
 Mw.A.M. CROMBERGE-v.d.BERG
 J.M.v. CROONENBURG
 M. DAALMEIJER
 J.d. DAAS
 J. DAHLHAUS
 Mw.G.B.v. DALEN
 Mw.M.A. DAMME-v.WEELE
 U. DAUM
 DEBUSSY
 Mw.H.A.v. DEELEN-ULAND
 Mw.A. DEELEN
 R. DEEN
 Mw.P. DEINELLO-BAIS
 R.A. DEKKER
 P. DEKKING
 W.v. DELFT
 Mw.Y.M.C. DENEER
 Mw.H. DESSAUVAGIE
 Mw.B.R. DEUMERS-d.JONG
 J.B.P.v. DEURSEN
 W.J.v. DIGGELEN
 A.J.J.M. DIJCK
 A. DIJKER
 Fam.W. DIJKHUIZEN
 Mw.H. DIJKSHOORN-ROMIJN
 J. DIJKSHOORN
 L.C. DIJKSHOORN
 D.J.v. DIJK
 J.M.v. DIJK
 Mw.C.M.v. DIJK
 O.v. DIJK
 R.v. DIJK
 W.G.W. DIJK
 K. DIL
 P.v.d. DOEL
 B. DOLFING
 Mw.T. DONKERSLOOT-MARINUS
 H.J. DORRESTIJN
 K.P.v. DORT
 Mw.M. DOZY
 J.D. DRESSELHUYTS
 J.H.P.v. DRIEL
 P.J.v.d. DRIEST
 C.A.M.v.d. DRIFT-HILHORST
 Mw.J.M.le DUC-v.ASTEN
 R.V. DULFER
 Mw.W. ECKHARDT-BRINKMAN
 J.v. EGTELT
 Mw.M.J. EIJK-SCHULZ
 Mw.F.v. EIJNDHOVEN
 J.v.d. EIKHOFF
 W.J.P. EKELMANS
 A.C.v. EK
 W.I.M. ELDERHORST
 Mw.v. ELDIK THIEME-VERHOEF
 C.d. ELZEN
 Mw.H.F. ENGELKES-MANTJES
 Mw.J. ENGELS
 W. ENTERMAN
 Mw.v. ERKEL-HILBERDING
 J.v. ERKEL
 Fam.A. ES
 E. ETTEMA
 C.H.M.M. EVERS
 B. FAAS
 Mw.J. FARO-SNATERSE
 Mw.M.C. FELLS
 F.A. FLIPPO
 F. FRANKEN
 H.A. FRANK
 Chr.v. FRANQUEMONT
 Mw. FRIELING-KEMP
 R.v.d. GAAG-v.WIJK
 Mw.D.v.d. GAAG
 M.J.v. GASTEREN
 M.J. GEENSE
 H. GELDOF
 L.H. GELIJS
 Mw.J.M. GENEMANS
 F. GERAATS

- J.G. GERRITSEN
 R. GLASBERGEN
 E.Th.d. GOEDE
 L.M. GOEDHART
 Mw.E. GONTZE-TOONSE
 P.v.d. GRAAF
 P.J. GREIDANUS
 Mw.A. GREIVE-v.NOORDEN
 Mw.K. GRIJDANUS
 A.A. GRIMBERGEN
 P.O.M. GUILONARD
 Mw.E. HAAN
 v. HAASTEREN
 H.A.J. HAGENAARS
 Mw.I.E.B. HALLER
 Mw.A.C.H.v. HAM-HEYNING
 Mw.E.W.v. HAM-v.BLEISWIJK
 L.H.v. HAM
 Mw.A.L. HANA-v.LOENHOUT
 Mw.A.'t HART-ROEST
 Mw.E. HAVERMANS-v.d.BERG
 R. HAVINGA
 J.F.A. HAZENBERG
 Mw.J.Ch. HEBING
 A. HEELINGA
 Mw.M. HEEMSKERK
 J. HEIJBOER
 H.J. HEIJMANS
 D.A. HEIJNINGS
 A. HEIJN
 Mw.H.A.M.v.'t HEK
 HELLEBRAND
 J.A.B. HERMAN
 W. HERMAN
 Mw.T.J.A.d. HERTOEG
 J.W. HESKES
 A. HESLINGA
 W.v.d. HEUL
 Mw.J.A.W.R. HEUSKES
 K.d. HEUS
 J.L. HEY
 Mw.C.J. HILBERDING
 A.C.A. HOEDJES
 Mw.M.E.v. HOEKEN
 A. HOEK
 Mw.E.v.d. HOEK
 W.J.v.d. HOEK
 R.W.v. HOESEN-KORNDORFFER
 A.v.d. HOEVEN
 Mw.J. HOEVERS-GROENEWOUD
 J. HOFLAND
 Mw.W. HOFMAN-BOXEM
 M.C.E.N. HOFSTEDE
 Mw.J.D. HOGENDORP-HEEREN
 Mw.C. HOLLANDER
 Mw.I.v. HOLSTEIJN
 P.C.v. HOLST
 Mw.A.M. HOOGENBOOM
 Mw. HOOGENDOORN
 A. HOOGENDORP
 Mw.J.M. HOOGENDORP
 A.H.A. HOOGVELT
 A.J.M. HOOGVELT
 R. HOORN
 Mw.T.H. HOUTEN-v.d.BERG
 H.v. HOUTEN
 J.v. HOUTEN
 A. HOUWELING
 Mw.C. HOUWING
 H.J. en E.H. HUECK
 Mw.H.M. HUIGSLOOT-d.BLIJ
 Mw.J.M.Th. HULHOVEN
 Mw.G.M.J.W. HULS-KLERXS
 G.B. HULSHOF
- Mw.M.V. HULST-v.ADRICHEM
 A.v. HULST
 Th.v. IJSSELDIJK
 J. ISINGS
 A.v. JAARSVELD
 Mw.A.B.A. JACOMETTI
 D.P. JAMES
 H. JANESCHITZ-KRIEGL
 Mw.M. JANSEN-v.BUITENE
 A.E. JANSEN
 Mw.L. JANSMA
 P.A.V. JANSSEN
 H.A.M. JANS
 Mw.O.d. JONG-PRINS
 Mw.G.C.d. JONG-v.d.STEEN
 Mw.A.C.W.d. JONG
 Mw.A.d. JONG
 Mw.J.P.d. JONG
 W.'t JONG
 W.M.C.d. JONG
 W.R.d. JONG
 P.P. JONKER
 Mw.L. JOOLEN
 Mw.S.M. JOORE-GOUDSWAARD
 Mw.J.M. KAMINSKY-v.EEKELEN
 Mw.A.v. KAMPEN
 W.H.A.v. KAMPEN
 Mw. KAMPHUIS-SCHIPPERS
 Mw.A.v. KAN
 G.J. KAP
 Mw.J.A. KATS-v.KOMMER
 J. KATS
 Mw.G.A.C. KEIJZER-DENEER
 A.G. KEIJZER
 Mw.M.H.F. KEIJZER
 G.A.v. KEMPEN-SCHANS
 Mw.J.v. KEMPEN
 A. KEMPER
 E.J. KERKHOVEN
 Mw.E.P.M. KERKLAAN
 Mw.R.v. KESTEREN-TYDEMAN
 W.v. KEULEN
 P.J.t. KEURIS
 C.v.d. KLEIJ
 Mw.E.v.d. KLEIN-MONSTER
 M.J.J. KLEYWEGT
 E. KLINK
 R. KLOOSTERMAN
 J.v.d. KNAAP
 A.C.M. KOENE-d.WIT
 L.C. KOENE
 Mw.D.M. KOKKELER
 J.F. KOK
 W.J. KOK
 J. KOLKMAN
 J.v.d. KOLK
 G.J.v. KOLMESCHATE
 W.J. KOLSTEE
 F.A. KOOT
 A.v.d. KOOY
 P. KOPPES
 Mw.E.P. KORENEEF-KERKLAAN
 Mw. KORFF
 Mw.D.J. KORNET
 J. KOSTENSE
 J.A.H. KRAAIJENBRINK
 Mw.A. KRAAKMAN
 H.v.d. KRAAN
 Mw.S.A.C.v.d. KRAAN
 Mw.v.d. KRAAY
 J. KRASSENBURG
 J.B. KREBS
 Mw.C.M. KREUGER
 C.W.d. KREUK
- H.d. KREUK
 Mw.H. KRIEKAARD-DEKKER
 Mw.M. KRIESCH
 J. KRIJGSMAN
 S.H.v. KRIMPEN
 M.E. KRONENBERG
 Mw.R. KRONSHORST
 Th.G. KROSSING
 Ch.A. KRUISSINK
 P.v.d. KRUK
 S.v.d. KUILEN
 Mw.E. KUITERT
 A.J. KUNZ
 Mw.F.d. KUYPER
 Mw.A.L.E. KWANT
 Mw.H.J. LAGEVEEN
 A.C. LAKWIJK
 Mw.J. LAMMERTINK-v.GEMEREN
 Mw.M. LAMMES-SCHEIJGROUD
 G.H. LANDMAN
 H.R.d. LANGE
 Mw.A.M.J.W.d. LANGE
 R.A. LANG
 Mw.C.M.E. LANS-ELDERLING
 Mw.M.Th.E. LANS-NICOLAI
 C.v. LEEDEN
 H.v.d. LEEDEN
 A.L.G.v. LEEUWEN
 C.v. LEEUWEN
 J.v. LEEUWEN
 L.v. LEEUWEN
 Mw.E. LEEUWEN
 P.v. LEEUWEN
 E.d. LEEUW
 D.L.v.d. LEIJGRAAF
 E.G. LEKAHENA
 L.C.v.d. LELIE
 Th. LEMS
 R.G.J.v. LEUKEN
 A. LEUTSCHER
 Mw.H.M. LIBETON
 W.J. LICHTENDONK
 D.R. LINDEBOOM
 Mw.A.M. LINDEN-BOUDRIE
 Mw.V.v.d. LINDEN-MALLEE
 A.L. LIPS
 H. LOOIJENGA
 Mw.A.M.v. LOON-d.LIEMA
 H.v. LOON
 Mw.v. LOON
 H.J.v.d. LOO
 Mw.L. LOUSENSE
 J.R.A. LUDERT
 Mw.J. LUIJENDIJK
 M.J.M. LUIJTEN
 Mw.N.v. LUME
 A.C. MAAGDENBERG
 C. MAAT
 G.v. MAMEREN
 Mw.T.v.d. MAREL
 J. MARKS
 J.M. MARQUENIE
 W.A.J. MARTENS
 Mw.R.P.A. MASSA-d.ZEEUW
 Mw.S. MASTENBROEK-GELIJS
 J.E.v. MASTRIGT
 Mw.L. MEDEMA
 v.d. MEER
 J.J.R. MEESTER
 Mw.H.A. MEESTER
 Mw.R. MEIJER
 C.L.C. MEIJER
 A.v.d. MEIJ
 A.H. MEISSNER

Mw.S.T.M.d. MEULEMEESTER
 E.C.J.v.d. MEULEN
 J.I.v.d. MEULEN
 Mw. MEUTER-SCHRIEL
 Mw. MIDDEL-VLEDDERMAN
 Mw.A.v. MIERLO
 Mw.L.J. MOLLEMA-KRONSHORST
 A.L. MOONEN
 Mw.W.P.v. MOORSEL
 J.M. en J.P.A.A. MOOYMAN
 E.J. MOUTON
 Mw.H.v. MULWIJK-vRIJWSWIJK
 C.H. MULDER
 J. MULDER
 Mw.W. MULLER-ROES
 Fam.H. MULLER
 M.K.J.M. MULLER
 Mw.M. MULLER
 Mw.I. MUSKETIER
 Mw.A.M.W. MUSTERT
 Mw.H.R. MUTZELFELDT-BOLTE
 J. NADORP-YDEMA
 Mw.H.M.v. NAERSSSEN-FLOHR
 W.C.v. NAERSSSEN
 G.W. NAGTEGAAL
 H. NAGTEGAAL
 Mw.A.L. NANNINGA
 P.J. NAPJUS
 R. NAUTA
 H. NIEBOER
 Mw.M. NIEUWENHOUT-vd.KNAAP
 H.A.W. NIJVELD
 Mw.D. NIKKELS-DOLFING
 Mw.A.H. NIKKELS
 P.J.F. NOOIJEN
 A.J.v.d. NOORT
 Mw.E.W. NOUWEN-WILMINK
 T. NUSSSELDER
 H.T. OFFRINGA
 F. OGIJLY
 Mw.J. OHLENSCHLAGER-KOCK
 J.C. OLIVIER
 Mw.P.M. OLSTHOORN-ROOZEN
 NELLEKE OLSTHOORN
 C.M.v. OLST
 A. ONDERWATER
 P.H. ONG
 A.W. OOSTENBRINK
 Mw.Th.B.v. OOSTEN
 N.v. OOSTEN
 W. OOSTVEEN
 J.v. OS
 Mw. OTTEN
 Mw.d. OTTER
 Mw.H. OTTO-v.KEMPEN
 D. OUDIJN
 A. OUWENDIJK
 C.J. OVERGAUW
 Mw. PAERELS
 Mw.H.J. PALMBERG
 D.T.F. PALS
 H.G. PEER
 H.N. PEET
 I. PELS
 Mw.B.J. PELTENBURG
 Mw.E.D. PEPER-RUTGERS
 Mw.A. PEPERKAMP
 Mw.B. PEPER
 Mw.P. PEQUE
 Mw.I. PESMAN-v.VLIET
 Mw.E.M. PETRI
 S. PEZARRO
 S. PIETERSE
 Mw.J. PLATELL-ZUIDWEG
 P. PLATZEK
 Mw.L. POSTMA-SNOEKEN
 L. POST
 A.H. PRESBURG
 W.C. du PRE
 Mw.N. PRONK-TIMMERS
 R.J. PRONK
 K. PRUYERS
 T. en G. PUTMAN
 J. QUAKERNAAT
 N. QUALI
 R. QUICK
 Mw.H.C. QUIST
 Mw.A.d. RAADT
 A.G. RATTEN
 D.W. RAVENSBERGEN
 Mw.M. RAVESTEIN
 C.I.v. REENEN
 Mw.C. REIJINGA
 Mw.N.A.M. REVERDA
 P. RICHTERS
 Mw.M.M. RIDDERRING
 Mw.G.H.E. RIEDLING-GOECKE
 Mw.G. RIEDLIN
 L. RIEL
 A. RIETDIJK
 T. RIJGERSBERG
 F.v. RIJN
 H.F.M. RIJSWICK
 Mw.A. RODENBURG-v.d.BURG
 Mw.S. RODIJK-YU
 J. ROELOFSEN
 L.J. ROIJERS
 A.P. ROMEIN
 H.F.C. RONTELTAP
 Mw.F.R.d. ROO-L.KATE
 Mw.P.M. ROOS-v.SANTEN
 A.L.d. ROOS
 H.L.d. ROO
 Mw.I. ROS-OUWERSCHUUR
 H.A.A. ROSO
 A.v. ROSSEM
 J.Th.v. ROSSUM
 ROSWIJK
 D. ROJK
 Mw. ROUKEMA-VERSCHRAGEN
 C. RUIS
 K.C. RUIS
 H.J.d. RUYTER
 M. SAARLOOS
 G.W.E.B. SALOMON
 Mw.H. SATIUN-v.DIEMEN
 Mw.A.M. SCHAAFSTAL
 Mw.E. SCHAAP-SCHRODER
 Mw.E. SCHAAP
 T. SCHAAP
 Mw.L. SCHABBINK
 P.M.L.G. SCHALKEN
 P.J. SCHALKER
 H.L.v. SCHEEPEN
 Mw.R. SCHEEPE
 J.W.F. SCHENK
 Mw.E. SCHIE-v.DRIEL
 Mw.E. SCHIERMEIJER-v.LOON
 Mw.Ch. SCHIFERLI
 Fam. SCHIJF-KARMELEK
 J. SCHIJF
 Mw.E. SCHIPPERS-ZWIER
 W. SCHLAFFER
 Mw.I. SCHMAL-VOGELAAR
 N.M.M. SCHNEIDERS
 Mw.A.J. SCHNEIJDER
 L.A. SCHOMAKER
 Mw. SCHONEVELD-vd.KLOOSTER
 J.v.d. SCHOOR
 Mw.M.F. SCHOTTING
 H. SCHREUDER
 Mw.Y. SCHRODER-WORTELBOER
 E.M.R. SCHRODER
 Mw.R. SCHROPP-HOOGWEG
 K.G. SCHUIJF
 Mw.M.J. SCHUTZ
 Mw.D. SCHUYL-LAROS
 F.R. SCHWARZL
 J. SEFFELAAR
 J.W.M. SEIJEN-t.HOORN
 Mw.M. SIEBENHAR
 J.G. SIMONIS
 H.J. SIMONS
 N. SLIJKHUIS
 P. SLINGERLAND
 Mw.J.v.d. SLINGS
 F. SLOKKER
 M.A. SLOK
 H.W. SLOTBOOM
 Mw. SLOTBOOM
 G.J. SLUYTMAN
 J.J.G. SMITS
 W.P.C. SMITS
 Mw.M. SMIT
 P. SMOOR
 W.B.d. SNAAIJER
 P. SNEL
 N. SNIJDERS
 v. SOEST
 H. SOETENS
 F.v. SOREL-BRIEDE
 M.K.J. SOUVEREIN
 P.E. SPAAN-v.HOUTEN
 Mw.D.v. SPAANDONCK-DINGJAN
 J. SPAANS
 A. SPENKELINK
 Mw SPIERENBURG-t.BUMMELEN
 Mw.C. SPIERO-BEEK
 G. SPIJK-v.LENT
 W.v. en G. SPINGELEN
 U. SPITSBERGEN
 H.B. SPIRIETSMA
 G.L.P. SPRONSEN
 R.v. SPRONSEN
 L.G.v. STAALDUINEN
 L.A.v.d. STADT-VELLEKOP
 M.C. STAD
 A. STAM
 Mw.A. STAPEL
 A.Th.J. STAPHORST
 J.P.v.d. STAP
 A. STEENHOEK
 S.v.d. STEENHOVEN
 P.A. STEENWEG
 J.N. STIEMER
 L.C. STOUTJESDIJK
 Mw.A.A.M. STRIK
 L.C.E. STRUIK
 M.L. STRUYCK
 T. STUIFZAND
 C. SUURLAND
 Mw.S.I.d. SWAAF-MOOIJ
 Mw.M.A.d. SWART-d.BRAAL
 W.H.d. SWART
 J. TAAL
 Mw.E. TALMAN-COLENBRANDER
 E. TALMAN
 C.E. TAMMES
 Y.Y. TAN
 L. TELJEUR
 C. THOMAS
 Mw.A. TIMAN

Mw.P. TIMMERMANS
 Mw.L.H. TIMMERS-MEIJER
 J.E. TIMMER
 Mw.M.J.Th. TOBY
 J.d. TOOM
 Mw.E.B.M. TOONSSSEN
 J.v.d. TOORN
 N. TOPPENBERG
 B.J. TORRENGA
 J. TORTOLERO
 J.J. TRELING
 E.J. TUININGA
 R. TUNTELER
 Mw.v.C.M. TURNHOUT
 Mw.J.v. TWIST-GROENENDIJK
 Mw.G. VAAS
 Mw.M.M. VAAS
 L.v. VALEN
 P.v. VALEN
 Mw.A. VALKENBURG
 Mw.M.v.d. VALK
 W.F.H. VASBINDER
 I. VEDRAL-HESSING
 A.P.M.v.d. VEEK
 J.v.d. VEEN-SCHIPPEN
 M.J. VEENKER
 Mw.A.M. VEENSTRA-HORST
 A.J.v. VEEN
 Mw.J.G.v. VEEN
 Mw.J.v.d. VEEN
 Th.J.v. VEEN
 Mw.Y.v.d. VELDEN
 P.F.v. VELDEN
 J.A.M.v. VELDHOVEN
 J.P. VELTHOEN
 R.A.A.v. VELZEN
 Mw.R.v. VENDELOO
 Mw.H. VENEMA
 J.v.d. VEN
 Mw.G.H.J. VERBEEK
 Mw.C. VERHEY-ANDRIESEN
 L.A.E. VERMEAREN
 Mw.M. VERMEULEN-VERDAM
 P.J. VERMEULEN
 Mw.W. VERSCHOOR-REEKERS
 C. VERSCHOOR
 P.J. VERSCHUIJL
 Mw.A. VERWAAL
 P.E.J. en C.M. VERWIEL
 Mw.A.M.P. VERZIJDEN
 H.R.v.d. VIJGH
 T. VIJLBRIEF
 H. VISSCHER
 D.A.C.M. VLAK
 H.L.v. VLIET
 M.v. VLIET
 Mw.M. VOGELAAR
 G. VOLLEBREGT
 M.C. VOLLERING
 M.v. VONDELEN
 Mw.I.v.d. VOOREN
 Mw.A.J.v.d. VOORT
 Mw.Y.v.d. VOORT
 S.J.v.d. VOORT
 H.v.d. VOSSE
 H. VOS
 C.W.d. VREEDE
 J.A.F.d. VREEDE
 J. VREUGDENHIL
 W.d. VRIES
 J. VROLIJK
 Mw.H.A.M. VULKER-JANSEN
 Mw.T. VULPEN-v.HARBENDEN
 F. WAAYERS
 F. WALBURG
 W.F.G.L. WALBURG
 J. WALES
 J.F. WALSARI WOLF
 Mw.J.W.v.d. WAL
 G.M.v.d. WANT
 K.A. WARSCHAUER
 H.A. WATERMAN
 K.D. WATERREUS
 M.J.J. WEBER
 Mw.W.A. WECHGELAER
 B. WEEBER
 T.v. WEERD
 H.R. WEGERIF
 D.M. WEGGEMANS
 WELBERGEN
 P.S. WELTEVREDEN
 R. WENTINK
 J.B. WESEMANN
 J.M.C. WESSELS
 Mw.F.A. WESTRA-v.HOLTHE
 C.C. WIESMEIJER
 Mw.W.M. WIESSENBERG
 F.W.R. WIJBRANS
 Mw.Th.v. WIJHE-KUNZ
 R.v.d. WIJK
 A.v. WIJNGAARDEN
 J.v. WIJNGAARDEN
 Mw.C.A. WIJNTJES
 Mw.M.J.d. WILDE-HARTOG
 J.M. WIL LEMSE
 C.A.v.d. WILLIGEN
 J. W. .MS
 G. WINDEMULLER
 Mw.A.M. WINDEN
 B.v.d. WINDT
 A.M.v.d. WIND
 G.d. WIND
 C.H.v. WINGERDE
 R.A.F. WINIA
 J.G.J.v. WINSSEN
 Mw.B.M. WINTERBERG-STAM
 J.B.d. WINTER
 J.G.J.v. WISSEN
 L.J.J. WITTEBROOD
 H.L.v. WOENSEL
 B.J.v. WOESIK
 G. WOLLEBREGT
 Mw.G. WOLRING
 J. WOLTERS
 L. WOLTERS
 B.J.v.'t WOUDT
 B.J.v.'t WOUDT
 Mw.E.Th.Chr.E.A. WOUTERS
 Th.A.J. WUBBEN
 K.D. YPEIJ
 L.C.P. ZEEGERS
 P.v.d. ZEE
 W.C.L. ZEGVELD
 Mw.A.v. ZOEST-HOUWING
 Mw.A.v. ZOEST
 Mw.J. ZOETEMAN-BLOK
 R. ZONNEVELD
 W. ZOUTENDIJK
 Mw.A. ZUIDHOFF-v.d.SPEK
 Mw.L. ZWAAGSTRA
 Mw.A. ZWARTS
 H. ZWIENENBERG
 J.H.L. ZWIERS

GONS LEDENLIJST

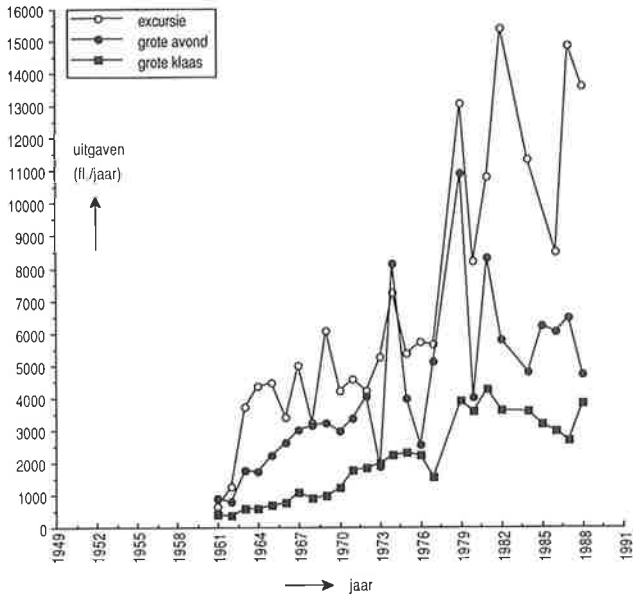
L.J.v. AART
 Mw.D.M.M. ADEMA
 D.P.A. ALKEMA
 A.A.A. ALSEMGEEST
 Mw.J.C.v. ARKEL
 G.A. ARKESTEIJN
 Mw.C.J. ARKEVELD
 Mw.T.v. AS
 B.v. BAARLE
 H.P. BAARS
 Mw.Y.M.G. BAERENDS
 H.A. BAKKEREN
 P. BAREMAN
 G.F.v. BATTUM
 C.J.M. BAUER
 M.H.B.v.d. BEEK
 Mw.E.S. BEELOO
 J.F. BEIJERSBERGEN
 R.v.d. BELT
 J.v.d. BERG
 A.d. BEUKELAAR
 F.C.v. BEUKERING
 W.B. BIJLSMA
 J.L. BODDE
 J.d. BOEFT
 W.H. BOELS
 A. BOER
 R. BOSMAN
 A.M.H. BOUMAN
 J. BOUWMA
 E.A.M.A. BRAL
 M.P.J. BREEDVELD
 C.J.M. BROOS
 H.W.L. BRUCKMAN
 H.M. BRUGGEMANN
 Mw.I.E.M. BRUGGEMANN
 R.t. BRUGGE
 A. BRUNIA
 H.J.J.v. BUIJSEN
 J.A.H.M. BUIJS
 W.C. BUS
 A.C. CINJEE
 H.d. COCK
 H. COMPAAAN
 C.M.L. CORNELISSEN
 H.J.M. CORNELISSEN
 C.W.J. COX
 K.P. CROMBERGE
 B.A.P.B. DAVIS
 J.M.Ch. DEENIK
 A.Ch. DESSING
 A.F. DEUMERS
 D.v. DEVENTER
 H.S.M.A. DIEDEREN
 Mw.E. DIJKSMAN
 C.P.v. DIJK
 W.v. DIJK
 A. DRAAYER
 L. DRENTH
 R.H.J.W.A. DRENT
 F.P.G. DRIESSEN
 J.P.M. DRIEVER
 J. DROK
 Mw.D.v. DRONGELEN
 Mw.M.N. DROPPERT
 P.J. DROPPERT
 H.B. DUESMANN
 P.J.v. DUIN
 J.A. DUISER
 J.H. DUYZER

Mw.U.J.M.v. EIJK
 P.Th.v. EIJK
 D.H. EIKELBOOM
 E.G. EVERS
 F.K. FEENSTRA
 H.F.N. FONTIJN
 H.J.F. FREUTEL
 T. FRIELING
 M.v. GALEN
 Mw.C.G. GALLMANN
 H.J.v. GEEST
 J.W.J. GIELEN
 W.J.C.G.v. GILS
 Mw.M.A. GODFROY
 M.P.d. GOEJE
 J.A.J. GOOSSEN
 P.A. GOUW
 J.L.B.d. GROOT
 Mw.D.d. GROOT
 R. GUICHERIT
 P.H.d. HAAN
 F.H. HAGEROP van EIJS
 G. HAMM
 J.v. HAM
 A.O. HANSTVEIT
 W. HARDER
 G.T.v. HECK
 E.J.J. HEIJMENBERG
 Mw.J.P.M.v.d. HELM
 Mw.J. HENDRIKS
 W.E. HENNINK
 L. HENZEN
 Mw.F.v.d. HEUVEL
 J.v.d. HEYDEN
 A.J. HILLEBRAND
 R.M. HOEFNAGEL
 Mw.N.v.d. HOEVEN
 T.C. HOFMAN
 A.C.R. HOGERVORST
 Mw.R.N. HOOFTMAN
 L.J. HOOGENDOORN
 Mw.F.E. HOOGEENDORP
 Mw.A.W. HOOGEVEEN
 A. HOOIMEIJER
 J.A.v. HOOVEN
 P.M. HOUP
 K.D.v.d. HOUT
 H.J. HULDY
 F.W.v. IJSSEL
 P. JES
 Mw.W.d. JONG-KLEBERG
 A.M.C.P.d. JONG
 Mw.A.A.M.d. JONG
 P.d. JONG
 W.J. JONKER
 R. KAMPF
 N.M.A. KAPTEIN
 J.G.P. KARSDORP
 Mw.E.J. KATS
 J.A. KATTEVILDER
 H.R. KAUFFMAN
 Mw.J. KAUFFMAN
 Mw.P.d. KEIJZER
 Mw.M.M. KERKHOVEN
 T.A.d. KINDEREN
 P.Th.A. KLAASE
 A.H. KLEINVELD
 J.W. KLIJNSTRA
 Mw.J.H.v.d. KLOOSTER
 Mw.W.J.v.d. KLOOSTER

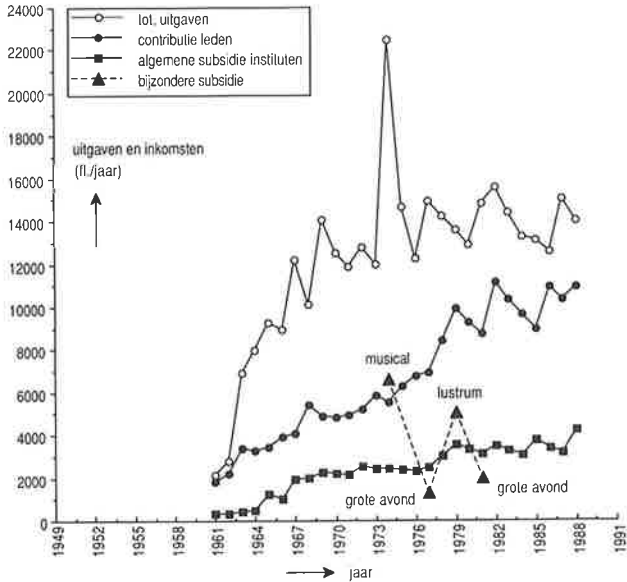
P. KLUIJT
 Th.J.J.M. KOCK
 J.W. KONIG
 S.A.L.M. KOOUJMAN
 K. KOOPMANS
 Mw.H.E. KOOT
 E.G.v. KOPEREN
 P.W.M. KORTEKAAS
 J.F.d. KREUK
 Mw.B.v.d. KRUK
 J. KRUSE
 W.M.t. KUILE
 J.M.G. KUNEN
 H.M. LAMERS
 A.M.C.G.v. LAMMEREN
 F.C.G.M. LANGELAAN
 J.S.A. LANGERWERF
 P.C.G. LANGEVELD
 F. LANGEWEG
 R.M. LANKREIJER
 R.G.M. LANSBERGEN
 Mw.L. LEERDAM
 Mw.W.Th.P.v. LEEUWEN
 Mw.M.M.B.v.d. LEE
 G.P.M. LEGER
 R.v.d. LEUR
 L.Th.d. LEU
 J.B.J.M.v. LIESHOUT
 A.C.P. LIGTVOET
 Mw.A. LIJKWAN-POST
 H.E.P. LOGTENBERG
 J.J. LOMME
 W.J. MAKASKE
 Mw.L.G.v.d. MEER
 Mw.F.A.d. MEIJERE
 J.L. MEIJER
 Mw.G.M. MEIJER
 Mw.M.N. MEIJER
 J. MERCEY
 Mw.E.M. MIDDENDORP
 J.C. MOLIJN
 G.C. MORET
 W.M. MOSTERT
 F. MULLER
 A.H. MUNNIK
 Mw.P.I. MUTTZALL
 C.J. NEDERVEEN
 P.J. NEDERVEEN
 J. NEUTEBOOM
 M.W.F. NIELEN
 J.L.Th. NIESTEN
 R. NIEUWENKAMP
 J.B.A. NIJSSSEN
 H.G. NINABER
 W.J. NOOIJEN
 Mw.J.v.d. NOORDAA
 C.W.v. NOORT
 H. OLDERSMA
 J. OLIJSLAGER
 A.M.v. OOSTEN
 J.v. OOSTRUM
 J. OSKAM
 J.L.d. OTTER
 P.Ph.H.L. OTTO
 M. OUWEHAND
 J.H. PARMENTIER
 J.H.A. PEETERS
 M.F.M.v. PEPPEN
 C.J. PERSOONS
 A.M. PETERS

A.G. PHAFF
 F.G. PIEK
 Mw.A.v.d. PLAS
 K. PLEIJSIER
 J. POORTVLIET
 L. POT
 C. PRIES
 W. PRINS
 Mw.M.H.A.L. PULLENS
 W.K.d. RAAT
 C.C.M. REKELHOF
 J.A. REMMERSWAAL
 Mw.M.M. RHEMREV
 J.C. RIEKE
 Mw.J. RIETKERKEN
 A.M. RINGENALDUS
 F.J. RITTER
 L.J.M. RODENBURG
 M.G.M. ROEMER
 J.K. ROODENBURG
 G. ROOZENDAAL
 R.T. ROTTEVEEL
 B.d. RUITER
 Mw.A.d. RUITER
 N.J.d. RUYTER
 M. SAAKES
 R.C.M. SCHEFFERS
 Mw.T. SCHEPP-STOLK
 J.E.A.v. SCHIE
 Mw.G. SCHILT
 D. SCHMAL
 M.C.T. SCHOLTEN
 A. SCHOOT-UITERKAMP
 W. SCHOO
 A. SCHORS
 R.A.P.J. SCHULZE
 J. SCHUT
 G.A. SCHWIPPERT
 Mw.A. SEFFELAAR
 Mw.A. SITSKOORN
 Mw.M. SLOTBOOM
 P.v. SLOTEN
 W. SMITS
 C.N. SMIT
 J.B. SMIT
 J.Th. SMIT
 R.v. SPIERING
 S.J. SPIJK
 R. SPUIBROEK
 Mw.H.J.v.d. STAP
 A. STAVERMAN
 J. STEEN
 P.W.A. STIJNMAN
 Mw.E.M. STOFBERG
 M.J. STOK
 R. TADEMA-WIELAND
 A.G.M. TAK
 J. TEMPELMAN
 Th.R. THIJSSIE
 J. TIELROOIJ
 J.M. TIMMNER
 C.Th.v.d. TOGT
 H.K.v. TONGEREN
 J.v. TURNHOUT
 W.F.v.d. VALK
 Mw.F.M.v. VEENENDAAL
 F.v.d. VEEN
 J.J.F.v. VEEN
 Mw.G.v. VEEN
 W.J.v. VEEN
 G.J.v. VELDHIJZEN
 Mw.M.M. VELLEKOOP
 Mw.M.P. VELT
 G.H.J.v. VELZEN
 G.V. VERGEER
 R.L.M. VERHOEVEN
 P. VERHOEVE
 J.H.S. VERSCHUREN
 R.P. VERSLUIS
 G.J. VINK
 P. VINK
 R.M. VISSCHER
 V.L. VLASBLOM
 J.J.d. VLIET
 J.D. VOS
 A.v.d. WAAL
 L. WAGENMAKERS
 C.H.B. v.d. WALLE
 C.W.v.d. WAL
 K.E.D. WAPENAAR
 J.P. WARMENHOVEN
 N.v.d. WEES
 J. WESTERVAARDER
 W.H.J.M. WIJNTJENS
 A. WIESENHAAN
 W.v. WIJK
 H.J. WIJNGAARDEN
 J.v. WILPE
 P. WINKEL
 J.D.M. WISSE
 H.G.D. WOLFF
 F.v.d. WOUWER
 J.J. ZANDMAN
 A.P.N. ZEEGERS
 A.A.v. ZIJL
 Mw.C. ZOETEWEIJ
 R. ZWEERS

Financiële kentallen

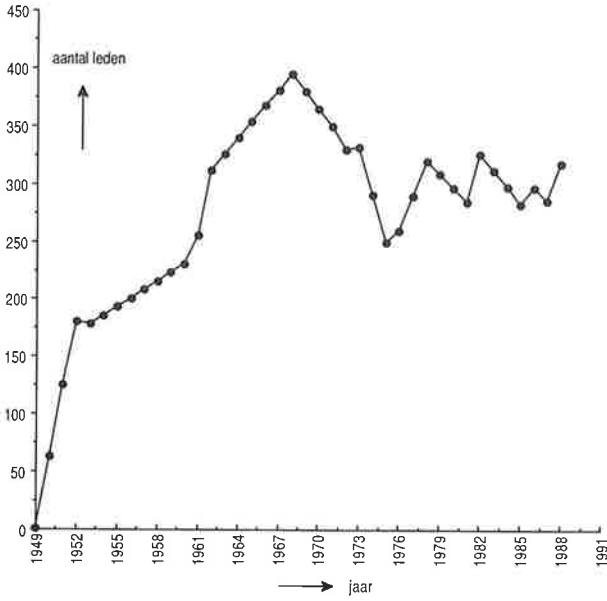

Ontwikkeling van de totale uitgaven voor Excursie, Grote Avond en Grote Klaas

Ontwikkeling van de totale uitgaven, ontvangen contributie en algemene en bijzondere subsidie

Ontwikkeling van het aantal GONS-leden

Ontwikkeling van het aantal GONS-leden

Statuten

Bijvoegsel van de Nederlandse Staatscourant van 7 februari 1973, nr. 27

EV 153

VERENIGING: Personeelsvereniging "Gons" (Gezamenlijke Ontspanning Na Speurwerk),
te Delft

De vereniging

Artikel 1 De vereniging draagt de naam "Personeelsvereniging Gons" (Gezamenlijke Ontspanning Na Speurwerk) en is een vereniging van personeelsleden van de Nederlandsche Centrale Organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek en van een der Bijzondere Organisaties voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek, beiderlei organisaties samen verder genoemd TNO. De vereniging is gevestigd te Delft en wordt geacht op 1 juli 1949 te zijn opgericht en aangegaan vanaf 1 september 1972 voor de tijd van 29 jaar en 11 maanden.

Doel

Artikel 2 Het doel van de vereniging is het bevorderen van een goede onderlinge verstandhouding en wederzijds begrip tussen de personeelsleden van TNO, in het bijzonder tussen de leden van de vereniging. Zij tracht dit doel te bereiken langs wettige weg.

Middelen tot het doel

Artikel 3 Middelen tot het doel zijn:

- a. Het organiseren van bijeenkomsten, excursies en andere activiteiten met een wetenschappelijk, cultureel en/of recreatief karakter.
- b. Het organiseren en stimuleren van sportbeoefening van de leden in verenigingsverband.
- c. Het bevorderen en onderhouden van contacten met andere personeelsverenigingen, vooral met die binnen TNO.
- d. Het doen van al hetgene dat tot het bereiken van het doel dienstig wordt geacht.

Leden

Artikel 4 Tot leden van de vereniging kunnen worden aangenomen zij die werkzaam zijn bij TNO.

Lidmaatschap

Artikel 5 Het lidmaatschap wordt verkregen door schriftelijke aanmelding bij de secretaris van de vereniging volgens regelen, bij het huishoudelijk reglement vast te stellen.

Het lidmaatschap van de vereniging zal eindigen:

- door schriftelijke opzegging bij de secretaris,
- door roeyement,
- door overlijden, of
- door beëindiging van het dienstverband bij TNO.

Buitengewone leden

Artikel 6 Buitengewone leden zijn zij, die niet in dienst zijn bij TNO, doch aan één of meer activiteiten van de vereniging wensen deel te nemen en die op hun verzoek als zodanig door het bestuur zijn benoemd. Buitengewone leden hebben geen stemrecht. Hun positie wordt geregeld bij huishoudelijk reglement.

Ereleden

Artikel 7 Ereleden zijn zij die wegens uitzonderlijke verdiensten ten behoeve van de vereniging op voordracht van het bestuur door de ledenvergadering als zodanig zijn benoemd. Ereleden hebben geen stemrecht

EV 153

Royement

Artikel 8 Een lid kan om redenen omschreven in het huishoudelijk reglement, op voorstel van het bestuur, door de ledenvergadering worden geroyeerd.

De ledenvergadering

Artikel 9 De ledenvergadering is het hoogste gezag in de vereniging. Zij wordt tenminste éénmaal in het jaar gehouden. Omschrijving en regeling geschieden bij huishoudelijk reglement. Behoudens het in artikel 15 van deze statuten bepaalde kunnen besluiten slechts worden genomen met volstrekke meerderheid van stemmen op een ledenvergadering waar tenminste 5% van het aantal leden is vertegenwoordigd. Indien ter vergadering minder dan 5% van het aantal leden is vertegenwoordigd, wordt een tweede vergadering bijeengeroepen, te houden binnen een maand na de eerste vergadering, waarin besluiten met volstrekke meerderheid kunnen worden genomen, ongeacht het aantal vertegenwoordigde leden. Ieder lid is gerechtigd zijn of haar stem uit te brengen. De wijze van stemmen wordt nader geregeld bij huishoudelijk reglement.

Het bestuur

Artikel 10 Het bestuur is belast met de algemene leiding van de vereniging. De bestuursleden vertegenwoordigen de vereniging zowel in als buiten rechte. Het bestuur bestaat uit tenminste 3 en ten hoogste 9 leden, en wordt gekozen door de ledenvergadering. Het bestuur is verantwoording schuldig aan de ledenvergadering. Samenstelling, wijze van verkiezing, zittingsperiode etc. worden geregeld bij huishoudelijk reglement.

Geldmiddelen

Artikel 11 De geldmiddelen van de vereniging bestaan uit:

- a. contributies der leden;
- b. entreegelden voor door de vereniging georganiseerde bijeenkomsten;
- c. subsidies;
- d. schenkingen, erfstellingen en legaten;
- e. andere baten.

Het beheer der geldmiddelen en de wijze van vaststelling van de contributie der leden wordt bij huishoudelijk reglement geregeld.

Financiële controle

Artikel 12 Door de ledenvergadering wordt jaarlijks een kascommissie van tenminste 3 personen benoemd ter controle van de financiën van de vereniging. De kascommissie brengt na afloop van het verenigingsjaar verslag uit in de ledenvergadering. Bestuursleden kunnen in deze commissie geen zitting nemen.

Het verenigingsjaar

Artikel 13 Het verenigingsjaar gaat in op 1 september en eindigt op 31 augustus daaraanvolgend, behoudens het in artikel 1 bepaalde.

Het huishoudelijk reglement

Artikel 14 De huishoudelijke en financiële aangelegenheden van de vereniging worden geregeld in een huishoudelijk reglement, dat geen bepalingen kan bevatten in strijd met deze statuten. Het huishoudelijk reglement wordt vastgesteld en gewijzigd door de ledenvergadering.

EV 153

Statutenwijziging en ontbinding

Artikel 15 Besluiten tot wijziging van deze statuten of tot ontbinding van de vereniging kunnen slechts worden genomen in een daartoe bijeengeroepen ledenvergadering, waarin tenminste $\frac{3}{4}$ van het aantal leden is vertegenwoordigd, met een meerderheid van tenminste $\frac{2}{3}$ der uitgebrachte geldige stemmen. Indien ter vergadering minder dan $\frac{3}{4}$ van het aantal leden is vertegenwoordigd, wordt een tweede vergadering bijeengeroepen, te houden binnen een maand na de eerste vergadering, waarin besluiten als in dit artikel bedoeld geldig kunnen worden genomen met een meerderheid van tenminste $\frac{2}{3}$ der uitgebrachte geldige stemmen, ongeacht het aantal leden dat ter vergadering is vertegenwoordigd. Wijziging in deze statuten treden in werking zodra daarop nadere Koninklijke goedkeuring is verkregen.

Bij ontbinding van de vereniging zullen haar baten, nadat haar schulden zullen zijn voldaan, ten goede komen aan de instelling welke daartoe door de ledenvergadering bij het besluit tot ontbinding wordt aangewezen. Bij gebreke van zodanige wijziging wordt gehandeld overeenkomstig artikel 1702 van het Burgerlijk Wetboek.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit d.d. 8 november 1972, nr. 92.

Mij bekend.

De Staatssecretaris van Justitie.

Namens de Staatssecretaris:

Het hoofd van de Hoofdafdeling Privaatrecht,

Th. v. Sasse v. Ysselt.

